విడిప్రతిక ౧ అణా

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందా రూ. ౬   102883   జులై ౨౩ వ తేది ౧౯౩౬ గురువారము   అర్ధ సం॥ చందా రూ ౩

సంపుటము ౧౧ | త్రూపుబజారు, హైదరాబాదు - దక్కన్. | సంచిక ౨౨

శా. శ. ౧౮౫౮ శ్రీ ధాత సం॥ శ్రావణశు॥ ౫ గురువారము ౧౬ మహాశేవరు ౧౩౪౫ ఫ.

పంచదార పరిశ్రమ

పి. వి. రమణారావుగారు
బి. యస్సి. (అనర్సు) టెక్నాలజీ

నిజామురాష్ట్రము ఉత్తరహిందూస్థానమున కన్న భూమధ్యరేఖకు దగ్గరగానుండుటచే చెఱకు పంటకు కావలసిన శీతోష్ణ స్థితులు కలిగి మిక్కిలి అనుకూలముగా నున్నదని చెప్పవచ్చును. శీతభూమియగుటచేత పంటకు మంచుదెబ్బ తగులదు. ఉత్తరమున హిమాలయ ప్రాంతములకు పోనుపోను మంచు అధికమై చెఱకు పంటకొటంకముగానున్నది. అందువలననే అట్టిచోట్ల చెఱకు దృఢముగా పెరుగకపోవుటయేగాక కొన్ని సమయములలో మంచుదెబ్బతగిలి ఏపుగా పెరిగిన పంటయంతయు ఒక్కసారిగా [illegible]పట కూడగలదు ఈ నిజామురాష్ట్రము [illegible]మములకును, పడమటి కనుములకును [illegible]నుండుటచే వర్షాధారముకూడ [illegible]లముగా నుండునని చెప్పవచ్చును ఇన్ని సదుపాయము లో[illegible]డియుండు మన యీ రాష్ట్ర[illegible]శాల్యములో చాలకొద్ది భాగము చెఱకుపంటకై వినియోగపడుచుం[illegible] శోచనీయమైన విషయము.

కాని ఈపంటవిషయమై ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధవహించినట్లు విశదమగుచున్నది. క్రమేణ ఈపంట అభివృద్ధిలోనికి తీసుకొని రాబడుచున్నది దానివిలువ ఇప్పుడిప్పుడు తేటతెల్లమగుచున్నది. దానివైశాల్యము పెరుగుచున్నది. ప్రజలయుత్సాహము ప్రబలుచున్నది. అభిరుచులు క్రొత్తపద్ధతుల నవలంబించుచున్నవి. సదుపాయములు సమకూరుచున్నవి. రైతాంగమురొక్క రంగమభివృద్ధి గాంచనున్నది. పనివారు పంచములుచేసి పనిచేయుదురు. పరిశ్రమాలయములు ప్రారంభింపబడనున్నవి. ప్రజలకు స్వతంత్రజీవనోపాధి చేకూరనున్నవి. బీదరికము నశించనున్నది. ధనవంతులు ధనమునూటకట్టుదురు. గృహలక్ష్మి గృహమునకు కాపలాయుండును.

ఇట్టి ఉన్నతస్థితికి తగుకారణములు లేకపోలేదు. చెఱకుపంట నభివృద్ధిలోనికి తీసుకొనివచ్చు ప్రయత్నములు ఈరాష్ట్రమున చాలకాలమునుండి జరుగుచునేయున్నవి. గత ౪౦-౫౦ సంవత్సరములలో చెఱకువైశాల్యము ఎంతలేదన్నను చాలుగైదురెట్లు హెచ్చినది. ౧౮౮౦ వ సంవత్సరమునకు సుమారు ౧౧౫,౨౦ ఎకరముల భూమి దక్కనులో చెఱకుపంట క్రింద నుండెడిది. ౧౯౨౬-౨౭ సంలో దాదాపు ౪౭,౨౫౬ ఎకరములవరకు పెరిగినది. ౧౯౩౩-౩౪ లో వ్యవసాయశాఖవారి అంచనాల ప్రకారము ౪౬,౪౮౦ ఎకరములవరకు పెరిగినది. ఈదిగువపట్టిక పంటయొక్క ఔన్నత్యము ఎట్లు క్రమముగా ప్రవర్ధిల్లినది తెలియపరచుచున్నది.

౧౧ వ అధ్యాయము

నిజాము రాష్ట్రము నందలి చెరుకుపంట విస్తీర్ణము

సంవత్సరము	చతురపు మైళ్లు	ఎకరములు
౧౮౮౧-౯౦	౧౮	౧౧౫,౨౧౦
౧౮౯౧-౧౯౦౦	౨౦	౧౨,౨౦౦
౧౯౦౧-	౨౯	౧౮,౫౬౦
౧౯౦౫	౨౮	౧౮,౫౬౦
౧౯౩౨-౩౩		౪౦,౨౧౬
౧౯౩౩-౩౪		౪౬,౪౮౦

ప్రభుత్వము వారొనరించినతీరని ఉపకారమే ఈ చెఱకుపంట కిట్టిఆధిక్యమును కలుగజేసినది. పోచ్చారమువద్దను, నిజాముసాగరమువద్దను నిర్మింపబడినవి. వ్యవసాయవిషయములలో ఖ్యాతిగాంచిన డాక్టరు (Harald H Mann D sc,) గారిని చెఱకుపంట నభివృద్ధిలోనికి కొనివచ్చు విధములగూర్చి యాలోచింపవలసినదిగా నియమించిరి. వారును అప్పటిపరిస్థితుల బాగుగ పరిశీలించి వారియుద్దేశములను తెలియజేసిరి

అప్పటివరకు ఈరాజ్యమున పంచదారతయారగుచుండుటలేదు. మొత్తముమీద ౪౭,౨౫౬ ఎకరముల భూమిమాత్రము చెఱకుక్రింద సాగుబడియగుచుండెడిది దీనిలో ౫౦౦౦ ఎకరముల మీదవచ్చుపంట ప్రజలకు తినుబండారముగా విక్రయింప బడుచున్నది. అప్పటికింకను మామూలురకముల చెఱకే విరివిగా వాడుకలోనున్నది. దానినే [స్థానికజాతి] "లోకలువెరైటీ"లందురు. ఇది క్రొత్తరకపుచెరకుకన్న ఎకరమునకు చాలతక్కువగా పండుచున్నది క్రొత్తరకపుచెఱకు ౨౫-౩౫టన్నులవరకు నిచ్చుచో ఇది ౧౫-౨౧ టన్నులుమాత్రమే ఎకరమునిచ్చుచున్నది. సుమారు ౧౮ టన్నులచొప్పున చూచినచో ౫ వేల ఎకరములు ౯౦౦౦౦ టన్నులత దిగును. మిగిలిన ౪౨,౨౫౬ ఎకరముల పంటయు "గుర్"గా మార్చబడుచున్నది. అనగా ౭౬౦,౬౦౮ టన్నులచెఱకు "గుర్"క్రింద నుపయోగపడుచున్నది. ఈచెఱకునుండి ౧౦౩౫౦౦ టన్నుల "గురు" దిగుచున్నది. ఎకరమునకు దాదాపు ౨.౪౫ టన్నుల "గురు" లెక్కవేయబడినది. ఈలెక్కప్రకారము ౧౦౦ టన్నులచెఱకునుండి ౧౩.౫ టన్నుల "గురు" తీయవచ్చును.

కాని మొత్తముమీద నిజామురాష్ట్రములో ౧౩౦౦౦౦ టన్నుల "గురు" ఖర్చగుచున్నందున, పై ౨౬,౧౦౦ టన్నులు ఇతర ప్రదేశముల నుండి వచ్చుటకు దిగుమతియగుచున్నది ఈదిగుమతిఎకరమునకు ౨.౪౫ టన్నుల ప్రకారము ౧౦౬౦౦ ఎకరములకు సమానము. కాన చెఱకుపంటపై అభిరుచికలిగెనేని, మరి ౧౦౬౦౦ ఎకరముల భూమికూడ చెఱకుక్రింద సాగుబడిలోనికి తీసుకొనిరావచ్చును. ఎకరమునకు దిగుపంట యట్లేయుండెనేని ఇన్ని ఎకరములకూడ చెఱకున నుపయోగించినమేని అప్పటికి నిజాము రాష్ట్రమునందలి ప్రజలకు వలయు "గురు"ను తయారుచేయగలుగుదుము. అంతకన్న ఎక్కువ సాగుబడిచేసినచో మిగిలిపోవు "గురు"ను పై ప్రదేశములకెగుమతిచేయవలసివచ్చును. లేక యీ రాష్ట్రమునందే అదంతయు కర్చుకావలెనను చో ప్రతమును జాడు ఇదివరకు కన్న ఎక్కువగా వాడవలయును లేక పరిశ్రమాలయములలో చక్కెరను తయారుచేయవలసి వచ్చును.

అందుచేతనే డాక్టరు మాన్ గారీ దిగువ తీర్మానము ప్రమేరించిరి.

౧ ఇప్పటి పరిస్థితులప్రకారము చెఱకుక్రింద సాగుబడియగు భూమిని మరి ౧౦--౧౧ వేల ఎకరములవరకు ఎక్కువ చేయుటకు ఏ ఆటంకమును లేదు దిగుమతియగు "గురు"పై నాటికి ౫ వంతున విధించబడిన దిగుమతిసుంకము స్వదేశపంటను కాపాడుచున్నది. ఈ వైశాల్యాభివృద్ధికి వలయు నీటి సదుపాయము కావలసి యున్నది.

౨. ౧౦౬౦౦ ఎకరములకన్న చెఱకు వైశాల్యమును వృద్ధిచేసినచో రాష్ట్రమునకు కావలయు "గురు"కన్న ఎక్కువగా తయారగుటచే దానిని యితరప్రదేశములకు పంపవలయును అందులకు ఇతర ప్రదేశములలో తయారగు "గురు"తో అది పోటీసలుపవలయును.

౩. నిజాముసాగరు పరిసరభూములలో నొకపరిశ్రమాలయము నిర్మించవచ్చును. పరిశ్రమాలయములకీ స్థలము మాత్రమే చాల అనుకూలముగానున్నది.

౪. ఆహ్లాదమును, ఉత్సాహమును రైతాంగమునకీకార్యమున కలుగజేయవలెనని. నీటి సదుపాయములను వృద్ధిపరచుటయు, నీటిపన్ను తగ్గించుటయు, ఎక్కువదిగుబడి తక్కువఖర్చులో చేకూర్చు క్రొత్త కోయంబత్తూరు చెఱకురకపు అంట్లవ్రయుక్కలను రైతులకు ఉచితముగా నిచ్చుటయు, వాటని తగురీతినిపెంచు బాధ్యతను తగుఉపదేశముల వారికందజేయుటయు, మున్నగు పనులను శ్రద్ధతో చేయవలసియున్నది.

ఈమున్నే శ్రీవత్స గారి సలహానుగూడ దక్కను ప్రభుత్వమువారుకోరిరి. శ్రీవత్సగారిచే ఆను, [illegible] బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారి [illegible] సలహా నొసంగు దురంధరులు. నిజాముసాగరు అవకాశమువలన చేకూరుచున్న అతిచౌకైన నీటిసదుపాయమును సక్రమముగ నుపయోగించుటకుగాను, ఆప్రదేశమున యొకపరిశ్రమాలయము నిర్మించుటయేగాక, చాలవరకు భూమిని చెఱకునకై సాగుబడి చేయవలసియున్నదని సలహానిచ్చిరి దాదాపు ౨౦౦౦౦ ఎకరములవరకు చెఱకుకై వినియోగింపవలయునని. ఇన్ని ఎకరములు సాగుబడిలోనికి తెచ్చినచో డాక్టరుమాన్ గారి యుద్దేశములకు వ్యతిరేకము గాదాయని తోపవచ్చును, కాని నిజాము రాష్ట్రమును ఉత్తరహిందూస్థానము మొదలగు ప్రదేశములతో పోల్చిచూచినచో విశదముకాగలదు.

హిందూదేశము నకంతయు సగటుమీద మనిషిఒక్కంటికి దాదాపు ౬-౭ పౌనుల చక్కెరయు ౨౦-౨౫ పౌనుల బెల్లమునుప్రతిదానికి కర్చగుచున్నది. ఐరోపాసంగ్రామ కాలమునుండి మనదేశమునగూడ నాగరకత అతిక్రమముగా పెంపొందనది దానిచే అభిరుచులు కూడనవీనపద్ధతులనవలంబించుచున్నవి. "గురు"వాడుక క్షీణించకపోయినను చక్కెరవాడుకయధికమగుచున్నది. ఈవిషయము దిగువ నుదహరింపబడినపట్టిక మూలమున యూహింపందగును.

౧౯౨౩-౨౪ సం॥	పౌనులు
చక్కెర మ ౧కి	౪-౭
గురు మ ౧కి	౧౬-౫
మొత్తము	౨౧-౨
౨౪-౨౫ సం॥	పౌనులు
చక్కెర మ ౧కి	౫-౮
గురు మ ౧కి	౧౧-౫
మొత్తము	౧౭-౨
౨౫-౨౬ సం॥	పౌనులు
చక్కెర మ ౧కి	౮-౬
గురు మ ౧కి	౧౪-౦
మొత్తము	౨౨-౬
౨౬-౨౭ సం॥	పౌనులు
చక్కెర మ ౧కి	౬-౭
గురు మ ౧కి	౧౫-౪
మొత్తము	౨౨-౧
౨౭-౨౮ సం॥	పౌనులు

౧౫ వ పేజి చూడుడు

విచిత్రవార్త నిజమని తేలుట

హైద్రాబాదు జీవరక్షా జ్ఞానప్రచారకమండలి ప్రచారకులు శ్రీ॥ శ్రీ॥ మూర్తిగారు మా క్రిందిలేఖను ప్రకటనార్థమై పంపినారు:—

ది ౧౮-౭-౧౯౩౬ గల "బొంబాయి సమాచార్" అను గుజరాతీ దైనికపత్రికలో మధ్య రాష్ట్రములో సాగర్ పట్నములో వరియావలీనాకావీధియందు నివశించు కంచెడీ చాకలిముదుసలికి అమ్మవారుపూని పశుబలి చేయువారిని నాశనము చేయుదుననియు, అప్పుడు ప్రసాదముకొరకై చేయిచాపియుండిన యొకప్రేక్షకుని చెంపదెబ్బకొట్టినట్లును ప్రకటింపబడెను. హైద్రాబాదు (దక్షిణ) జీవరక్షా జ్ఞాన ప్రచారకమండలివారు సాగర్ జిల్లాలో ప్రచారముచేయుచున్న "పశుబలి నిరోధసమితి,సుఖ్రాంతియశాఖా, సాగర్" యొక్క కార్యదర్శిగారికి పై సమాచారముయొక్క సత్యాసత్యములు కనుగొని వ్రాయుమని కోరుచూ పత్రము వ్రాసియుండిరి. అపత్రమునకు ఈ క్రిందితెలుపు నిజవార్తవచ్చినది. దాని సారాంశము ఇది.

"అయ్యా, తమఉత్తరమందినది. పైవార్త పూర్తిగానిజము మా సమితిసభ్యులు —అమ్మవారి పూజాసమయమునను సాగర్ పట్నమున "వరియావలీనాకా" వీధిలో కైధియావారీ దేవిపూజలుగనుండ అక్కడ ప్రచారమునకై పోయియుండిరి. దానిలో ౭౦ సం॥ల చాకలిముదుసలి ఆవేశముతో ఇట్లు ఏడ్చుచూ చెప్పసాగెను. "జనులునన్ను అగౌరవపరచుచున్నారు. అందరునూ నాకుబిడ్డలే. నేను బిడ్డలను చంపితినునటువంటి దయ్యము, భూతపిశాచముమాత్రముగాను" అనిపశుబలిచేయు పాపాత్ములపాపమునకై ఏడ్చుచూ మరలయిట్లు చెప్పసాగెను.

"బిడ్డలారా! నేను మూడుఘంటలకాలము ఇక్కడయుండెదను. దేవిపూజారుల కేమైన సందేహములున్నచో ఆట్టివారు నాతో శాస్త్రార్థము చేయవచ్చును ఇకనేను పశుహత్యసహించజాలను. నాపేరుమీద జీవజంతువులను బాధించువారి కుటుంబములు నాశనము చేసెదను. మరియు భూమిని తలక్రిందులచేయుదును. జాగ్రత్త" ఈసమయమున దేవీ ప్రసాదమునకై అక్కడున్న సమితిసభ్యులతోకూడి "గుబరాకాఫీ" యనువ్యక్తి ప్రసాదముకొఱకు చేయిచాపెను. అప్పుడు శక్తి—ఆవేశముతోనుండిన చాకలి "గుబరాకాఫీ" చేయి గట్టిగాపట్టుకొని చెంప పగలగొట్టె "ఓరీ! నీవునాపేరుమీద మేకను బలియివ్వనున్నావు నేనెరుగుదును. మేకను హింసించినట్లయిన నీయిల్లు నాశనము చేసెదను" అంతట ఆవ్యక్తి బలియివ్వ నుద్దేశముండినట్లు ఒప్పుకొని యికమీద జీవహింస—బలి—చేయనని ప్రమాణము చేసెను ఈఘటన పూర్తిగా సత్యము. అనేకమంది ప్రత్యక్షముగా వినికనియున్నారు."

"సాగర్ పట్నమున సదరు బజారులో చమర్వాడ(?)స్త్రీలో పశుబలి వాపుటకై మా సమితిసభ్యులు వెళ్లియుండిరి. పశుబలి చేయువారితో ఆమేకలను మాసమితికి ధర్మము చేయుమని కోరెను కాని ఒకరు బలవంతముగా మేకనుకోయబోగా ప్రచారకుడు తన తలయొగ్గెను. ఇందుపై జనులు ప్రచారకులనుగొట్టిరి. ఇది నగరములోనున్న గౌరవనీయులగు కొంతమంది విచ్చేసి వారికినచ్చజెప్పిరి తత్ఫలితముగా పశువుల నాయకుడు ప్రమాణము చేసి యిక మీదటనుండి జీవహింసచేయనని చెప్పెను. అయ్యా నేనిప్పుడు తెలుపుచున్నవార్తలు విశ్వసనీయమైనవి. తమరు విశ్వసింతురుగాక!"

ఇట్లు తమ విధేయుడు
నారాయణ ప్రసాద్ రాయజాదా

దక్కన్ మానవసేవాసమితి
(సికిందాబాదు)

అహింసా ప్రచారము

ఇతః పూర్వమువలె సమితిపక్షమున యహింసాప్రచారము ౨౧వ జూన్ ఆదివారమునాడు ప్రారంభింపబడినది. ప్రజలలో ప్రబోధము తీవ్రమయి నానాటికి పవిత్ర దేవ్యాలయముల నంబీపశుబలి తగ్గుచున్నది గతవత్సరము ప్రచారము. మారువాడీసోదరుల సాయముచే నూతనాకారమువహించెను. జనులబలిమూలి బలులకై తెచ్చినపశువుల జంపనివ్వక త్రిప్పి పంపియో లేక వాటికయినమూల్య మొసంగి గోశాలకు బంపుటయోజరిగెను. అనియెల్లబరికించిన పౌరమహాశయులు యీ సంవత్సరముకూడ మారువాడీసోదరుల సాయముతో బయలుదేరిన సమితియొక్క యమూల్యోపదేశంబులకు జెవియొగ్గి చాలవరకు యీదుష్కార్యము మానిరి. మహాకాళిఆలయముకడనే యిట్టిఘోరపశువిశసనము గతవత్సరములకు బోల్చిచూచిన శత,ంహ సాంశమైనను లేదని చూచినమహాజనులే ఒప్పుచున్నారు

ఈవత్సరము ప్రచారము సికింద్రాబాదులోని మూలమూలలకు,బాకి నల్లగుట్ట, బోయిగూడ, రెజిమెంటల్ బజారు మొదలగునగరాంతసలములనుండి సర్వప్రదేశములందునుసాగియున్నది

సమితియొక్క యీప్రచారము కేవలయహింసా విషయకోద్బోధనముచే విరమించక కడుంగడు హేయమౌ మద్యపాన పిశాచనిర్మూలనమునకుగూడ తనశక్తికొలది యొనర్చియున్నది ఈమద్యపాననిషేధమునకై విశేషముగ పాటుబడియు, పాటుబడుచున్న శ్రీయుత శ్యామారావుగారెంతయు వంద్యులు. ప్రచారముప్రారంభించిననాటినుండియు, వయోవృద్ధులయ్యు యీకాలపు వయసువాండ్రకన్న విశేషదీక్షతో ప్రజలను హింసాకార్యవిముఖులగునట్లు ఉపన్యాసములుగావించిన శ్రీయుత పండిత సోమనాథరావుగారికి సమితిపక్షమున యెంతయు కృతజ్ఞతను. సమితియీప్రచారము నొక్క సికింద్రాబాదుతోనే విరమించుకొనక మద్ఫోర్టు, సిక్కుతోట, బోయిన్ పల్లి,ట్రిమల్ గిరి బొల్లారములలోగూడ యథాశక్తి జరిపియున్నది. మాయొనర్పుకార్యమునందు సానుభూతి గలిగి మేము కోరినవెంటనే తమ భజనమండలిని బంపిన శ్రీజీవరక్షాప్రచారకమండలియొక్క కార్యదర్శికిని మాతో బాల్గొనిన తన్మండలిసభ్యులకును, బొల్లారం జీవరక్షాప్రచారకమండలికిని తత్కార్యదర్శులకును మాసమితిపక్షమున ధన్యవాదశతంబులర్పించుచున్నాడను. మాతో బాటు కష్టపడి యుపన్యాసములొసంగిసాయపడిన శ్రీయుతులు యస్. రామస్వామి, పోలంపీరయ్య యాదవ, పోలం వీరమల్లయ్య యాదవ మాధవరావు, రాజరత్నం మొదల్యారు గార్లకు సమితిపక్షమున మిగుల కృతజ్ఞుడను.

అర్థికావసరంబుల సాయపడి యహింసాప్రచారార్థము సమితిపక్షమున జయప్రదముగా నిర్వహింపబడ తోడ్పడిన శ్రీయుతులుఆగ్రవాల్ సుమేరుల్ మల్ మొదలగు మారువాడీసోదరులకు ధన్యవాదముల నొనర్చుచున్నాడను.

కుమ్మరిగూడెంలోనున్న ముత్యాలమ్మగుడికి వెనుకవైపుననున్న యంత్యజుల (హరిజనుల)దేవ్యాలయమునందు సమితిప్రబోధముచే వారెల్లరు సాత్వికపూజలొనర్చిరి. సవర్ణులు వీరిని జూచియైన నేర్చుకొనకుండుటజూడ ఇప్పుడెవ్వరస్పృశ్యులు?

పలువురు, సమితియొనర్పు మానవసేవయందభిమానముంచి, సభ్యులుగజేరుదురుగాకయని గోరుచువిరమించుచున్నాడను.

దక్కన్ మానవసేవాసమితి కార్యాలయము, సికింద్రాబాదు. ౧౪-౭-౩౬ } అ.వే. దత్తాత్రేయశర్మ గౌ. కార్యదర్శి.

రాకీపున్నమ

సర్కారువారి జంత్రీలో పొరపాటు

మ. రా. రా. శ్రీ. గోలకొండ పత్రికా సంపాదకులకు:—

అయ్యా,

రాకీలపూర్ణిమ ప్రతిసంవత్సరము పూర్ణిమరోజే అగునుకదా! పూర్ణిమ సోమవారము ౩వ షహరేవరు ౧౩౪౫ ఫ నాడు అగును. సర్కారు జంత్రీలో ౨౪ షహరేవరు ౧౩౪౫ ఫ.రోజున సర్కారు ఉద్యోగులకు సెలవులనియున్నది జంత్రీలో తప్పుఉన్నదని నాభావన! కావున ౩వ షహరేవరు ౧౩౪౫ ఫ, నాటికి సర్కారువారి సెలవు మార్పుగలందులకు తమపత్రికమూలమున కోరుచున్నాను,

ఇట్లు
యస్. ఆర్. శేషపాండ్య.

ఛగన్ లాల్ నారాయణ్ జీ

అత్తరు వ్యాపారులు

మచ్లీకమాన్, హైద్రాబాదు

మావద్ద అన్నివిధములైన స్వదేశీ అత్తరు తైలములు, అగరుబత్తీలు, కుంకుమపూవు,చాయదబ్బీలు జర్దా మొదలగునవి అమ్మబడును.

వరప్రసాదము

శస్త్రకాసవము:— దేహములోరక్తముజనించి శక్తిహీనులకు బలముకలిగించు దివ్యౌషధము మావద్దనే లభించును ప్రతివ్యాధికిచికిత్సచేయుసమయము ఉ. నుంచి11 వరకు 4 నుంచి 8 వరకు.

కవిరాజవైద్యశాల
ధూలిపేటరోడ్డు, హైద్రాబాదదక్కన్

నల్లత్రాచు

కాటువేసి విషము క్రక్కెనా యింక నా విషానికి విరుగుడు లేదు.

నల్ల త్రాచువంటిదే-మానవునకు నిరుత్సాహము కలిగించు నీరసము. త్రాచు విషమునకు తిరుగులేకున్న లేకపోవచ్చు గాని మానవుని నీరసమునకు—నిస్సత్తువకు అదృష్టవశాత్తు విరుగుడు వున్నది. అది అమృత సేవనము.

మానవుని ఆవరించు నిస్సత్తువను పారద్రోలి,
ఉష్ణరక్తమును జీవితోత్సాహము నిచ్చునది
"అమృత"

కేసరీ కుటీరం, మదాసు. ఏజంట్లు: శీతారాం జనరల్ స్టోర్సు, బెజవాడ.

వీర్యస్తంభనరసాయనము
5 గంటలు స్థిరము అగును.

నీరైన వీర్యమును ఘట్టిపరుచును. మూత్రములో పోవుట ఆపును. ఆతిశీఘ్రస్ఖలనము ఆపి లింగపటుత్వము ఘంటలకొలది యింద్రియపటుత్వము గల్గించి సంభోగమందు స్త్రీపురుషుల కెనుపుకు హాయినిచ్చును. ముసలివారికి వీర్యప్రదాత, నపుంసకులకు చింతామణియే సంతానహీనులు సంతానవంతులేయగుదురు చూస్తే ౧-౨ ఘటలలోనే మజా తెలుస్తుంది. మజాలేకుంటే సొమ్ము వాపసు ౪౦ దినములమందు ఖరీదు ౧-౮ లు వి. పి. ఖరు ౦-౬-౦ లు. శాంపిలుగాని అర్ధ డబ్బీలుగాని దొరకవు. జాబులు తెలుగులోనే.

అడ్రసు,—
డాక్టర్ రత్నం బ్రదర్సు, కుష్టురోగ వైద్యశాల
౨౧౧.౨. బి. మలకపేట హైద్రాబాదు,

ఆంధ్రమహాసభ స్థాయిసంఘమువారికి సూచన

గత గోలకొండ పత్రిక సంచికలో బాదేపల్లిలో నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర మహాసభ స్థాయిసంఘ ప్రచారకులు మద్యపాన దోషములను గూర్చి మ్యాజిక్ లాంతరు సహాయముతో ప్రబోధము చేయగోరి పోలీసు అమీనుగారి సహకారము కోరగా, వారు ప్రచారకులు తెలుగుభాషలో నుపన్యసించుదురు అది తమకు తెలియదు కనుక అనుమానముచే అట్టి ప్రబోధమునకు అనుమతి నొసగలేదనియు, దానిపై ప్రచారకులు అక్కడనుండి వెళ్లిపోయిరనియు చదివి ఆలోచనలో పడితిని.

వాస్తవము చూచిన ఈ ఆంధ్రోద్యమ నాయకుల అంతరంగికరహస్యములను తెలిసినవారికి గూడ మద్యపానాది దురభ్యాసములను తగ్గించుట ద్వారా ఖర్చులనుతగ్గించియు గ్రంథాలయములు మున్నగు వాటి ద్వారా ఈ ప్రపంచ వ్యవహారములను తెలిసికొని తాను నష్టపడకుండ సుఖముగా జీవించుటకును తన ఆదాయమును వృద్ధిచేసి కొనుటను ప్రతిమానవునికిని ముఖ్యావసరమగు లోకజ్ఞానమును నేర్పించియు, సహకార పద్ధతిని (ఐకమత్యము నేర్పించుటయని నను అంతే) ప్రబోధించియు, ఆంధ్రుల స్థితి బాగుచేయుట దప్పమరియే దగ్గర ఉద్దేశ్యముగాని దూరపుఉద్దేశ్యముగాని లేనేలేదనినిస్సంకోచముగా తెలియును. ఈ ఉద్దేశ్యములు మన ప్రభుత్వమువారికి విరుద్ధములు కాకుండుటయే గాక, వారును ఈవిధముగ తమ ప్రజల స్థితిని బాగుపరచుటకై తమ యత్నములను తాముచేయుచునే యున్నారు. ఉదాహరణార్థము కొన్నిటిని చూపెదను.

నాకు తెలిసినంతవరకు, ఇపుడు స్థాయిసంఘమువారు చేయించు ప్రబోధములు ఈక్రింది విషయములను గూర్చినవి. ౧. మద్యపాననిషేధము, ౨. గ్రంథాలయప్రచారము ౩ పాఠశాలలు, ౪ అతిబాల్య వివాహనిషేధము మున్నగు సంఘసంస్కరణములు, ౫ వివిధసంఘ పరస్పర సహకారమువలని లాభములకై సంఘములేర్పరచుకొనుట ప్రభుత్వమువారు మద్యపాననిషేధప్రచారమునకై ఒకసంఘము నేర్పరచియున్నదియు, విద్యాభివృద్ధికై ద్రవ్యమును నానాటికి హెచ్చుగా వ్యయము చేయుచున్నదియు, గ్రామోద్ధరణకై సంఘములు స్థాపించదలచినదియు, గ్రంథాలయములకు ద్రవ్యసహాయము చేయు విషయమై ఆలోచించుచున్నదియు యీపాటికి అందరికిని తేటతెల్లమైనదే. కనుక ప్రభుత్వమువారు ఏవిధానమైతే తమ ప్రజలు బాగుపడుదురని తలంచుచున్నారో ఆవిధానమునకు ఆంధ్రమహాసభ స్థాయిసంఘప్రచారము ప్రభుత్వమున కెప్పుడు అవసరములేని సహాయమగునేగాని, బాధకము కాజాలదు. మరి అట్టిదాని విషయమై అనుమానము ఒక ప్రభుత్వోద్యోగికి ఎందుకు కలుగవలెనో నాకు బోధపడుటలేదు.

అదియును గాక ఈఆంధ్రోద్యమ ప్రచారమంతయు, ఆంధ్రమహాసభవారిచే చేయబడు తీర్మానములననుసరించియే కదా ఉన్నది! ఆ తీర్మానములన్నియు ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయబడుచు, వారికి ఎట్టిఆక్షేపణగాని లేకపోబట్టియే గదా వారు మహాసభలకు ఇంతవరకు అనుమతి నిచ్చుచుండినది! ఆతీర్మానము ననుసరించి చేయబడు చిన్నచిన్న ప్రబోధములలో ఆక్షేపణ ఏమియుండగలదు?

ఆక్షేపణ ప్రభుత్వమువారివల్ల వచ్చుటలేదు ఈప్రచారకులు ఏమిచెప్పి, ఏమిలోస్లె పెట్టుదురో అని, ప్రచారకునితోగాని, అతని భాషతోగాని పరిచయములేని ఎవరోఒక అమీనువల్లవచ్చినది ఆక్షేపణ. ఆఉద్యోగి, నిజముగా ఎట్టిఅనుమానానికిగాని, భయానికిగాని అవకాశము మాత్రము లేకున్నను, "ఏమెముస్తురో, ఏమౌనో" అభ్యాసముతో ఎకడుపోయునతె. ఆ ప్రేయము చె భాషనుటచేత, ఆతని మనస్సు ప్రబోధానికి అనుమతించుటకు ఒప్పుకుండా ఉండవచ్చును ఇదేనిజమైతే, ఇటువంటి ఉద్యోగులు, ఇంకా ఎక్కడనైనా ఉండవచ్చు అక్కడా అటంకాలు కలుగవచ్చు

మన ప్రచారకునికికూడా నాకుతెలిసినంత సరిగా తెలియదని నాఅనుమానము ఏమిప్రచారము చేయవలెనో, ఇటువంటిచిక్కులు వచ్చినప్పుడు ఏమిచేయవలెనో, క్రిందిఅధికారుల విశ్వాసమును సంపాదించుటకు ఏమిచెప్పవలెనో ఖండితముగా స్పష్టంగా వివరంగా నాయకులే ప్రచారకునికి మార్గముచూపించి ఉండరు నేనుకూడా అనుసంవత్సరముల కాలము ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారము చేసియుంటిని. నాకును అట్టివిశదమైన ప్రణాళికగాని మార్గముగాని చూపియుండలేదు. నాకును యిట్టిచిక్కులు తటస్థించినవి

మరి కర్తవ్యమేమి?

స్థాయిసంఘపక్షమున బాధ్యతగల అధికారవర్గమువారు, ప్రతిసంవత్సరమును మహాసభలో చేయబడిన తీర్మానముల అర్థమును జనులకందరకిని స్పష్టముగనట్లు బోధించుటకును, ఇతరవిధముల జనులచే అమలుజరిపించదగిన వాటిని అమలుజరిపించుటకై ప్రచారము చేయుటకును, (హైదరాబాదు నగరములో జీవించు ప్రచారకమంచిలివారివల్ల) ఒక్కసారిగనో లేక ప్రతి మహాసభయు అయిన వెంటనో అనుమతి తెము సంపాదించుకొనవలెను. ప్రతి మహాసభ జరిగినప్పుడు అనుమతిని ప్రత్యేకముగా పొందవలసరములేక శాశ్వతముగా. మానవాభివృద్ధికై బోధించదగు మద్యపాననిషేధ ప్రచారమువంటి వాటికి శాశ్వతముగానే అనుమతిపత్రముండిన నాలసాక్ష్యము ప్రభుత్వమువారికి ఆంధ్రోద్యమమును ప్రభుత్వమువారి సదుద్దేశ్యములకు సహకారముగనుండునో లేక బాధకమో బాగుగా నమ్మినట్లు వారి విశ్వాసమును సంపాదించెదరు ఆంధ్రోద్యమ నాయకులు

ఇట్లు చేసినచో తప్పక వారికి నిజాంరాష్ట్రమందు ఏజిల్లాలోకి పోయినను ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారమునకు ఎట్టి అటంకము కలుగనీయకుండునట్లు జరుగును కేంద్ర రాజ్యాల వారివలెనే సకల ప్రభుత్వోద్యోగులు తోడ్పడుట లభించగలదని నా నమ్మకము ఇంకను స్థాయిసంఘమువారు ప్రబోధము చేయ దలచిన విషయములలోని ముఖ్యాంశముల నన్నిటిని ఒకప్రణాళికగా ఏర్పరచి, వాని ప్రతులను ప్రభుత్వము వారికిని వాటి నిక్కారు ఇతి ప్రభుత్వోద్యోగులకును పంచిపెట్టి, తమఉద్యమములో ఆక్షేపణీయములేమ అను విశ్వాసమును వ్యాపింపజేసి స్థిరపరచవలెను. ఇట్టి ప్రణాళిక ప్రచారకునికిని మార్గదర్శకముగానుండగలదు

ఈవిషయమై చేయుటకు రాబోవు ఆంధ్రమహాసభలో నైనను ఒక తీర్మానముచేయబడుట మంచిది లేకపోతే సమంజసమనిపించినట్లు స్వతముగా ఈ తెలిసిపోని అనుమానపు అటంకములు ఎందుకు వచ్చిన అవస?

ఈలోగా స్థాయిసంఘ కార్యదర్శులును, అధ్యక్షులవారును పోలీసు నాజంసాహెబుగారి వద్దకువెళ్ళి బాదేపల్లివిషయములను చెప్పవలెను ప్రచారకునికి మార్గము చూపించవలెను

ఉన్నవ వెంకటరామయ్య.
పూర్వ ప్రచారకుడు.

ఆలంపూరు తాలూకాలో ప్రైమరీ పాఠశాలలకై రూ ౫౪౦౦ లు

[స్వ వి.]

౧౨-౭-౧౯౩౬

వర్షములు లేవు

ఇంతవరకు ఈతాలూకాలో వర్షములులేవు. ౫-౬ గ్రామములలో కొంతపదును అయినందున ౨౦-౨౫ దినాలనాడు విత్తనము వేసియుండిరి. కాని ఇంతలో వర్షములేకుండిన ఏమౌనో పరిణామము.

పాఠశాలలు

ప్రభుత్వమువారు ఈతాలూకాలో జల్లాపురము, ఉండవెల్లి, క్యాతూరుఅను గ్రామములలో ప్రైమరీ పాఠశాలలు కట్టించుచున్నారు. ఒక్కొకపాఠశాలకు ౧౮౦౦ రూపాయీలు మంజూరీ యిచ్చియున్నారు. పాఠశాలలనిర్మాణము ఇంచుమించు ముగియవచ్చినది

గద్వాల అబ్కారీ

గద్వాలసంస్థానము అబ్కారీ మామిలాను మద్రాసుసిస్టముపైన ఖాల్సావారు హర్రాజుచేయుటకై ఏర్పాటుచేసినారు. ౧౫ షహరేవర్ నాడు అబ్కారీ తాలూకాదారుగారగు వీ. ౧౦ గారెడ్డిగారు ఆలంపూరులో ఏలం పాడుదురని తెలియుచున్నది

తహసీల్దారుగారు

యువకులును, ఆంధ్రులును, గ్రాజుయేట్లును అగు తహసీల్దారుగారు చాల యుత్సాహముతో, న్యాయముతో తమ కచ్చేరీపనులను నిర్వహించుచున్నారు. గతవారము క్యాతూరు, సేరిపల్లె, ఉండవెల్లి తక్కాశీల మున్నగు గ్రామాల దౌరాచేసినారు. తాలుకుదారుగారు యీవారములో తాలూకాకు రానున్నారని తెలియుచున్నది.

సంగారెడ్డికి సూబేదారు రాక

మెదకు మండలాధిగారియగు ఈశ్వరనతాచీ నాయిగారి సెలవుకాలము తీరిపోవుటచేత ౨౧ అమర్దాదు సన్ ౧౩౪౫ ఫ. మౌల్వీఖుద్దూసుహుసేన్ తాత్కాలిక మండలాధికారినుండి పదవిని స్వీకరించిరి.

మెదకు సూబేదారుఅగు మౌల్వీమీర్ అహమదలీఖాన్ గారు పరిశీలన నిమిత్తమై దయచేసి పరిశీలనల చేయుచున్నారు, యింకా ౪-౫దినములు వుండగలరని తెలియుచున్నది.

గ్రామ సమాచారములు

కొత్తూరు పాఠశాల స్థాపనము

(ఒకవిలేఖరి)

కొత్తూరు ౧౫-౭-౧౯౩౬.

౭వ జూలై ౧౯౩౬ తేదీని శ్రీయుతయం ఆర్. చారిగారు, శ్రీయుత అనంతప్రసాద్ గారును శంషాబాదునుండి ఉదయం ౯గంటలకు సైకిళ్లపైవచ్చియుండిరి శ్రీయుతచారిగారు గ్రామపెద్దలను, పాఠశాలచందాదారులను ఇతర గ్రామస్థులను సమావేశపరచి పాఠశాల స్థాపనోద్దేశ్యములను కొన్ని ముఖ్యనియమములనువిపులముగా వెలిబుచ్చియుండిరి చందాలమీద స్థాపింపబడు పాఠశాలఫలితముల బోధించుచూ వీనికిని ఖాన్గీపాఠశాలలకుగల భేదములను తెలిపిరి. ఉదయము ౧౦౻గంటలకు పాఠశాలనుస్థాపించి శ్రీయుత తీర్థప్రసాదుగారిని ఉపాధ్యాయునిగా నియమించిరి.

సమావేశములో ఈక్రిందితీర్మానములను ఏకగ్రీవముగా నందరును నంగీకరించిరి.

౧ గ్రామస్థులైన ప్రతివాని బాలబాలికలకు ఉచితప్రవేశమొసగుట ౨. పరగ్రామస్థులైన బాలికలు మిక్కిలిబీదవారైన దప్ప ఉచితప్రవేశమీయకుండుట. ౩. ఆదివారముతప్ప తక్కినదినములందుదయము ౯గంటలనుండి౧౧ గంటలవరకు. మధ్యాహ్నము ౨గంటలనుండి౫ గంటలవరకును. రాత్రులయందు ౭-౩౦నుండి ౯గంటలవరకు విద్యగఱపుట, ౪. గ్రామస్థుల యిండ్లయందు శుభకార్యములజరిగినప్పుడువిరామము లొసంగుచుండుట, ౫.ఉపాధ్యాయుని వేతనముకంటె నధికముగావచ్చునైని పైకమును మూలధనముక్రింద చేర్చుట.

ఈ ప్రకారముపనిజరిపించుటకు దీనికి శ్రీయుత కణెంపల్లిరామన్న గారిని అధ్యక్షునిగను, శ్రీయుతపాపాలాల్ గారిని కార్యదర్శిగాను శ్రీయుత మల్లిపెద్ది ఈశ్వరయ్యగుప్తగారిని కోశాధ్యక్షునిగాను ఎన్నుకొనిరి.

శ్రీయుత చారిగారును అనంతప్రసాదుగారును ౧౧గంటలకు సైకిళ్లమీద మరల శంషాబాదు వెళ్లిపోయిరి.

శ్రీబాలభారతి పాఠశాల స్థాపనము

ప్రారంభదినమున ౧౫విద్యార్థులుచేరుట

[ఒక విలేఖరి]

నూరవరం [జాగీర్] ౧౯-౭-౧౯౩౬.

నేడు శ్రీబాలభారతీ ఆంధ్రభాషానిలయము (శంషాబాదు శాఖ) నూరవరం జాగీరువారిచే స్థాపింపబడినది. శంషాబాదు శ్రీయుత యం. ఆర్. చారిగారు స్థాపనోద్దేశ్యములను, నియమములను అందరికి తెలియునటుల చక్కగా బోధించియుండిరి. శ్రీయుత బి లక్ష్మీనరసింహశర్మగారు ఉపాధ్యాయులుగా నియమింపబడిరి.

ఈపాఠశాల గ్రంథాలయాధికారుల యాజమాన్యముక్రింద నుండును గ్రంథాలయకార్యదర్శియే దరఖాస్తుదారులకు ప్రవేశమిచ్చును. ఇందు గ్రామస్థులందరి బాలబాలికలకు నుచిత ప్రవేశమీయబడును. పరగ్రామస్థులు బీదవారైనయెడల సెలజీతములమీదగాని, వారిబాలబాలికలకు ప్రవేశమీయబడదు. ఈపాఠశాల ఉదయము ౭గంటలనుండి ౧౧గంటలవఱకును, మధ్యాహ్నము ౧ గంటనుండి ౪ గంటలవరకును రాత్రి ౭గంటలనుండి ౯ గంటలవరకు తెఱచియుండును. స్థాపకదినముననే దాదాపు ౧౫గురుబాలురును ౨బాలికలును చేరిరి.

గ్రంథాలయకార్యదర్శి బ్ర॥శ్రీ॥ జోస్యుల అనంతాచార్యులుగారు వారియింటిముందరనున్న దివాణఖానా పాఠశాలపెట్టుకొనుటకు ప్రస్తుతము ఇచ్చియున్నారు. స్థలముచాలదనివేఱొకచో పెట్టుకొన గ్రామస్థులభిప్రాయ పడుచున్నారని తెలియుచున్నది

జాబులు

శ్రీ జగద్గురు పీఠాధిపతుల సమాధాన వైఖరి

శ్రీజగద్గురు శంకరాచార్య దక్షిణామ్నాయ శృంగేరి శివగంగస్వాములవారికి ఒకహిందువు ౨ జూలై ౧౯౩౬ నాడు వ్రాసి, గోలకొండ పత్రికలో ప్రమరింపించినవిజ్ఞప్తియున్నూ, దానికి శ్రీగురువులవారు ౧౫ జూలైనాడు సదరు హిందువునుసంబోధించుచు పంపినసమాధాన శ్రీముఖమున్నూ, అరోజుననే ప్రచురించబడిన విజాంరాష్ట్ర ఆదిజనులవిజ్ఞప్తియున్నూ, ఆవిజ్ఞప్తినందించిన వాలంటీరుకు చూపిన మర్యాదచూచిన ప్రతిహిందువునకు సంశయవిచారములు కలుగకమానవు. శ్రీగురువులవారు ఆదిజనులచే అందజేయబడిన వినతిపత్రమునకు ముందుగనే యీహిందువునకు సమాధానమును పంపినచో శ్రీగురువులవారికి ఆదిజనులు వినతినిపంపుకొనుటయు అవమానముకలుగకుండుటయున్నూ జరిగియుండునేమో. అయిననుదీనివలన శ్రీగురువులవారి యుద్దేశ్యము సర్వజనులకు వెల్లడియైనది శ్రీగురువులవారు వారిముత్తాత, తాత,తండ్రుల నాటినుంచి జరుగుచూవచ్చుచున్న గుడ్డినమ్మకమునే ప్రజలకుబోధించి ఆ గుడ్డినమ్మకమునే ప్రజలాచరించునట్లు ప్రచారము చేయుచుంటిమని సెలవిచ్చినారు. రెండవది దేశములోనుండు సర్వజనులకు యింతకంటెమంచిని కలుగజేయుమని దేవుని ప్రార్థించెదరట. పైపెచ్చు యీహిందువుడు కోరిననాటికిసమాధానము నిచ్చువారు వేరేయున్నారట! వీరిచ్చే సమాధానమింతేనట! జగద్గురువులు సమాధానమిచ్చునది యిదియా! ఈపత్రిక నలుమూలలు వ్యాపించియున్నదగుట, పదుగురీసమాధానమును జూచిన దిగ్భ్రమజెందకపోరని శ్రీగురువుల వారికితెలియదా! వారినమసరించి యున్నవారి శిష్యబృందముగూడ ఆలోచించలేకపోయిరా?. గుడ్డినమ్మకమును బోధించుట కీగురుకొయుశాయని పదుగురనుకొనరా! ? పుట కీగురువులా' మంచిదారిజూపులా! ఒకే! గురువుగారూ వినుండియే వెలువడినదండీ. , ఇంతకు కొనలసినదేముంటుంది. నిజమే

రెండవ హిందువు

రామలక్ష్మణ విగ్రహములుగల బంగారు నాణెములు దొరుకుట

(స్వ. వి.)

ధనువాడ; ౯-౧౦-౧౩౪౫

మహబూబునగరము జిల్లా, మక్తల్ తాలూకాలో చేరిన ధనువాడ అను గ్రామమున చ ఉ మహారేవరు ౧౩౪౫ ఫ లో శ్రీ భీమసేనరావు ప టువారిగారి కొల్వ త్రవ్వుచుండుగా కూలివాని కి ౪౩ బంగారు నాణెములు దొరికెను. పరిశీలించగా ఆనాణెములపై రామలక్ష్మణుల విగ్రహములు చెక్కబడియున్నట్లు కనబడెను. ఈ సమాచారము పోలీసుపటేలురిపోర్టుద్వారా తెల్పగా పోలీసుఅమీనుగారును, తహశీలుదారుగారును దయచేసి పంచనామాచేసుకొని నాణెములను తహశీలుఖజానాకు తీసుకవెళ్ళినటుల తెలియుచున్నది.

శ్రీజగద్గురు శంకరాచార్య విరూపాక్ష స్వామి

శ్రీజగద్గురు శంకరాచార్య హంపీ విరూపాక్ష స్వాములవారు మాన్వితాలూకా గ్రామములో అడ్డపాలకీవుత్సవముతో నాటాయిబ్బంద్రునగరం శైశ్యులయొక్క ప్రార్థనచే నగరేశ్వరునిగుడిలో ప్రవేశించిరి. తర్వాత యీ గ్రామనవ ౧౩ల రోజున శ్రీశంకర భారతీస్వాములవారి పర్ణంతియున్న బగళలనుంచి బగల వరకు శ్రీగురువులవారియొక్క ఆరాధనయున్ను జరుగగలదు. ముఖ్యశిష్యులువచ్చి దర్శన తీర్థప్రసాదములను గ్రహించదురు గాక.

సెక్రెటరీ

యస్. వెంకటనర్సయ్య.

స్థానిక వార్తలు

తాడుబందు వీరాంజనేయ స్వామివారి మహోత్సవము

[విలేఖరి]

సికింద్రాబాదు సమీపమునందుగల తాడుబందు గ్రామమువద్ద వేంచేసియున్న శ్రీవీరాంజనేయస్వామివారి సాంవత్సరికోత్సవము అతి వైభవముగా జరిగినది ఈమహోత్సవము ప్రతి సంవత్సరము అమావాస్య శనివారమువచ్చినప్పుడు మాత్రమే జరుగును. ఈసంవత్సరము ఆషాఢ ౩౦ శనివారమునాడు జరిగినది సుమారు ఇరువదిమూడు భజనమండలీలు సికింద్రాబాదు, హైదరాబాదు భువనగిరినుండివచ్చి భజనలు సలిపిరి. వేలకొలదిజనులువచ్చిరి.

డాక్టరు ఆచార్య స్పెషలిస్టు

[విలేఖరి]

డాక్టర్ ఆచార్యగారు ఖమ్మంమెట్టునుండి సికింద్రాబాదుకు వచ్చియున్నారు. వీరున్యూమోనియావ్యాధులకు ప్రత్యేక వైద్యులు, న్యూమోనియావ్యాధిని, గంటలలో తక్కువచేయగల సమర్థులు అనేకులచే మన్ననలందియున్నారు. మొదలు డబ్బుగైకొనక,తగ్గినచో డబ్బుతీసుకొనుచున్నారు. బీదలకుచితముగా మందులిచ్చుచున్నారు.

మున్సఫీ భవననిర్మాణములు

ఉద్గీరుతాలూకా ప్రధాన న్యాయస్థానము (మున్సఫీ) నిర్మించుటకు రు ౪౩౯౩౦ లు హాలీలును. బోధన తాలూకా ప్రధాన న్యాయస్థానము (మున్సఫీ)నిర్మించుటకు రు ౩౯౬౫౫ లు హాలీలును మంజూరుచేసినటుల తెలియుచున్నది.

ఇంజనీరింగు చదువుటకు ప్రభుత్వమువారు అప్పు ఇచ్చుట

ప్రధానమంత్రియగు మహారాజా సర్ కిషన్ ప్రసాదు బహద్దురుగారు శ్రీయుత డి ని వే ద్ గారికి వారి ఇంజనీరింగు విద్యకొరకై రు ౫౮౦౦ లు హాలీలు ప్రభుత్వముకారి ద్రవ్యమునుండి అప్పుయిచ్చుటకు అనుమతించినట్లు తెలియుచున్నది.

ముప్తీ హైకోర్టు న్యాయమూర్తి గౌరవార్థపు విందు

నవాబు ఎఖ్బాల్ హుసేన్ ఖాన్ గారు [గోల్కొండ లాడ్జ్, లాల్ టెక్డి, నాంపల్లి] ముఫ్తీ హైకోర్టు న్యాయమూర్తులగు మౌలానాఅబ్దుల్ ఖదీరుగారికి వారు క్రొత్తగా ఆపదవిని స్వీకరించినందునను గౌరవార్థమైవిందు చేసిరి.విందులో పాల్గొనినవారలలో ముఖ్యులుమహారాజాసర్ కిషన్ ప్రసాద్ బహద్దురు, నవాబుముల్ఖదరుజంగు బహద్దురు, నవాబుమిర్జాయారుజంగుబహద్దురు, నవాబు హాషింయారుజంగుబహద్దురు, నవాబు కౌజింయారుజంగుబహద్దురు, నవాబు అక్బరుయారుజంగుబహద్దురు, నవాబు జీవన్ యార్ జంగుబహద్దురు, నవాబు వాజర్ యార్ జంగుబహద్దురు, రాజాబహద్దురు విశ్వేశ్వరనాథ్, నవాబు అహసన్ యారుజంగుబహద్దురు,నవాబు రహమతుయారుజంగుబహద్దురు, నవాబుసుల్తానుయార్ జంగుబహద్దురు, నవాబు మెహిదియార్ జంగుబహద్దురు,మౌల్వి ఫజల్ మహమ్మదుఖాన్, మౌల్వి గులాంఅలీమహమ్మదు,మౌల్విమహమ్మదు అహ్మదు మౌల్వి హెషుల్లరామి అనువారలు.

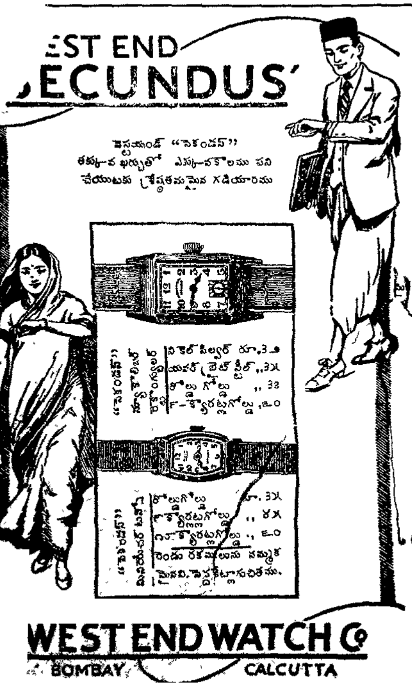
మున్సఫీ న్యాయాధిగారిదర్జా హెచ్చించబడుట

ఔరంగాబాదుమున్సఫీ తాత్కాలిక గౌరవ న్యాయమూర్తియగు మౌల్వి సయ్యదలీ బి ఏ.,ఎల్ ఎల్.బి.గారికి హైకోర్టువారి సూచనపై దుయ్యందర్జా ఫౌజ్దారిహుకుము ఇవ్వబడినది.

మోటార్లు కొనుటకు ప్రభుత్వ ద్రవ్యమునుండి అప్పులు

ఆర్థికమంత్రిగారి ఆజ్ఞప్రకారము సయద్ ఉస్మాన్ జాఫరు [మున్సిఫు] గారికి మోటారు కొనుటకు రు. ౨౪౦౦ లు హాలీలను యిచ్చుచు వారిమోటారు ఫెడరల్ యక్ ఇన్సూరెన్సుకంపెనిలో బీమా చేయింధనగావించిరి.

మహబూబునగర్ల లోకల్ ఫండు ఇంజనీరుఅగు శ్రీయుత వైద్యగారికి ఖరీదు చేయుటకు రు ౩౦౦౦లు హాలీ గాయిచ్చుచు మోటారుచట్టము జరలు యిన్సూరెన్సుకంపెనీ ... చేయించిరి.

భిన్న శాఖల సపంక్తి భోజనము

మెహతల్లి

[స్వకీయ వి

గతశుక్రవారము [౧౧- నాడు సికింద్రాబాదులో శ్రీ పడితభుజమువలెనుండు టరావుగారి స్వగృహమున ప్రీతిభోజనమునొసగిరి ఈసం మాలలు. మెహతల్లి సుమారు వచ్చియుండిరి. వైదికభోజనమున వడ్డన చేసిరి.

అందరును విందారగించినకొరువా వెంకటరావుగారు హరిజనులనందరిని గ సపంక్తిభోజనముచేయుచు ఐకమత్యమందుంటకు ప్రబోధించిరి.

* * * *

వెంకటరావుగారు విందుతర్వాత హరిజనులనుసంబోధించి, పండిత మాలవ్యాగారు త్రదీక్షనొసగి హరిజనులను హిందువులలో చ్చుకొనుటకై చేయుయత్నమునిర్వ్యర్థముని హరిజనులు అట్టిపవిత్రులవాయకులు పెట్టుకు లొంగరాదనియు బోధించిరి అని ద్రాబాదు బులెటినుపత్రిక వ్రాయుచున్న

సికింద్రాబాదులో ఇప్పుడేర్పడియున్న వేద్కారు సిద్ధాంతీయులునుయువకమండలి కార్యదర్శియగు పి ఆర్. వెంకటస్వామిగారు సించుచు హరిజనులలోనుండు శాఖాభేదములు తమతప్పులచే పుట్టినవికావనియు, వారు హిందూస్మృతికర్తలే కొరకులని ల సేవకులుగ నున్నంతకాలము తమ బాగుపడరనియు చెప్పిరి. తమలో అంతరభేదములుతొలగి ఐకమత్యము కలుగు స్పరవివాహసంబంధములు, సపంక్తిభో. జరుపుకొనదగుననియు బోధించిరనియు టినుపత్రిక వ్రాసినది.

మహమ్మదు ప్రవక్త జన్మ దినోత్సవము

మహమ్మదుప్రవక్తయొక్క జన్మదినము గతశనివారము [౧౨-౧౦-౪౫ ఫ దును, ఆదివారమునాడును జరుపబడి ద్రాబాదులో ఆ యనుల యా యంకొలము లో బహిరంగస వ్యులగుఫకరుద్దీన్ భాగములను చరి వ్యులగు మౌలా గారును క న్నారి

...మ నగరరక్షక

...పరి ఐ దేండ్లు

...శాలలపై

...రము

...ఘువార్తి ఆజ్ఞ

...నగరక్షక శాఖాధికారిగా ...ను పంపించిన ఒక ...ములో మరిఆయిదేండ్లు అధికారము తమ పరముద ...ముదారు ఆజ్ఞనిచ్చినట్లు తె... ఒట్టి ముద్రాలయములలో ము...నిని ఏకోనవింశరోజు నగరరక్ష ...లయముకు పంపించవలసిన చేయబడినది.

జ్యాంగ వ్యవహార విచారణసంఘ అవసర సమావేశము

...బాద్ (దక్కను) ౧౦-౯ ...జులై ౧౯౩౯ నాడు రాజ్యాంగ విచారణసంఘము యొక్క అవసర స...ము జరుగునని తెలియుచున్నది.

భృతులు

...తిగారినుండి సయ్యదు ము...జా...) గారికి మొహారంపారంభ...౧కి రూ. ౫౦ చొప్పున జీవితాం...నిచ్చుట ఆజ్ఞయైనది.

...రీ మొహిదీన్ మన్సబుదారు మరణిం... వారసత్వపుకుమారులగు సయ్య... సయ్యదు తాజొద్దీన్ మరియు ...హింఆనువారలచేత పెలగకియ. ...లుహాలయిమన్సబు అనుమతించి ...చున్నది.

...ల సమ్మేళనము

...మనుగూర్పి గత సంచికలో ఒక ...కటించబడి యుండెను కదా! అందు ...షదేవరాయల ఆంధ్రభాషానిల... ...గోపం ఈ జులై ...పలసినది.

...ను

రాకపోకలు

సుప్రసిద్ధకవులగు విశ్వనాథ సత్యనారాయణ ఎం. ఏ., గారు హైదరాబాదు నగరమునకు వారములోపల వచ్చుచున్నారు మరియు ప్రతాపరెడ్డిగారివద్ద బసచేయుదురని తెలియుచున్నది.

హైదరాబాదు సికిందరాబాదు ఆంధ్రులు ఈయన రాకను పురస్కరించి వారిచే రెండు మూడు ఉపన్యాసములిప్పించి లాభముపొందుదురుగాక.

హిందుస్థానము సైన్యాధిపతిగారు కొలదికాలములోనే హైదరాబాదునకు దయచేయువటుల తెలియుచున్నది. వీరు కొన్నాళ్ళు సికిందరాబాదులోవుండగలరు. ౨౭ జులై ఉదయం ౧౦ గంటలకు బొల్లారంసైన్యమును పరిశీలించిన తర్వాత ౨౮ జులై ఉదయం ౧౧ గంటలకు సికిందరాబాదు ఇన్ఫెంట్రీబ్రిగేడు పరిశీలించగలరని తెలియుచున్నది.

పైనాన్సుకార్యదర్శిగారగు నవాబు ఫీరుయార్ జంగు బహద్దరుగారు తీసుకొనిన శలవుకాలము ౨౦ లేక ౨౧ వ తారీకున సర్గ... ౧౯౩౯ న వరకుతీరిపోవును. కొన్ని వీరు కొలము గడుపునకుముందే నగరమునకు దయచేయగలరని తెలియుచున్నది.

పురపాలక సంఘాధ్యక్షులునగు నవాబు జీన్ యార్ జంగు బహద్దరుగారు కలకత్తాకు వెళ్లియుండిరి ఒకవారంరోజుల తర్వాత నగరం దయచేయగలరని తెలియుచున్నది.

పంచకముశాఖ అధ్యక్షులునగు మౌల్వీ మొయొద్దీన్ అహమదుగారు పరిశీలనానిమిత్తమై జి...ల్లాలకు దయచేయగలరని తెలియుచున్నది.

నవాబు దోస్తుమహమ్మదుఖాన్ జాగీర్దారు మరియు నవాబుబహదురు యారుజంగు బహద్దరుగార్లు శ్రీకృష్ణాసెంటరీ అసోసియేషన్ అధ్యక్షతపదవి పొందుటకు కర్నూలువెళ్లినటుల తెలియుచున్నది.

వరశాఖఅధ్యక్షులగు మౌల్వీ అలీనొద్దీన్ అహమదుగారు పర్భనికి దౌరావెళ్లిరి.

బెర్లిను వ్యాయామక్రీడలలో పాల్గొనుటకు హమీద్ అలీగారు కర్నూలువెళ్లిరి.అక్కడినుండి బెర్లినువెళ్లెదరు.

వారమురోజులక్రింద బొంబాయి వెళ్లియుండిన ఆర్థికమంత్రియగు రెటుఆనరబుల్ సర్ అక్బరు హైదరు నగరమునకు రెండురోజులక్రింద వచ్చిరి.

గతగురువారము బొంబాయి వెళ్లియుండిన సైనికశాఖమంత్రియగు నవాబు అఖిల్ జంగు బహద్దరుగారు గతగురువారము, నగరమువిచ్చేసిరి.

...హామ్యాబాయశాఖ ...మంత్రి అర్ యం. క్రొన్జేగారు ౮ ౧౦ వ తా...౧౯౩౯ న. బొంబాయివెళ్లియుండిరి.తిరిగి ...చేరిరి.

...శాఖ కార్యదర్శియగు నవాబు ...బహద్దరుగారు బొంబాయివె... ...బాదుకు దయచేసినటుల తె...

...శాఖసదరు నాజంఆగుయస్.టీ. ...రంగాబాదు దౌరావెళ్లినటు...

...శాఖ సదరుమొహతె...దాశొపేట్ గారు నగ...చ్చున్నది.

మోతీమహాలు దురంతపు విచారణ నివేదిక

మోతీమహాలుదురంతము జరిగినతర్వాత ప్రభుత్వము వారినుండి యస్. టి. హాలిన్సు సదరు కమీషనరుగను, నవాబు రహమతుయార్ జంగు బహద్దరు, నవాబు జీన్ యార్ జంగు బహద్దరు, ఆరంస్ట్రెడ్, నవాబుబహద్దురుయార్ జంగు బహద్దరు, మరియు శ్రీయుత శ్రీపతిరావు సభ్యులును గల ఒకసంఘమేర్పరుపబడి పరిశీలించినవిషయము ఎల్లరకువిదితమేకదా!

విచారణచేసి దురంతమునకు ముఖ్యకారణములను ఎరిగి మరలయికముందు యిట్టిదురంతము జరుగకుండా జాగ్రత్తపరుచుటయే పైకమిటీ విచారణయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము.

పైసంఘమువారు రెండువారములలో ౫౦మంది ప్రేక్షకుల(స్త్రీల,పురుషుల)వాఙ్మూలములు గ్రహించి, తమ అభిప్రాయములతో సహా నివేదికను ప్రభుత్వముగారికందజేయుటకై బాబె హోమ్ మెంబరుద్వారా పంపించియున్నారు నివేదికలో సభ్యుల అభిప్రాయములు ఈదిగువ ఉదయహరింపబడినవి.

“విప్పచల్లార్పు యంత్రము పోలీసువారి యాధీనము చేయవలెను. దీనినుండి అకస్మాత్తుగా జరుగుచుండు అపత్తులకు చాలాసహాయకారిగాయుండును. పోలీసు కానిస్టేబిలులు వారు ప్రతిరోజుచేయు వ్యాయామపరిశ్రమ (డ్రిల్లు) తోపాటు నిప్పుచల్లార్పుయంత్రముయొక్క పనిముట్ల అనుభవముకలిగించుకొనుటకు ప్రేరేపింపబడవలెను. ఇంత పైళాల్యమైన గొప్పపట్టణములో ఒకనిప్పు చల్లార్పుయంత్రముల స్టేషను వుండుటచేతను సహాయమునకు వీలుపడుటలేదు. కావున అధమపక్షము నాలుగులేక అయిదుస్టేషనులను స్థాపించి ముఖ్యమైనపనిముట్లు ప్రతిపోలీసుస్టేషనులో జాగ్రతపరచవలయును సమయమునకు సరించి పోలీసువారలనుండే చాలావరకు సహాయ్యముపొందుటకు వీలువుండవలెను. సినిమాభవనములు ప్రేక్షకులకు తగువీలుగా అవసరసమయమున బహుసులభముగా తమప్రాణముల దక్కించుకొనుటకు వీలుగా ఏమి ఆటంకములులేకుండ వుండునట్లు నిర్మించవలెను. స్త్రీలస్థానమును సాధ్యమైనంతవరకు అన్నివిధముల పురుషులకువలెనే వీలగునట్లు నిర్మించుట సినిమాయజమానుల విధియైయున్నది. యిదివరకు జరిగినదురంతమునపోలీసువారలచే, ప్రజలచే మరియు సినిమావారలచే జర్పబడిన సహాయము తో చాలావెనుకముందులు,పొరపాట్లు జరుగుటచేతనే (౧౮) మంది ప్రాణములు కోలుపోయినవనుటకు చాలవిచారముగా యున్నది. ఫిలింనడుపు ఆపరేటర్లు యిరువురునుతమ నేర్పులో యోగ్యతాపత్రము (సర్టిఫికేటు) లు పొందకపోవుటయేగాక అనుభవజ్ఞులునుకాదు. యికమీదట వారల నేర్పును పరిశీలించకయే వారలకు ఉద్యోగలొసంగుట సినిమాయజమానులకు సమంజసముకాదు. ఎలక్ట్రిక్ తీగ (వైర్లు) గోడలోపలనుండి పెట్టించిన యిటువంటిదలు తగ్గునేమో”

హరికథ

౨౧-౭-౧౯౩౯ మంగళవారము ౨౩-౭-౩౯ గురువారము చేర్ల చాదరుఘాటునందు పర్వతాల శంకరయ్యగారి గృహమందు మున్నూరుకాపు కులజుడైన బొలుకొల ఫు...దాస్ అను వారు యువకుడు రెండు హరికథలు చెప్పుచున్నారు, కావున మున్నూరుకాపు యువకులు మరియు స్థానిక జనులు హరికథకాలక్షేపమున చేరగలందులకు మున్నూరుకాపు స్థాయి సంఘకార్యదర్శి గారు తెలుపుచున్నారు.

నిజామాబాదునుండి బోధన్ కు

రైలుబాట

నిజామాబాదునుండి బోధన్ తాలూకాజేయబడుచున్న రైలుబాట రాబోవు దీపావళికి రైలుబండ్లగా (ఇంకా నాలుగు నెలలు) యుక్తియుగలదని అధికారులు తలచుచున్నారు.

బజారు ధరలు

దడువై రామన్నగారు

(హైదరాబాదు ఉస్మానుగంజు)

ధాతనామసం॥ శ్రావణశు॥ ౮ బుధవారం

			పల్లా 1కి రు. అ. పై
బళాకీ గోధుమలు		,,	౧౮౪-౧౯౪
గోధుమలు శెలాల్యా మొ॥		,,	౧౮౪-౧౯
బియ్యముదొడ్డవి క్రొ॥ మొ॥		,,	౧౨౪-౧౩
,, నానకురాంలు క్రొత్తవి		,,	౧౮-౧౯
,, నానకరాంలు పాతవి		,,	
,, కొశిపిచోడీలు		,,	౧౩-౧౩౪
,,క్రిబిసాంబారులుకొత్తవి		,,	౧౯౪-౧౬
,,రామసాగరాలుకొత్తవి		,,	౧౮-౧౮
,, డిటో	పా॥	,,	౧౯-౧౯౪
,, బిచోడీలు		,,	౨౯-౨౭
,, అమర్ సర్ సన్న బియ్యం		,,	౫౯-౪౦
,, మోటచూరు బియ్యం		,,	౩౬-౩౩
కందులు	పెద్దవి	,,	౯-౯౪
కందిపప్పు	పెద్దది	,,	౧౩౪-౧౩౪
పచ్చ పెసలు		,,	౧౦-౧౦౪
పచ్చ పెసరపప్పు		,,	౧౯-౧౯౪
నల్లపెసలు		,	౭౪-౭
మినుములు		,,	౯౧-౯౪
మినప పప్పు		,,	౧౯-౧౯
ఉలవలు		,,	౬౪-౭
జొన్నలు		,,	౯౪-౧౦
శెరి శెనగలు		,,	౧౨౪-౧౨౪
శెనగలు	కొత్తవి	,,	౧౦౪-౧౧
వుప్పు		,,	౧౨-౧౨౪
తవుడు		,,	౩-౩౪
పత్తిగింజలు		,,	౬౪-౭
అలచందలు		,,	౭౪-౯
ఆనుములు		,,	౧...
బఠాణాలు		,,	౭
తెల్లనువ్వులు		,,	...
బెల్లము		,,	
ఎఱ్ఱ చక్కెర		,,	
తెల్ల చక్కెర		,,	౧
వేరుశెనగ	చిన్నవి	,,	౧౯
పసుపు		,	౧౧
మిరప కాయలు		,,	౧౯-౨౦
చింతపండు క్రొ॥ మొ॥		.	౧౭-౧౯
అల్లం	12 సేర్లకు మొదలు		౩౪-౮
వెల్లు	40 సేర్లకు		౪౧-౪౨
వుల్లిగడ్డ	పల్లా1కి		౯-౯౪
యొల్లిగడ్డ	12 సే॥		౩-౩౪
వేరుశెనగనూనె			౪౧-౪౪
చింతపండు పాతది	పల్లా ౧కి		౧౧-౧౨
కుసుములు			౧౦౧-౧౦౪
గడ్డినువ్వులు			౧౬-౧౩
తైదలు	పల్లా ౧ కి		౭-౭౪
ధనియాలు	మం౧కి శేర౧౬		౧౪-౧౪౭
మెంతులు మం॥			౨౬-౨౪
సోంపు	శే॥ ౪౦		౯౪-౧౦
కొర్రలు తెల్లవి		,,	౯-౯
నోము		,,	౧౪-౧౪౭
ఆముదాలు		,	౧౮౪-౧౯
అవాలు		,,	౨౧-౨౪
వెండి	౧౦౦ తు॥		౫౭౪-౫౯
బంగారము	తు౧కి		౪౧౪-౪౧౪
సవరను		,,	౨౬౪-౨౬౪౭

బి- ఇ- పరీక్షాఫలితముల అనుబంధము

మొదటిభాగము

[౧] కే. పుల్లయ్య (రెండవ) [౧౧-౨] మహమ్మదు మనూరర్ (రెండవ) [౨౩] మహమ్మదు అబ్దుల్ రహీం (రెండవ)

రెండవభాగము

[౧౮] యమ్. వేణుగోపాల్ (రెండవ) [౧౯] మహమ్మదుగులాంజీలానీ ...దవరం

ఖూని మొకద్దమాలో సెషను తీర్పుఖాయమగుట

(హైకోర్టులో)

హైకోర్టు న్యాయమూర్తులగు నవాబు మిర్జా యార్ జంగు మరియు నవాబుఅస్గరుయార్ జంగు బహద్దరుగారల సాన్నిధ్యము న ౧౩ నవంబరు ౧౯౪౫ ఫ. ౹౪రోజు తేలిన ఖూని మొకద్దమాలో యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించిరి.

ఖూనీవివరములు

తుల్జాపూరు తాలూకలో చేరిన ఉరువాడ అను గ్రామమున ౪ బహమన్ ౧౩౫౪ ఫ ఉదయము నాలుగుగంటల కాలమున సుంకశాఖ జవానుఅగు యశ్వంతరావు భార్యచంపబడెను. పరీక్షవలన కఠిన వస్తువులచే కొట్టబడినట్లు తేలుచున్నది ఖూనిజరిగిన యింటిలో యశ్వంతరావు ఈతని ముగ్గురుచంటిపిల్లలుతప్ప వేరెవ్వరు లేనందున భర్తయేనిందితుడని నెరారోపణ గావించిరి ఈకేసు సెషన్జజుకోర్టులోకి తేబడెను. న్యాయాధికారి భర్తయే నిందితుడని ఆజన్మాంత కారాగారవాస శిక్షవేసిరి దీనిమురాఫా హైకోర్టులో చేయబడెను మురాఫాలో న్యాయమూర్తులు ఈ దిగువ అంశముల నుబట్టి సెషన్జడ్జిగారి శిక్షనే ఖాయపరచిరి "ఈ కేసులో నిందితుని నడవడినిగూర్చి సాక్ష్యములేదు. కాని యితర సాక్ష్యమువలన భర్త దప్ప యితరులవలన నేరము జరిగినదని చెప్పజాలము. శవము దొరికినయింటిలో భర్త,యిద్దరుపసిపిల్లలుతప్పవేరెవరులేరు. డాక్టరుజోషీగారివాఙ్మూలముచే కేవలము దెబ్బలచే మరణించినటు ...చున్నది శవము ప్రక్కన నెత్తురు ...పుగల రాయియొకటి ...మె భర్తయైనను అతనిని ...ను తెలియదని చెప్పెను. ...నేమున తీసుకొనబడిన నేరస్తుని ...వ్యముల వాఙ్మూలమునుండే నేరము ...పడినది. కావున మేము సెషన్జడ్జీగారి తీర్పును ఆమోదించుచున్నాము.

యెద్మండు విడుదల

హైకోర్టులో న్యాయమూర్తులు శివరాజ్ యార్ జంగుబహాదరుగారును, గాజియారుజంగ్ బహద్దరుగారును యెద్మండుపై బలాత్కార సంభోగ నేరములో క్రిందికోర్టువారి శిక్షపై అపీలును విని నేరస్తుని నేరము రుజువుగాలేదని విడుదల చేసిరని వినుచున్నాము.

ఈయెద్మండు తనసొంతబిడ్డతోనే బలాత్కారసంభోగము చేసెనని ఫౌజ్దారీ బల్దాలా అభియోగమురాగా అవిషయమును పత్రికలో ప్రకటించకూడదని ఆజ్ఞయైయుండెను.

హరిజనుల మతపరివర్తన

అయితరాజు జీడికంటి రామారావుగారు

గుండ్రబల్ల సమావేశానంతరము హరిజనులకు కౌన్సిళ్లలో ప్రవేశమునకు సంఖ్యాప్రాధాన్యతనపైన ప్రభుత్వమువారు హిందూజనసముదాయమునుండి ప్రత్యేకస్థానములు పూర్వకముగ విభాద్యతకై తెలిసిన విధానము పురస్కరించుకొని మహాత్ముడు వారికి కాంగ్రెసు పక్షమునసే అత్యధిక ప్రాధాన్యత నొసగుటకువదలుటకై చేసిన యుపవాస దీక్షకాలమునందు జరిగిన పూనాప్యాక్టునుండి డాక్టరు అంబేద్కరు గారు చెలరేగి హరిజనులను మతముమార్చుటకు ప్రబోధ మొనర్చుటవలన పత్రికాప్రపంచమున నొకకలవరమును హరికలోకము వందు యలజడియు నధికముగా జొచ్చినది ఇటీవల అఖిల భారత హరిజన మహాసభాధ్యక్షుడు అంబేద్కరుగారు ఎన్నికొనబడుట వలన వారు వ్రాసిన అధ్యక్షోపన్యాస తీవ్రధోరణికిసభాకార్యనిర్వాహకులు భీతినొంది ఆ మహాసభనే విరమింప జేయుట వలన మరింత తీవ్ర ఆందోళన కాస్పదమైనది.

ఈ సంచలనమందు మా గోలకొండపత్రికా నిర్వాహకులను ప్రవేశించి తమ పత్రికారత్నమునందు ఈ విషయమైన యమూల్యోపన్యాసములకు తావొసంగినందుకు మిక్కిలి ప్రశంసాపాత్రులై యున్నారు. విచారించి చూడఇదియొక విచిత్రవిషయమో దంతముత్పన్నమైనట్లు తోచకమానదు. గుండ్రబల్ల సమావేశాత్పూర్వము అసహాయోగ సంరంభమును మహాత్ముడుపక్రమించినంతవరకు భారతభూభాగమునందు హరిజన సమస్యయుండిట్టి సంఘర్షణ యుత్పత్తికానేలేదు. చాలవరకీవిషయము నందందరికిని ప్రసక్తికూడ కలుగలేదని చెప్పవచ్చును. భారత జాతీయతాభ్యుదయత కవతరించిన గాంధీమహాత్ముని నిర్మాణకార్య విధాన పరంపరలోని హరిజన సమస్య ప్రత్యేక శ్రద్ధతో ఉచ్ఛయుచ్ఛారణలోనికి రావచ్చినది. దేశాభిమానవర్గమున కింతకు పూర్వమునుండి వీరియెడల సాదర భావముండి యుద్ధారణ ప్రయత్నము అక్కడక్కడ యత్కించిత్ చేయబడుచున్నను సర్వతోముఖ వ్యాపకముగా మహాత్ముని దుందుభినాదమునుండి ప్రతిధ్వనింప బడినది ఆదివరకు జంకుచు కొంకుచు, నున్నవారు ముందు వంకించుటకును, చాటు మాటున నుండి యభిమానించినవారు సాహసమునవలంబించి యుత్సాహోద్రేకములతో బహిరంగ సహాయము నొసగ సాగిరి.

దేశమునందంతటను సయుదారసానుభూతియంకురింపసాగినది. పల్లెల జానపదులు కూడ మహాత్ముని ప్రబోధసారాంశము గ్రహించి సముద్ధరణోద్దేశములుప్పొంగించసాగిరి. ...దేశానుసరణిగ హరిజనులకు బెద్దకాలమునుండి చేసిన పరాభవ పరిహారార్థముగ, ప్రాయశ్చిత్తార్థముగ సవర్ణులు వారి సేవావ్రతమును బూనుకొనసాగిరి. ఎన్నో పాఠశాలలు స్థాపింపబడి విద్యనుగరపుచున్నారు. ఎన్నో ఆరోగ్య సౌకర్యములమర్చుచున్నారు. ఎన్నో సమాజములందు సభ్యత్వమొసగుచున్నారు. ఎన్నో దేవాలయములందు ప్రవేశార్హత నిచ్చుచున్నారు. నేయేలఇంచుక ప్రాపంచిక విజ్ఞాన సంపత్తిగల ప్రతిమనుష్యుడును హరిజనోద్ధరణసేవతో కృతార్థత, సాఫల్యత నొందవలయునని సంకల్పించుకొనుచున్నారు. పరమాత్ముని సేవతోపాటు హరిజనసేవయని తలంచుచున్నారనుటలో నతిశయోక్తి లేదని చెప్పవచ్చును.

శతాబ్దములనుండి జరుగజాలనిమార్పు అతిస్వల్పకాలములో మహాత్మునియద్భుతమహిమాప్రయత్న ఫలితముగ గలుగుచున్న యిక్కాలమున అంబేద్కరుగారి వేగిరపాటుతో గూడిన యసంతృప్తి, మతమును మార్చుటనుగూర్చిన హెచ్చరింపు, వారి యనుచరబృందము చేయుతారనాపము దేశమునందుమహాత్మునికృషి విస్తరముకంటె యత్యంత ప్రమాదప్రాప్తి సౌభాగ్యకలతాయను విషయమును మనము చూచుచు గ్రహించుచున్న సంగతులవలన యాలోచించుటయిప్పట్ల ననవసరము. హరిజనోద్ధరణకు మహాత్ముడేర్పరచిన మహత్తర ప్రబంధములవల్ల గావింపబడుచున్న నిప్పటి ప్రచారమునకు మించి వీరు మతమును మార్చవలయునని చేయుతొందరపాటువలన హరిజనులకేమి సద్యఃఫలితము కలుగునో, మరియునిట్టి బెదిరింపులిప్పటియునేమియవసరమో యూహాగమ్యముగనున్నది

అఖిలభారతమునగల ౭కోట్ల హరిజనులలో పదుమూడువీసములు పల్లెటూరు నివాసము గలవారైయున్నారు శతాబ్దముల నుండి హిందూ సవర్ణులు వీరిని వెలివాడలందు నివసింపజేసి యస్పృశ్యులుగా నవమానించి బాధించుచున్నను ఇందువలనకలుగుకీలుగులను తప్పించెదమని కోటానకోట్లు రూప్యములనుపెచ్చించి చర్చిమిషనులను స్థాపించి బ్రిటిషుప్రభుత్వారంభము నుండి శతవర్షములనుమించి కృషిచేసినను మన దేశమునందు ఏబది లక్షలకంటె నధికము గా క్రైస్తవులనుగా మార్చలేకపోయినది యనుభవైకవేద్యమే. వీరైనను నామ మాత్ర క్రైస్తవులేగాని హిందూత్వమునుండి పూర్తిగావిడిపోయియుండలేదు. ఉద్ధరణను బొందినవారని చెప్పుటకేమాత్రము వీలులేదు క్రైస్తవులలో చేరినంతమాత్రమున వెలివాడలనుండి యూరిలోపల ప్రవేశించి సవర్ణులతో యస్పృశ్యతేగా సంచరించుట ఎంతమాత్రము లేదు వారియాధ్యవతనము వారింపబడపోయినను హిందూపేరు, క్రైస్తవనామము రెంటిను వహించి హిందూదేవతల గొల్పుచు క్రైస్తవప్రార్థనల దల్చుచు హిందువులకును క్రిస్టియనులకునుభోవారుగానచ్చుచు కొన్నిదినములు ఇందునుఅందును గామూరుచు ద్వంద్వవైఖరులగుచున్నారు. ముందుగూడ అంబేద్కరుగారు తదనుయాయుల ప్రేరణతో నిల్లు మార్పు చెందినవారు పూర్వపువాసలోపనే చెక్కుచెదరక ఆదేగూడెములలో నట్టే తొలగితొలగినడచుచు ఉద్ధయమత పీడనలతో ...లించుటతప్ప ఇప్పుడేఅధిక తరదశాసంప్రాప్తికిని బొందజాలరు. మరియుపల్లెటూళ్లలోని హరిజనవద మింతశీఘ్రనంతముగా తరతరములనుండి యభ్యాసముగా నున్న హిందూమతమునువీడి మతాంతరసభ్యతను ఏకమాత్రముగ ననుభవింపనుగూడజాలరు. ఇక మహమ్మదీయమతములోజేరదలచినను ఇంతకంటె యధికసత్కారమును వారను ఈయజాలరని తలంచవలయును. యత్కించిత్ గౌరవము,ఆదియుఎరిగి కోరదువారికి ఏకొ-దిమందికో వారియరమైన యునికినిబట్టి పేపట్టణస్థలములలోనో దొరకినదొరకునుగాక గాని అది మహాత్ముని కృషితోగలిగెడు యభివృద్ధిలో శతాంశమైనకానను సరిపోజాలదు భారతదేశమునందలి మహమ్మదీయులు ఇలము వీరినిహిందువులవలె నస్పృశ్యతతోజూచుటకే యభ్యాసపడియున్నారు గౌరవించే మహమ్మదీయులైనను గౌరవింపబడు మతపరివర్తకహరిజనులైనను వేళ్లపైలెక్కింపబడుసంఖ్యామాత్రమువారే యుందురు. గాని గ్రామగ్రామములందు నీవ్యవస్థ వీరిమార్పువలన కుదురునదిగాదు. ఈమధ్య నాతో ఖమ్మము మెట్టు రాచకార్యమునకు కొందరుహరిజనులు రాబడియుండి వేసవియగుటవలన దప్పయధికముగుటచేనొకమహమ్మదీయ చలివేంద్రమునందు దాహమునార్చుకొనుటకై తెలగాలమని మంచి నీటిని యడిగియుండిరి. అక్కడమహమ్మదీయులు వారిని కుండలములో నీరుతీసుకొని త్రాగమని శలవిచ్చినందువనొకరిద్దరు జలమునుగ్రోలిరి. అపిమ్మట ఎట్లోవారు వీరిని మాదుగులుఅని యనుమానించి శసలపీయకనిల్పి కుండలుమైలపడినవనియాక్రోశించి పోలీసువారికొప్పగించి తన్నించెదమని బెదరించుచుండగా వారి కికుండలవెలయిచ్చి విడిపించుకొనవలసివచ్చినది. ఇట్టివారిని పల్లెలలోని మహమ్మదీయులు సోదరముగా తమలోకలుపుకొని సమత్వముగా ఆశ్రయముగా సంచరించుట కేమాత్రము సంసిదులు గానందున నారావాహలను మహమ్మదీయులసాహాయులువారినే పూర్తిగా మహమ్మదీయులుగా అంగీకరింప నొకతెగగా మహమ్మదీయుకలు పల్లెలలో ప్రత్యేకముగా స్థాపియించియున్నారు వారు సగముహిందువులుగను సగము మహమ్మదీయులుగను సంచరించుచుందురు.

ఇట్టిస్థితిలో ఇన్నికోట్ల హరిజనులకు తమ సౌకర్యములుకొని యస్పృశ్యతను నిర్మూలించు భారమును ఇతరమతములలోని భారతీయులుగా మారి జానపదులను భరించసంసిద్ధముగా లేరనియు, అట్లుగా నొక్కమ్మడి వీరిసంతోషనలను తలకెక్కించుకొని పురాతనమునుండి మనచున్న హిందూమతమును వదలుటకుగాని, హిందూజానపములతో అనాదినుండియుండి వారితో సంబంధించి జీవించుచున్న జీవితవిధానములనువీడి క్రొత్తవ్యవస్థను సర్కించుకొనుటకుగాని. పల్లెలలోని యీ కేవసంఖ్యాక హరిజనవర్గమెంతమాత్రము సంసిద్ధము గాలేరనియు అనుభవము వలన నెరుంగవలయును. ఇక భారతదేశములో నీహరిజనుల కొరకు నెచ్చు బౌద్ధ, జైనమతాదులు గతిప్రసంఖ్యామాత్రము. ఇయ్యవి గ్రామములలో నెల్లున్నవారి నెల్లుంచుననియే గాని వారిని ప్రకోపనీని హిందూసవర్ణులతో తుల్యులుగచేయు శక్తింతమునైనవి గావు. అట్టి స్థితిలో ఎక్కడెప్పుడుపుట్టినదో అక్కడనే మార్పుకొనవలయునను సాహెతనుసరించిహిందూమతమునకు బాధకరమగు స్వీకారమును నిందుండియే మార్పులకు బూనుకొను టుచితవిషయము గాని మతమును మార్చినందువలన శీఘ్రకములాభమునుసంతయులేదు ఒకవంక హిందూమతశాస్త్రములను మహాత్ముడు కడిగిపారంచి యస్పృశ్యతావిషయము ప్రత్యేక జాతివ్యవస్థగాలేదని సిద్ధాంతీకరించి హరిజనసముద్ధరణకు ...కంకణబద్ధుడైయుండి దేశమును, దేశనందలి సవర్ణులను, మతోద్ధారకులను, ఆచార్యపీఠస్థులను నామాదిని సుముఖ్యులుగా మారుచు హిందువులను పశ్చాత్తప్త హృదయులనుగా మార్పుచువచ్చుచుండ నింక కొద్దికాలమోపిక నువహింపక మతమును మార్చినందువలనకలుగు శాశ్వతక్షేమలాభమేమిగలవు ఇకనీహెచ్చరికలు నట్టిబెదరింపులేనను కొలయును, లేకఅనుభవమైన యుపోకల్పనలైనను కాసలయుచు

దేవరకొండ వకీళ్లసంఘ

పునరుద్ధరణము

దేవరకొండ వకీళ్ల సంఘము పునరుద్ధరించబడి క్రొత్త సభ్యుల నేర్పరిచిరి. నిబంధనలు తయారు కాబడుచున్నవి. హైదరాబాదువకీళ్ల సంఘములో కలిసియుండుటకు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవి. యిదివరకు న్యాయస్థానమున వకీళ్ల గది ఏర్పాటులేకుండెను. కానిఇప్పుడు ప్రత్యేకముగా విశాలమైన గది యొకటి ఏర్పాటుచేసి ఫర్నీచరుకూడా తెప్పించినటుల తెలియుచున్నది. నూతనముగా ఈక్రింది సభ్యులను ఎన్నుకొనిరి.

(౧) కొండల్ రావు వకీలు హైకోర్టుఅధ్యక్షుడు,
(౨) లక్ష్మీనరసిమ్మారెడ్డి వకీలు ఉపాధ్యక్షుడు,
(౩) యల్లయ్య వకీలు కార్యదర్శి,
(౪) వీరయ్యగుప్త వకీలు సహాయకార్యదర్శి

"భక్తజనోజ్జీవనము"

ఈగ్రంథము కంద్లూరు వేంకటజోగారావుగారిచే రచియింపబడినది దీనిలో హరినామరచనలు, శ్లోకము మరియుపద్యములు టీకాతాత్పర్యసహితముగా నిమిడియున్నవి. భక్తసమజములకు, భజనమందిరములకు ఉచితముగాం పంపబడును. వలయువారే టపాఖర్చులు భరించవలయును. యితరులకు రు.౦-౪-౦ కాపీకి విక్రయించబడును. వలయువారు యీదిగువ రునామాకు వ్రాసిన బడయగలరు.

కంద్లూరు వేంకటజోగారావు
బాణాపురం పోస్టు దేవరకొండపల్లి
తా॥ ఖమ్మం జి॥ వరంగల్లు

గోలకొండ పత్రిక

ధాత నామ సం౹౹ శ్రావణ శు౹౹ ౫

గురువారము

రామలింగారెడ్డి గారి ఆదర్శము

—:o:—

జగద్విఖ్యాతులైన కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు ఇటీవల ఆంధ్రవిద్యాపీఠపు ఉపాధ్యక్షపదవిని పొందినది అందరికిని తెలిసిన విషయమే. వారు మొన్ననే తమ జీతములో సగము మాత్రమే తానుతీసికొని మిగతజీతమును విద్యాభివృద్ధికై యేదేనొక విషయమున వినియోగింప నిశ్చయించిరని వినుటకు చాలసంతోషమైనది. హిందూస్థానములో విద్యాసమస్యలపై అధికారయుక్తముగు అభిప్రాయమిచ్చుట కర్హులైన కొలది గొప్పవారిలో వీరొకరు. వీరు బహుభాషా పండితులు. ఆర్థిక శాస్త్రమందు ప్రవీణులు ఉపన్యాసము లిచ్చుటలో— అందు హాస్యరసము చిప్పిలజేయుటలో — అద్వితీయులు ఆంధ్రభాషకు మహోపకారముచేసిన వారు. మైసూరు విద్యాపీఠ స్థాపనము లోని ప్రధానులలో నొకరు. దేశభక్తి కలవారు. కాని వీరుచేయుపనులన్నియు సరియైన కాలమున గాక తప్పుసమయములో చేయుట వీరిచరిత్రలోని ముఖ్యఘట్టము.

ఇట్టివీరు చూపించిన త్యాగము, దేశసేవాపరాయణత ఆదర్శప్రాయమై యున్నది. ఈదేశములో జీతములు హెచ్చులయినను సాధారణముగా తగిన స్థలమునకు తగిన అధికారి లభించుట సాధారణముగా గోచరించదు. అనేకాధికారులు "ముసాఫర్ల"మని భావించుకొనువారు. తమకు కావలసినది జీతమే యనువారు కొందరు.

ఆర్థికమాంద్యముపట్టి నానాప్రాంతములలో నానావిధములగు సలహాలోచనలు జరుగుచున్నవి. ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గించుటకై యెన్నెన్నియో ఆలోచనలు చేయబడినవి. తుదకు "కవర్ల" (జాబులు వ్రాసికొను లిఫాఫాల) పై దృష్టిపారినది. వాడిన కవరునే వాడిన ఖర్చుకొంత తగ్గునట! కాని రు. ౨౦౦ పైగా నెలజీతములు పొందునట్టి అధికారుల జీతములలో నూటికి ౧౦ వంతున తగ్గించిన నేమూ హో! నూటికి ౧౦ వంతున తగ్గింపగ కొన్నకొనని వారు నూటికి ౫౦ వంతున స్వయముగా వదలుకొనినట్టి రెడ్డిగారిని గురించి యేమనుకొనుచున్నారో దేవుడే మోపాపము.

కావుననే శ్రీ రామలింగారెడ్డిగారి చర్యను నిజమైన త్యాగమని చెప్పిన తప్పుకానేరదు. సాధారణముగా మన దేశములో ఉద్యోగములుచేసిన గొప్ప గొప్ప ఆంగ్లేయాధికారులలో ననేకులు ప్రజాహిత సంస్థల నందందు స్థాపించి పోయినారు. లేక స్థాపించుటకై యితరులను ప్రోత్సహించి సహాయపడినారు. కావుననే వారిపేర అనేక సంస్థలు అనేక స్థలములలో కానవచ్చుచున్నవి! కాని భారతీయులు స్థాపించిన సంస్థలు అంతవిరివిగా కనబడుటలేదు.

శ్రీ రెడ్డిగారివంటి యధికారు లందరును అంత త్యాగముకాకున్నను కొంతయైనను త్యాగముచేసిన మనదేశములో విజ్ఞానాభివృద్ధి త్వరలో కాగలదు. నిజాంరాష్ట్రాధికారులును ఈ విషయమును గమనింతురు గాక.

—

వితంతు వివాహ శాసనము అంగీకరింప బడుట

హైదరాబాదు శాసనసభ

(మా ప్రతినిధి)

హైదరాబాదు వ ౧౬ నవంబరు—నేటిఉదయం గం 9–30 నిమిషములకు శాసనసభా సమావేశము జరిగెను. యీక్రింది సభ్యులు హాజరు అయిరి.

౧. నవాబు మిర్జాయార్ జంగు బహద్దరు
౨. నవాబు జుల్కదరుజంగు బహదరు
3 నవాబు ఫఖురుయారు జంగు బహద్దరు
౪ నవాబు హసన్‌నవాజుజంగు బహద్దరు
౫. నవాబు సమద్‌యార్ జంగు బహద్దరు
౬. రాజాబహద్దరు విశ్వేశ్వరనాథ్ గారు
౭. రాజాబద్దరు నారాయణరావు గారు
౮. రాజాబహద్దరు వేంకటరామారెడ్డిగారు ఒ. బి. యి.
౯. నవాబు హిమ్మత్‌యార్ జంగు బహద్దరు
౧౦ వినాయకరావు విద్యాలంకార్ గారు
౧౧. కేశవత్తవామన్ రామచంద్ర నాయక్ గారు
౧౨. మీరు అక్బరలీఖాన్ బారెట్‌లా
౧3. నవాబు ఖుత్బలీఖాన్
౧౪. ఖలీలుల్ జమా బారెటులా
౧౫. నవాబుగయాసుద్దీన్‌ఖాన్

సమావేశములో యిదివరలో చర్చింపబడి, యీసభలో ఆమోదము బొందుటకై యున్న యీక్రింది శాసనము అంగీకరింపబడినవి.

౧. ౭ కొర్టు అఫ్‌రైట్సు [అనగా భూములహక్కులను వ్రాసియిచ్చుటకు]
౨. ఫౌజ్దారిబాకీతాల సవరణలు
3. రిజిస్ట్రి శాసనము యొక్క—సవరణ
౪. స్టాంపు శాసనము
౫. కంపెనీల శాసనము
౬. దివానిజాబతా
౭. మునిసిపాలిటి [పురపాలకసంఘము]
౮. వకీళ్ల శాసనము
౯. హిందూ వితంతువుల పునర్వివాహము బిల్లు 3

వితంతు వివాహ శాసనము ఆంగీకరింపబడుట

ఈక్రింద వివరింపబడిన శాసనము రాజా బహాదరు నారాయణరావు గారి సవరణలతో నంగీకరింపబడినది.

౧ హిందూవితంతువు ధర్మశాస్త్రసహితముగా హిందువుకు వివాహముచేసికొని కనినసంతతిని ధర్మశాస్త్రములయందు పౌనర్భవులనియే ట్టివారిక్కులు నిర్ణయింపబడియున్నవో అట్టిహక్కులుండవలెను

౨. సదరుబిల్లులో వివాహముఅని వాడబడినచోట పునర్వివాహమని వాడబడవలయును

3. చిత్తుశాసనము యొక్క ౬ వ దఫాలో వివాహముచేసికొనిన వితంతువు అనుచోట మొదటిభర్తయొక్క ఆస్తియని యుండవలయును. ఈప్రకారము అదరుశాసనము జయప్రదముగా నంగీకరింపబడెను.

చర్చింపబడిన చిత్తు శాసనములు

తరువాత యీక్రింది చిత్తు శాసనములో ౧, ౨, 3 లను పైశాసనమువలె అపబడినవి. ౪, ౫ శాసనములుచర్చించి సెలెక్టుకమిటి నివేదికకై యొసంగబడెను.

౧. కంపెనీలశాసనము
౨. ఫీనల్ కోడ్డుయొక్క— 30౭ సెక్షను
3. గార్డియన్సులక్టు (సంరక్షకత్వము)
౪ మెడికల్ ప్రాక్టీషనర్లను రిజిస్టరుచేయుట
౫. ప్రభుత్వమువారు అవసరమైనప్పుడు జనుల భూములను తీసికొనుటను గురించినశాసనము.

౪వ చిత్తుశాసనము ననుసరించి వైద్యవృత్తిలో పరిక్షనిచ్చి సర్టిఫికెట్లు పొందినవారిపేరు లనుమాత్రమే రిజిస్టరులో నమోదు చేయుటకు సూచింపబడెను. దానిమీద చర్చజరిగి సర్టిఫికేటులవారికే గ్లినను, ఇబ్బందిలేదనియు, అనుభవముగల యునాని, ఆయుర్వేద వైద్యులను గూడ సదర్ రిజిస్టరులో నమోదు చేయుటకును కోరబడినది.సమర్థతా సమర్థతలు ఉభయులయందు ముగలవనియు లోకులకు ఉభయులవల్లను మేలుగలవనియు, గనుక అవసరమైన రెండురిజిస్టరులుంచి ఉభయులును రిజిస్టరు చేయవలసినదిగ చర్చసాగినది. అందుమీదట ఈవిషయమువిచారించిని వేదికతయారు చేయుటకు ఈక్రింద గౌరవసభ్యులలో నొక సెలెక్టు కమిటిని నియమించిరి.

౧. నవాబు సమయారుజంగుబహాదరు
౨. నవాబు [illegible]గోడలోన్ ఖాన్
3. రాజాబహాదరు వేంకటరామారెడ్డి ఒ. బి. యి
౪. రాజాబహాదరు విశ్వేశ్వర్ నాథ్
౫. రాజాబహాదరు నారాయణ్ రావు
౬. ఖలీలుల్ జమా బారెట్‌లా
౭. మీరుఅక్బరలీఖాన్ బారెట్‌లా
౮. నవాబుహసన్ నవాజుజంగు బహద్దురు

౫వ చిత్తుశాసనము చర్చకువచ్చినసందర్భములో ప్రజలయొద్దనుండి భూములనుతీసుకొనునప్పుడు కొంతకాలనిర్ణయము శాసనములోనే ఖండితముగా నిర్ణయింపబడవలెననియు సదరు నిర్ణయముప్రకారము యొకరియొద్దనుండి ప్రభుత్వమువారు భూమినిస్వాధీనము చేసికొనదలంచి, రో అట్టివారికి ముందుగానోటీసునిచ్చుటకును సదరునోటీసులో కాలనిర్ణయము చేయబడవలెననియు సదరునిర్ణయముదాటినయెడల అట్టి నోటీసులోని కార్యక్రమము రద్దుచేయబడినట్లుగా భావింపబడవలెననియు లేనియెడల ప్రభుత్వాధికారులవల్ల యెంతకాలమునకును విషయము తేలకుండున ప్రజలకు చాలాయిబ్బంది కలుగవనియుచర్చజర్పగినది. అందుమీదట యీవిషయమునుగూడ విచారించి, నివేదిక యొసంగుటకు యీక్రింది గౌరవసభ్యులలో నొకసెలెక్టు కమిటి నియమింపబడెను.

౧ నవాబుసమదుయారుజంగు బహాదరు
౨ రాజాబహాదరు వేంకటరామారెడ్డి ఒ. బి. యి
3. రాజాబహాదరు విశ్వేశ్వర్ నాథ్
౪ దేశభక్త వామన్ రామచంద్రనాయక్
౫ మీర్ అక్బరలీఖాన్ బారెట్‌లా
౬. నవాబుఖుత్బలీఖాన్

పైచిత్తుశాసనములు చర్చింపబడిన యూనభ నవంబరు ౧౯ నకు వాయిదా వేయబడినది.

జటప్రోలుసంస్థానము వివాదము

మనోవర్తి దరఖాస్తు కొట్టివేయబడినది

ప్రస్తుతము జరుగుచుండిన జటప్రోలు సంస్థానపు విరాసత్తువాదానికి సంబంధించిన మనోవర్తి దరఖాస్తు అలియాతు జాజం మౌల్వీ అబ్దుల్ బహదుఖాన్ గారివల్ల కొట్టివేయబడినది. ఆవివాదముయొక్క— వివరములు యీక్రింద క్లుప్తముగా నివ్వబడుచున్నవి. జటప్రోలు రాజాగారు చనిపోయినతరువాత, సదరురాజాగారు వ్యాయముగా పెంచుకొనియున్న రాజా వెంకటజగన్నాధరావు గారు వుండగా రామచంద్రరావు సర్వనారాయణరావు అనువారలు చనిపోయిన రాజాగారికి పుట్టినకుమారులమనియు జటప్రోలు సంస్థానము తమదనియు నొకవ్యాజ్యము తెచ్చిరి. అందుమీదట ఆలియాతు నాజిం సాహెబుగారు ౧3౪౧ ఫసలీలోవారిని సివిలుకోర్టునకువెళ్లి తీర్పు చేయించుకొనవలెనని. అందుమీద యక్సిక్యూటివు కవున్సిలుకొక అపీలు చేయబడెను. కవున్సిలువారు తిరిగి మొదటికోర్టుకు సాక్ష్యము వగైరాలు విచారణకొరకు పంపిరి. దావా విచారణలోయున్నది.

సదరుదావావిచారణ అయికోర్టువారి నిర్ణయముఅయ్యేలోపల అపీలుదారులు తమకు చనిపోయిన రాజాగారు నెల ౧కి రు. ౧౦౦౦ లు ఇచ్చుచుండిరనియు ఆదేశప్రకారము సదరుదావాపరిష్కారము అయ్యేవరకు మనోవర్తియిప్పింపవలెననియు ఒకదరఖాస్తు దాఖలు చేసిరి.అందులో అర్జీదారులు తమకు ఆర్థిక విషయములలో చాలావస్తడిగా యున్నదనియు యిదివరకు వారు పొందుచున్నదిగాక యింకొవృద్ధిగా యిప్పించమనియుకోరిరి, పిటిషనరుల తరపున రాజాబహాదరు క్రిష్ణమాచారియరు వకీలుగా హాజరుఅయిరి.

పెంపుడుకుమారుల తరపున వకీలుగామిసరు. అర్. యస్. నాయక్ గారు మాట్లాడు- షనర్లు చనిపోయిన రా[illegible]
నియు వారికెట్టిఏలవెన్సు „
యు రాజాగారి వీలునా. ..
తాము ఆదివరలో యిస్తూవున్నట్లుగా ముందు యివ్వబడవలెననిగాని వ్రాసీదనియు, రాజాగారు తాముదస్తుచేసిన దు ప్రమాణముగాను, స్పష్టముగాను తమకు కేమియుడు లేదని ప్రకటించెననియు వాదించెను. ఇదిగాక మిస్టరునాయక్ గారు యిదివరలో నాజంసాహెబువారు పిటిషనరులను సివిలుకోర్టుకు పొమ్మనిచెప్పిన తీర్పుయిప్పటికిని విలువగలదనియు చెల్లతగినదనియువాదించెను.

రాజాబహాదరు క్రిష్ణమాచారిగారు యెదురువాదనలో యెక్జిక్యూటివు కవున్సిలువారు అపీలును అంగీకరించిరిగనుక క్రిందికోర్టువారికి ర్మానము విలువలేనిదని చెప్పుచూ పర్యవసానములో క్రొత్తఉర్డరులను దయచేయించవలెనని కోర్టువారినికోరిరి. కోర్టువారు నమ్ముటకుగాని ఆలోచించుటకుగాని తగిన సాక్ష్యమేమియు హాజరుపెట్టనందున సదరుసందర్భములో జడ్జిగారు దరఖాస్తును కొట్టివేసిరి.

...గవిషయములు

శ్రీయుత ...చంద్ర ఆడ్వొకేటుగారి కుమారుడగు శ్రీయుత రామచంద్ర బి. ఏ. గారిని సిటీకాలేజి సహాయోపాధ్యాయునిగా నియమించినట్లు తెలియుచున్నది.

జాబితా ఫౌజ్దారి దఫా (౪౬౩) ప్రకారము మాణిక్యప్రసాదు వకీలుగారికి మహారాజా కిషన్ ప్రసాదు బహద్దరుగారి యెస్టేటువకీలుగా వుండుటకు హైకోర్టువారు ...వించినసూచనను ప్రధానమంత్రిగారు అంగీకరించినారు

ఉద్దీరుతాలూకా మున్సిఫ్ న్యాయాధికారియగు మౌల్వీ గజాఅలీఖానుగారు సన్ ౧౩౪౫ ఫ. తీరు ప్రారంభమునుండి రెండునెలలు రోగపు సెలవు తీసుకొనియుండిరి దానినామోదించి వారిస్థానమున మౌల్వీ అతహర్ హుస్సేన్ అన్సారిని తాత్కాలికముగా నియమించిరి.

శ్యామరాజబహద్దరుగారి స్టేటులో చేరిన మధిరతాలూకా మున్సిఫ్ న్యాయమూర్తులగు మౌల్వీ అబ్దుల్ రహీంగారికి ... ౧౩౪౫ ఫ. నుండి ఒకనెలపదిదినములు ... పురయచేసి వీరికిబదులు మహమ్మద్ బిన్ బషీరు ... ఎల్.ఎల్.బి. గారిని తాత్కాలికముగా ని...చిరి.

సుంకేస... జరిగెడు మౌల్వీ
ఆళేరు ... సెలవుకోరి
మొల ... నముద్దారు నా
జం ... అధీనపరచిన
పన ... చేసిరి. ఇందు
మా ... ౧౧౦ ప్రకా
గ ... హరించిన
... గార్జీఅ
పా ... యు) తహ
శీలుదా ... వరంగల్లుని
...నకు ... తర్వాత
...అగు సయ్యదు
...ంచినందున వీరిస్థాన
ముగా నియమించిరి.

... జిల్లా కోశాధికారిగారికి సదరుమహా... రసూచనపై ఆరునెలల సెలవు మంజూ...యైనట్లు తెలిసినది.

నల్లగొండజిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటు [మొహమ్మ...] గారి ఉద్యోగకాలపరిమితి ... మహాదేవరు ౧౩౪౫ ఫ. వరకు తీరినందున ఉపకారవేతనముపై విరమించుచున్నారు. వీరిపదవిని రాయచూరు మదద్గారు కొత్వాలుఅగు మౌల్వీ ... ఆలీఖాన్ గారు స్వీకరించగలరు

ప్రధానమంత్రిగారి ఆజ్ఞప్రకారము ఈ క్రింది ... పద్యోద్ధకి ... మార్పులు జరిగినవి. [౧] మౌల్వీ ... ఖాన్ గారు ఖందార్ నుండి ... [౨] మౌల్వీ ... ఖందారుకు, ... ఉస్మానాబా... [౩] మౌల్వీ అఫ్జల్ హు... కామారెడ్డికి, [౪] వా... కామారెడ్డినుండి జన...

[illegible] ...శాఖ నాయబు ... దినములకొర ... ఒక అపరేటరు ... ఖమ్మంలో జ ... ననుసరించి సద ... ఖమ్మంలోనే ... పర్భని అపరేటరు ... సంక్రుశాఖ అధ్య... ప్రధానమంత్రిగారి ... తెలియుచున్నది. ... మౌల్వీ ... మహారాజా సర్ ... పోలీసు మొహి... [illegible]

మైసూరు సంస్థానంలో కేంద్రప్రభుత్వబ్యాంకు

ఏర్పాటుచేయబడవలెనని కో-ఆపరేటివు విచారణసంఘమువారి సిఫార్సు

బెంగుళూరు జూలై ౧౪,—

మైసూరు సంస్థానంలో కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీల అభివృద్ధికి తగినమార్గములను ఆలోచించుటకై ఒకవిచారణసంఘము నియమింపబడెను. ఈకమిటీకి డి॥ ౨॥ కే. యస్. చంద్రశేఖర అయ్యరుగారు ప్రెసిడెంటుగానుండిరి. ఈకమిటీనివేదిక ప్రకటింపబడినది. వీరు తమనివేదికలో సూచించిన ముఖ్యవిషయ... టికలదు మైసూరు సంస్థానమునకు ఒక కేంద్రప్రభుత్వపు బ్యాంకు ఏర్పాటుచేయబడవలెనని. ఇట్టి సెంట్రలుస్టేటుబ్యాంకు ఏర్పడేయెడల అది మైసూరుప్రభుత్వమువారి ఖజానాకు అనుబంధితమై యుండగలదు. కో-ఆపరేటివు సొసైటీలకును జాయింటుస్టాకు కంపెనీలకును పెట్టుబడిపెట్టగలదు. బ్రిటిషుయిండియాలో వ్యవహరించుచున్న రిజర్వుబ్యాంకుతో యీసంస్థానపు బ్యాంకుసంబంధము కలిగినదైయుండును. సంస్థానములోని చిన్న బ్యాంకులనుకూడ నిగ్రహింపగల్గును అని సిఫార్సు చేసిరి.

కమిటీనివేదికలోని ముఖ్యమైన సిఫార్సులు

ఏదైనా క్రొత్తవ్యవహారధోరణిని ఉపక్రమింపదలచినయెడల ప్రజాభిప్రాయమును లెస్సగావిచారించినపిమ్మటనే పూనుకొనవలెను. ఒక సలహాసంఘమును ఏర్పాటుచేయవలెను. ప్రారంభదశలో యీసలహాసంఘములోని సభ్యులందరిని సంస్థానప్రభుత్వమువారే నామినేషను చేయవలెను. కో-అపరేటివు సొసైటీలకుసంబంధించిన ప్రముఖులను బ్యాంకువ్యవహారములలో అనుభవముగలవారిని, వర్తకవ్యాపార రంగములో ప్రముఖులైనవారిని యీసలహాసంఘమునకు సభ్యులుగా నామినేషను చేయవలెను. వ్యవహారనిబంధనలను సంస్కరించే విషయములోను చిట్టాముఖ్యజులను, లెక్కల ఋజుదలను తయారుచేయుపద్ధతుల విషయములోను యీకమిటీవారు సలహాలనిచ్చుచుండవలెను.

దేశములోని యితరప్రాంతములలోను కో-అపరేటివు సొసైటీల యుద్యమము ఎట్లుసాగుచున్నదో వ్యవహారసందర్భములను శ్రద్ధగా మైసూరు సంస్థానంలోని అధికారులును అనధికారులునుగూడ పరిశీలించుచుండునట్లుగా ప్రోత్సహింపవలెను.

సాహుకార్ల హెచ్చువడ్డీని నిషేధింపవలెను

సాహుకార్లవద్ద ప్రజలు హెచ్చువడ్డీలకు ఋణములుచేసి చాలచిక్కుల పాలగుచున్నారు. అట్టి హెచ్చువడ్డీరేట్లు హద్దుమీరకుండ నిగ్రహించుటకై కొన్ని నియమనిషేధములను అమలుపరచవలసియున్నది. వడ్డీవ్యాపారం చేయుచున్నవారు లైసెన్సులను పొందవలెననియు, వారి వ్యాపారపులెక్కలను వారు సరిగాతయారుచేసి యుండవలెననియు, వారికి బాకీదార్లచే చెల్లింపబడిన సైకములకు సక్రమమైన రసీదులను సాహుకార్లు ఇచ్చుచుండవలెననియు, విపరీతమైన హెచ్చువడ్డీలనుగాని, వారు పొందువడ్డీనిగాని, అపరాధపువడ్డీనిగాని విధించి వసూలుచేయరాదనియు కొన్ని కట్టుదిట్టములను చేయవలెను.

రైతులనుద్ధరింపవలెను

రైతులను ఉద్ధరించుటవల్లనే గ్రామములు బాగుపడి ఉచ్చస్థితిలోకి రాగలవు. రైతుయొక్క ఆర్థికస్థితిని బాగుపరచిన యెడల వ్యవసాయ పద్ధతులనుకూడ సంస్కరించి చక్కబరచుటకు వీలగును. క్రొత్తవ్యవసాయ పద్ధతులను రైతులకు చూపి నేర్పవలెను. క్రొత్తపరికరములను పద్ధతులను వారు అవలంబింపగలందులకై పెట్టుబడిద్రవ్యమును సహాయమును చేయవలెను. వ్యవ... [illegible] ఇతర చేతిపనులను వృత్తులనువారికి అభ్యాసము చేయవలెను. గ్రామవాసులయందు విద్యాజ్ఞానమును పెంపొందించవలెను.

దీర్ఘవాయిదాలమీద అప్పులనిచ్చే వ్యవహారము భూతనఖా బ్యాంకులకే వదలివేయవలెను. స్వల్పవాయిదా ఋణములనిచ్చుటపని కో-అపరేటివు సొసైటీలపై యుంచవలెను. కాని యీ రెండురకముల ఋణ... [illegible] సంస్థయే సాగించుట మంచిదని ... వల్ల చాలా చిక్కు లేర్పడును

ఋణములమీద నూటికి సాలుకు 8 వడ్డీ చాలా హెచ్చుగానున్నది. పేదరైతులు యీరేటును భరించలేరు. నూటికి సాలుకు ౫౧/౨ కంటె హెచ్చువడ్డీ యుండరాదు

గ్రామములోని కో-అపరేటివు సొసైటీల తాలూకు ప్రోనోట్ల మొత్తములో సగమువరకు కేంద్రకో-అపరేటివు బ్యాంకువారికి మైసూరు బ్యాంకువారు అప్పు యిచ్చునట్లుగా ఏర్పాటు చేయవలెను కేంద్ర కో-ఆపరేటివు బ్యాంకువారు ఎప్పుడుఅడిగితే అప్పుడు 2 లక్షల రూపాయలను అడ్వాన్సుగా యిచ్చుటకు మైసూరు సంస్థాన ప్రభుత్వము వారు అభయహస్తము నీయవలెను

సంస్థానోద్యోగియులు యితరత్రలో కలవద్ద అప్పులుచేసి యుండినయెడల వాటిని పరిష్కారము చేసికొనుటకు ఆయా డిపార్టుమెంటులకు సంబంధించిన కో-అపరేటివు సొసైటీల ద్వారా వారికి ఋణముల నిప్పించుటకు ఏర్పాటు చేయవలెను.

స్త్రీలకొరకు ప్రత్యేకించి పరపతి సంఘము లుండవలసిన అవశ్యకతలేదు.

ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రయోజనము గల సొసైటీలు

ఒక్కొక్కకులమువారు ఒక్కొక్క కో-అపరేటివుసొసైటీని తమకు ప్రత్యేకించి ఏర్పాటు చేసికొనుచున్నారు. ఇట్టిసాంఘికాభిమానపు ప్రయోజనముగల సొసైటీలవారు సాంఘిక కలహములకును స్పర్ధలకును ఆదిగానియెడల, అట్టిసొసైటీలకు ప్రత్యేకించికొన్ని బందోబస్తులను విధినిషేధములను కల్పింపవలసిన ఆగత్యము మాకు కన్పించుటలేదు

ఆదికర్ణాటకసంఘమువారిలో నేత పనివాండ్లు ప్రత్యేకించి కొన్ని కో-అపరేటివు సొసైటీలను, చర్మకారులు ప్రత్యేకించి కొన్ని కోఅపరేటివు సొసైటీలను ఏర్పాటుచేసుకొనుచున్నారు. ఇతర కోఆపరేటివుసొసైటీలలో ఆదికర్ణాటకులు చేరుటకు సౌకర్యావకాశములు లేనట్టి సందర్భములో ఆదికర్ణాటకులకు ప్రత్యేక సహకారసంఘము లుండవలయును. అట్టి ఆదికర్ణాటకుల సొసైటీలకు సమర్థులైన సెక్రటరీలను జీతభత్యముల యేర్పాటుతో సప్లయి చేయవలయును వారికి స్వల్పవడ్డీరేట్లకు అప్పు లభించునట్లుగా సౌకర్యసహాయములను చేయవలెను అట్టి సొసైటీలలోని మెంబర్లకు ఏదైనా ఉపవృత్తులను కూడా కల్పించుటకు సహాయము చేయవలెను.

మైసూరుసంస్థానంలో పండింపబడే పంట పరకుల విషయములో ఆసాములకు సరసమైన వెల లభించునటుగా వ్యాపారసౌకర్యములను కలుగజేయవలెను ఫ్యాక్టరీలు... కార్ఖానాలలో తయారయ్యేసరకులకుగూడ యిట్టి సౌకర్యములను కలుగజేసి మంచి ...లను ఆసాములకు లభింపజేయవలెను. కొన్ని చిన్నచిన్న వ్యాపార పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వమువారు ద్రవ్యసహాయముల చేయవలెను. సరకులను నిల్వయుంచుకొనుటకు వీలు... చేయవలెను.

హైదరాబాదు జాగీర్లు వారసత్వపు వివాదము

అతియాతుఖానునూనురయొక్క వివరణము

జాగీరుఆస్తియు ...యింటి వారసుల విషయమయి కలిగినతగాదా సందర్భములో ఖానాంశానమునకు సంబంధించిన ముఖ్యమగు వ్యాజ్యము మిస్టరు ఆర్. యం. స్టాప్టను రెవిన్యూ మెంబరుగారియొద్ద విచారణ పూర్తిఅయినది.

తగాదాయొక్క వివరములివి. ఖానింఅలీఖాను అనువతడు సంతతిలేకుండా హైదరీబేగంఅను వతనిభార్యను వదలి చనిపోయెను. అతనియొక్క విరాసతు విషయమై విచారణజరిగినపుడు నవాబు వతహించిన ప్రభువుగారివల్ల, గౌసుమొహియుద్దీన్ ఖాన్, ఖాదరుఅలీఖాన్ మరియుఫరూక్ అలీఖాన్ అను ముగ్గురిపేర మంజూరుచేయబడెను. వీరుఅవశిష్టవారసులుగా యెంచబడిరి. (అనగా అప్పటికి మిగిలియున్న వారసులు) కాని ప్రభువుగారొక షరతునువిధించిరి. అదేమనగా హైదరీబేగం బ్రతికియున్నంతవరకు జాగీర్లు ఆమెస్వాధీనానుభవములలో నుండవలెను మరియు హైదరీబేగం మరణానంతరము సదరు జాగీర్లయొక్క స్వాధీనానుభవములుపైన ఉదహరింపబడిన అవశిష్టవారసులకు చెందవలయుననియు, యెవరిస్వాధీనములోనున్నను యితరులకు ఎవరెవరికజాగీరునుండియెంత మొత్తము చెల్లింపబడుచున్నదో ఆప్రకారము జాగీర్లు అనుభవించువారు చెల్లించుచుండవలెను.

ఇప్పటికి కొద్దిమాసముల క్రిందట హైదరీబేగం చనిపోయెను. కాని అంతకుముందే పైన ఉదహరింపబడిన అవశిష్టవారసులలో గౌసుమొహియొద్దీన్ ఖాన్, ఖాదరుఅలీఖాన్ అనువారలు చనిపోయిరి. వీరియుభయులు ...సంతతికలదు. హైదరీబేగం మరణ... యెవరుజాగీర్లు స్వాధీనము చేసుకొనవల... తగాదావచ్చి అతియాతు నావాజం మిస్టరు ...యణారావుగారు పైన ఉదహరింపబడినముగ్గురిలో యెవరుబ్రతికియుండినవారు అనగా ఫరూక్ అలీఖాన్ స్వాధీనము చేసికొనునట్లు ...గ్నానించిరి. యీ తీర్మానముమీద గౌసు మొహియొద్దీన్ ఖాన్ గారికుమారుడు ఖాజామొహియొద్దీన్ ఖాన్ అనునతడు తాను ముఖ్యవారసుకు చెందినవాడుగనుక తనస్వాధీనము కావలెనని అపీలుదాఖలు చేసెను. అపీలుదారు తరఫున వకీలుగా మౌల్వీ సైజొద్దీన్ సాహెబుగారు హాజరుఅయిరి ప్రతివాదులతరఫునవకీళ్లు దివాను బహాదూరు అరవముదుఅయ్యంగారును మీరుఅక్బరుఅలిఖాన్ బారెట్లా, గోవిందరావు ఝ్నానందకర్ గారున్ను హాజరయిరి.

మౌల్వీ సైజొద్దీన్ సాహెబుగారు అపీలుదారు తరఫున జాగీర్వ్యవహారములలో విరాసతు విచారణలోనున్న సమయములో చనిపోయిన మనుష్యుడు, అట్టివిరాసతు మంజూరి అయినరోజున బ్రతికియున్నట్లుగా భావింపబడి అతనికుమారులకు అవారసత్వము చెందునట్లుగా భావింపబడవలెననియు అపీలుదారు తనతండ్రియొక్క జాగీరకువారసుగా నిర్ణయింపబడినది, గనుక యీ జాగీరకుగూడ వారసుగా నిర్ణయింపబడవలెనని య... వాదించిరి.

కుమారునికిహక్కులేదు

...ఫరూకుఅలీఖాన్ గారితరఫువకీలగు డి.బి. ... అయ్యంగారు, ఫర్మానులోనున్న ప్రకారి హైదరీబేగంమరణానంతరం ... వారసు... వారుస్వాధీనము చేసుకొనవలె... త్వము వగైరాలకు సం... యీసందర్భములో ... గావచ్చినత... [illegible] క్రింద సెటిల్మెంటుదాఖలు చేసియుండ గనుక స్వాధీనవిషయంలో హక్కు గలదని ...గా నితడు చచ్చిపోయినవానికుమారుడుగా ...చుటకు వీలులేదనియు ౧౩౩౭ ఫసలీ ల ...గంవగష్తీప్రకారము యెవరుగూడ స్వాధీనము కొరకు వాదము చేయగూడదు. దానిలో సదర్భములననుసరించి యెవరు...లు కొ...గునన్నది. జ్యేష్ఠుడుగాని కనిష్ఠుడుగాని నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వమువారియొక్క స్వేచ్ఛ...న్నది. అనివాదించిరి. తీర్పు ఆపబడె...

విశేషములు

మరియొక పునర్జన్మ

ఈసారి రాణీగారిపుత్రిక

భోగ్రానుండి పునర్జన్మను సంబంధించిన యొకకథ తెలుపబడినది. ఈపర్యాయమిదియొక రాజకుటుంబమునకు సంబంధించినదైయున్నది. దిగపటియాయొక్క దోగేవర్ రాణికి ఒకఅసాధారణమైన స్వప్నము కలిగెను. ఆస్వప్నములో భోగ్రాలోనున్న బాబూజ్ఞానేంద్రప్రసాద్ అను ప్లీడరుగారియొక్కభార్య కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట చనిపోయిన తనపుత్రికయైనట్లు తెలిసెను. ఆమెఅప్పుడు 3 సంవత్సరముల వయస్సుగలది. వాస్తవములో ప్లీడరుగారిభార్య పాంచ్‌బీబీ జమీందారుగారైన బాబూకుమదనాథ రాయ్‌యొక్క పుత్రిక. దోగేవర్ రాణి తనయొక్క స్వప్న వృత్తాంతమునందుగల నమ్మకముచేత యీవిషయమై విచారణచేయగా వరియొకవిచిత్రము బయల్పడెను. సరిగా యేరోజున, యేగంటకు రాణీగారికి స్వప్నము కలిగెనో ఆ రోజు, ఆదేగంటకు జ్ఞానేంద్రబాబుభార్యకు గూడ ఆదేస్వప్నము కలిగెను. అనగా తాను రాణీ కుమార్తెఅయినట్లు కలిగెను. యీవి స్వప్నవృత్తాంతం తమప్లీడరు గారిని స వ తదితరులను ఆశ్చర్యపరిచెను ...రుగారు తనభార్యను రాణీగారి నివాసమునకుపంపెను. అక్కడ ఆమెరాణీగారి ... గా ప్రకటింపబడి గొప్పవిలువైన బహుమానములచే బహూకరింపబడెను. దీనివల్లరాణి ...త్రి చనిపోయిన తరువాత పాంచ్‌బీబీ జ... రాణీగారికి కుమార్తెగా తిరిగిజన్మించెనని నమ్మబడుచున్నది.

తెలుపుతిరిగిన నీగ్రో తిరిగి నలుపురంగుకై ప్రయత్నించుట

ఒకనీగ్రోవాడు తెలుపురంగునుతిరిగిన పంపర్యములో చికాగో, శాఫెసర్లు సంపూర్ణముగా పరీక్షించివివలువైరి. డాఫిను అను హెయిటీర్వ్ వపునీగ్రో తెలుపురంగుకు మారినందున త్వ వారిచేద్వేషింపబడి, తనజాతివారిచే బహిష్కరింపబడి తిరిగియిప్పుడు నల్లగానగుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. సూర్యరశ్మిలో యెక్కువగా పొటూశిన్నాడు గాని, యేమి ప్రయోజనము కనుపడలేదు.

ఇతడు విపరీతమైన ఉబ్బసముచేబాధపడుచుండి, డాక్టర్లచే చికిత్సలుపొంది, విసిగిచివరకొక భూతవైద్యుని యొకటికివెళ్లి ఆతనిసలహానడిగెను. ఆతడా నీగ్రోవానికి సామాన్యముగా నాచుట్టుపక్కల దొరికెడికొన్ని చిక్కుడుగింజలను మంత్రించియిచ్చి రోజుకొకటిచొప్పున నీటిలోనుడికించి తినుమనిచెప్పెను.

ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులుపరీక్షించివిఫలులగుట

ఈప్రకారముగా ఉబ్బసము నిదానించవంటమున మోతాదుపెట్టింపబడెను. అనగా రెండు గింజలుచొప్పున తినెను. ఆతనికివెంటనే ఒడలంతయు నొప్పులుయేర్పడెను ఆనొప్పులు విపరీతమాయెను. ఆతడులేవలేక మంచముపట్టెను. ఒకరోజున ఉదయము నిద్రలేచుసరికి బొత్తిగా గ్రుడ్డివాడయ్యెను. ఆగ్రుడ్డితనమొకవారము రోజులవరకుండెను అప్పుడుక్రమముగా ఆ తనొప్పులు తగ్గనారంభించెను. తిరిగి ఆతడు చూడగలిగెను. కానిఅప్పటినుండి అతని శరీర వర్ణము పాలిపోసాగెను.

ఆతడు ఆగింజలు తినుట మొదలిడినతరువాత యొకమాసమునకు ఆతనివ్యాధి నిర్మూలమయ్యెను కాని ఆతడు పూర్వవర్ణము తెల్లగామారిపోయెను. ఆతనిపరిస్థితి అమెరికాశాస్త్రజ్ఞుల నాకర్షించెను. వారతని అనేకమాసములవరకు తమయొక్క పరీక్షలోనుంచి పరీక్షించిరి. భూతవైద్యుడు యిచ్చిన అనేక చిక్కుడుగింజలను అనేకపర్యాయములు పరీక్షించిరి కాని అందులోని విచిత్రమేమియు కనుపడలేదు.

పసుపురంగుమహత్తు

మలేరియాదోమనివారణ

కోగల్లయనుజిల్లాలో ఒకగ్రామములో మిక్కిలిగా దోమలుఉండెడివి. వాటిచే గ్రామప్రజలు మలేరియాజ్వరములచే బాధపడుచుండిరి. కాని నిలోనులోనుండిఒకవృద్ధసన్యాసి ఆగ్రామములో చాలరోజుల్లనుండియున్నను మలేరియాజ్వరము రావందున గ్రామప్రజలు కారణమడుగ "తాను పసుపురంగుబట్టలను కట్టుటచే తనమీదికి దోమలురావనియు దోమలురాలేదు కావున జ్వరమురాలేదనియు" జవాబు చెప్పెను.

మనుష్యస్త్రీకి కోతిబిడ్డ పుట్టుట

ఉడిపితాలూకాలో సాంతూరుగ్రామములో నొకబ్రాహ్మణస్త్రీకి ఈజూలై ౬వ తేదినాడు పుట్టినశిశువునకు కండ్లుముక్కు రెండు ప్రక్కలగాక నుదుటిమీదను, ముఖమును చేతులును కోతిలక్షణములు కలవిగనుండెను. ఆశిశువు కొన్నిగంటలలోనే మరణించెను.

రహస్యముగా మాటలాడుకొన వీలుచేయు టెలఫోను

జర్మనీలో క్రొత్తరకపు మాటలాడుయంత్రమొకటి కనిపెట్టిరట ఆయంత్రములో మాటలాడునపుడు ప్రక్కనున్నవారికి వినబడదు.

ప్రతి వితంతువు శరీ పరీక్షించిన పోలీసు ఇన్‌స్పెక్టరుపై జాబితాదర్య

విశ్వనాథసింగు అను ...పోలీసు సబుఇన్‌స్పెక్టరు ఒకగ్రామములోనున్న స్త్రీలయొక్క మర్యాదకు వ్యతిరేకముగా ప్రవర్తించి వారిని హింసించినందున ఛార్జి చేయబడి విచారణలో నున్నాడు.

ఒక క్రొత్తగాపుట్టినపిల్ల ఒకబావిలో దొరకినందున సబుఇన్‌స్పెక్టరు సదరుకేసు విచారణనిమిత్తము గ్రామములోగల ప్రతియింట నున్న వితంతువులను పరీక్షించసాగెను ... ముగా పరీక్షించినందున ఆపిల్లను యెవరు కని పారవేసిరన తెలిసికొనవలెనని చెప్పెను. దీనికి స్త్రీలు అభ్యంతరపడగా వారిని అనేకవిధముల బెదరించెను. ఈవిషయ మొక బ్రాహ్మణ వితంతువుయొక్కతండ్రి పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు గారికి రిపోర్టు చేయగా ఇన్‌స్పెక్టరు ప్రాసిక్యూట్ చేయబడెను.

వివాహితను ... మత

స్వీక

బల

మూడుసా

ప్రో

...న్ని తిరిగి వివాహమాడుమనియు బలవంతపరచిరి ఆమె తన కడవరకే వివాహ మయినట్లు సెలవిచ్చెను. ఒకనాటిపాటి. అయితే ఆమె పాట ఎంతమాత్రము వినక రైరి ఈప్రకారము ఆమె లో నౌకరుగాయు. ౩మాసముల వరకు నిర్బంధింపబడి యుండెను. యొకరువారికి వెళ్లిరి. యొట్టకేలకు ఆమె తప్పించుకొని ప్లీడరుగారి వచ్చుచుండగా ఒకానొక యింటికి చేరెను. వెంటనే పోలీసువారికి తన మారెను. ఆక్రైస్తవ స్త్రీ ఆ యొక్క కడవంతయు రిపోర్టుచేసెను విచారణలు జరుగుచున్నవి. జనానాఆసుపత్రికి తీసుకొనిపోయెను. ఆమెను క్రైస్తవమతస్వీకారము చేయ

నీతినియమము లేని భాష నేటి వ్యావహారికపు తెనుగు

నిరుద్యోగుల పరిశ్రమ నేటి తెనుగు కవిత్వము

మదరాసు క్రిశ్చియన్ కాలేజి తెనుగుపండితుని అభిప్రాయము

మదరాసు నగరమందు ఆంధ్రభాషాభివర్ధక సమాజమువారు ఈజాన్యువరి ౧౬వ తేదినాడు సాయంకాలము పచ్చయప్ప కళాశాలలో నొక బహిరంగసభను జరిపిరి. శ్రీయుత దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు దాని కధ్యక్షులుగ నుండిరి. క్రిశ్చియన్ కాలేజిలో తాత్కాలిక ఆంధ్రోపన్యాసకులగు శ్రీయుత కృత్తివెంటి వేంకటసుబ్బారావు యం. ఏ. గారు "నేటి తెనుగు" అను విషయమును గురించి ఉపన్యాసము చేసిరి.

వేంకటసుబ్బారావు గారి ఉపన్యాసమంతయు చదివిచూచిన, వారికి నేడు తెనుగుభాషారంగమున తాండవమాడుచున్న వ్యావహారిక వేషమున్ను, తెనుగు కవిత్వరంగమున తాండవమాడుచున్న భావకవిత్వ మనబడు వేషమున్ను ఏమాత్రమును ఇష్టములుకావని తోచును.

ఉపన్యాసము యొక్క ఉద్దేశ్యము సుబ్బారావుగారి వచనములలో "పూర్వకాలము తెనుగు ఎట్లుండెనో, ప్రస్తుతమెట్లున్నదో, వీటికి గలభేదమేమో" తెలుపుటయే.

మొదటి భేదము

నన్నయభట్టు తిక్కనకాలము నాటికి పాశ్చాత్య సాంప్రదాయము లేదు. రాజులు కవులను ఆదరించెడివారు. ఇపుడు కవులకు రాజాదరణ లేదు. అదియుగాక, దేశకాలపరిస్థితులు, ఆచారములు, అలవాట్లు పూర్వముండునవి నేడుమారినవి. కవులు ఈమార్పును బట్టికూడ మారుచుందురు. పూర్వకాలముకవులు తమగ్రంథములను ధనికులను, దేశోద్ధారకులకును అంకితమిచ్చుచున్నారు. నాటకకర్తలు తమనాటకములను నాటకసమాజములకును, సినిమాలకును టాకీలకును అనుకూలించురీతిగా రచించుచున్నారు రెండుగంటలలో సంపూర్ణముగావలసిన రామాయణకథలోనే సంగీతమును, భావమును ఇమిడించుటలోగల కష్టము తెలిసినదే.

రెండవ భేదము

పూర్వకాలపుకవులు తమ గ్రంథములలో చదువుటకు ఏవగింపుకలిగించు శృంగారమును ప్రవర్తించి పాడుచేసిరని ఆక్షేపణచేయు చిల్లరపత్రికలలోని హేయమునైన వ్యాసముల మాటయేమి. నిజముగా సంఘము పాడుచేయునవి ఇవియే

కవిత్వదుస్థితి

ఒక చిల్లరకవులమాట వీరు కడుపులో త్రముకొఱకు కవిత్వముచెప్పుచుందురు. ఎన్నికల ప్రచారమునకై ఒకపత్రికస్థాపించి తమపార్టీప్రచారమునకుఅనుకూలము గాపంచరత్నము ల వ్రాయుచుండెడి వ్రాసెడువారు నిరుద్యోగులనుండి నేడుతయారగుచున్నారు. అట్టిడ్రామాలు, ఇటు కవిత్వము ఏమిపనిలేనివారలు కల్పించుకొని పనిగానున్నవి. ఇట్టికవుల కవిత్వములో భావము ఉండదు

వ్యావహారిక భాషావాదులు

ఆంగ్లేయులు వచ్చిన తర్వాత మనపట్టణముల పేర్లుకూడ మారుచున్నవి విశాఖపట్టణము "వైజాగ్" గా మారినది. గుంటూరు గంటూరు మారును పదము మారుట వలన పదమునకున్న అర్థము మాయమగును ఆంధ్రభాషను ఆంధ్రదేశమున వున్నవారందరును ఒకేమాదిరి ఉచ్చరింపరు. రావుగా పనిచేయుట, రొంపికష్టము, ఏంది, అంటాగా, ఇట్టా, మున్నగుపదములు ఆయాప్రాంతముల వారికి నచ్చునేగాని మిగత వారికినచ్చవు పూర్వము ఈ వాడుక భాష గ్రంథములలోనికి వచ్చునదికాదు ఇదివరకు భాషకు ఒక స్టాండర్డు, [సూత్రప్రమాణము] ఉండెడి నియమము లుండేవి భాషకు నాయకులుండేవారు ఇదివరకు పండితులకు నిర్మల హృదయముండెడి నేడు లోపల సరుకున్నా లేకపోయినా వేషముతో లోకమును మోసపుచ్చి పామరుడు పండితుడగు చున్నాడు

బళ్లలో తెలుగురాని పండితులు

ఇపుడు బళ్లలోను కళాశాలలలోను ఆంధ్రభాషలో పరిచయము లేనివారే ఆంధ్రభాషకు గురువులగుచున్నారు. సంస్కృతము వచ్చినచో ఆంధ్రభాషవచ్చినట్లే అని చాలమంది తలచెదరు. ఆంధ్రభాషను సుకవిశతకముతో ప్రారంభించిన వారికిని ఈ సంస్కృత పండితులకును చాలభేదముండును తెనుగుభాషలో చాదుభావగర్భితములైన పదములకు సరియైన అన్వయము ఈసంస్కృత పండితులకు తెలియదు.

గాయకులుచేయు అపరాధము

సంగీతవిద్వాంసులు కొందరు తెలుగులో పరిచయము లేనివారు తమ పాడుకీర్తనల కర్థము తెలియక విపరీతార్థము వచ్చునట్లు పదములను విరదీసిపాడుచున్నారు. తెనుగు తెలిసినవారు ఆపాటవినుటతటస్థించిన చిక్కువచ్చును. కావున సంగీతముతోగూడ సాహిత్యము చేరిననే ఆంధ్రభాష వృద్ధిగాంచును.

పత్రికల దోషములు

పత్రికలు గ్రంథములనిపించుకొనవు గనుక వాటిలోని లోపములు ఒకలెక్క లోనివి కావు.

నిజమైన కవి

చిల్లర కవులకు కవుల జాబితాలోచేరు అర్హత ఉండదు. శాశ్వతముగానుండు గ్రంథములను రచించినవారే కవులనిపించుకొందురు. కవికి సంగీతమున ప్రవేశము ఉండవలెను. లోకానుభవము అవసరము అది ఇది అననేల ప్రతికళలోను కొద్దిగనో గొప్పగనో తెలిసియుండుట అవసరము.

అధ్యక్షుల అభిప్రాయము

ఇట్లు సుబ్బారావుగారు ఉపన్యసించి ముగించిరి. పిమ్మట దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు లేచి తమ అభిప్రాయమును విశదముగా చెప్పిరి. మొత్తముమీద చూడగా కృత్తివెంటి వేంకటసుబ్బారావుగారి అభిప్రాయము వారిదే, నాగేశ్వరరావుగారిదే వారిదేయనియు రెంటికిని ఏమాత్రము పొత్తుకుదురదనియు తేలుచున్నది. ఆంగ్లభాషకే ఎక్కువకాలము వినియోగించుదుము, మాతృభాషకు తగినంత కృషి లేనందువలన ఏర్పడిన పరిస్థితులకు తగినగ్రంథములే నేడుపుట్టుచున్నవనిరి. వాడుకభాషలో పద్యములను వ్రాసిన అప్పారావుగారి వంటివారలు పలువురుగలరు "ఇదిక్రొత్తపోకడ పూర్వకాలపుకవుల గ్రంథము లనుకరించి క్రొత్తపోకడలకుపోలికలేదు. కొద్దిపాటి పాండిత్యముతోనే నేటికవులు తమ ఆత్మానందముకొఱకు కవిత్వ చెప్పుచున్నారు ప్రజాభిప్రాయము దేశకాల పరిస్థితులుమారినవి. అప్పుడు అనుగుణముగా ఆంధ్రభాష అభివృద్ధి గాంచుచున్నది. . ... దేశభాషలలో అభిమానము హెచ్చిన కొలది రాజకీయ, సాంఘికపరిస్థితులలో "మార్పులు కలుగును. వీటికన్నిటికిని ముందుగా స్వాతంత్ర్య మత్యవసరము ప్రజలలోస్వాతంత్ర్యాభిలాష కలుగజేయువారుకవులే. . ఇంతేగాను తెలుగుభాషలో పాండిత్యము సంపాదించుట ప్రతివారికిని అత్యవసరమగును ఏపనులు చేయుటకైనను దేశభాషలో పాండిత్యము ఉండవలెను. తెనుగువారైయుండి తెనుగులో పాండిత్యములేకుండిన తెనుగువారిచే గౌరవించబడరు." అని నాగేశ్వరరావుగారు చెప్పిరి.

రెడ్డిసామ్రాజ్య దినోత్సవము

ఆంధ్రేతిహాస పరిశోధక మండలి జరుపదలచుట

ఆంధ్రేతిహాస పరిశోధకమండలివారు ౧౦వ సంపుటము "జయంతిరామయ్యగారి జ్ఞాపకసంపుటము"గా ప్రకటించుదురని తెలియుచున్నది. ఇదివరకే ప్రకటితమైయుండవలసినది ద్రవ్యలోపముచే ఆగియుండెను. ఇదేగా౧౯౪౩-౪౪ వ సంవత్సరములోనే ౧౧వసంపుటముకూడ ప్రకటించబడును.

అంతేగాక ఈసంవత్సరము రెడ్డిసామ్రాజ్య దినోత్సవము జరుపుటకు పైమండలి యొక్క కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు గతసంవత్సరమే తీర్మానించియుండిరి. ఆఉత్సవము జ్ఞాపకముగనుండుటకై తెలుగుభాషలో రెడ్డి సామ్రాజ్యకాలపు చరిత్రనుగురించి ఒక సంపుటము ప్రకటించబడును. ఇది ఇదివరలో వెలువడిన కాకతీయసంచికల పోలియుండునని తెలియుచున్నది.

ఆంధ్ర వైద్యమండలి

ఈమండలియొక్క స్థాయిసంఘ సమావేశము ౧౧జనవరి శనివారము ఉదయము ౯గం॥ మొదలు ౧౨గం॥వరకును, మధ్యాహ్నము ౨గం॥మొదలు ౬గం॥లవరకును అనకాపల్లిలో రాజవైద్యశిల్ల చిన్నాపాత్రోగారి అధ్యక్షతన వారి"చండీఆయుర్వేద భవనము"న జరిగెను. సుమారు ౨౦తీర్మానములు ప్రవేశపెట్టబడెను. ౧౯౪౪సం॥పు ఆంధ్రవైద్యమండలి మహాసభను చికాకోలువద్ద నరసన్నపేటలో జరుపుటకు తీర్మానించబడెను అని ఒకవిలేఖరి ఆంధ్రపత్రికకు వ్రాసిరి.

బ్రిటను డి వెలరాకు లొంగుట

బ్రిటిషు ప్రభుత్వము డివెలరాగారికి లొంగినట్లు కనపడుచున్నది. ఏలననగా ఇదివరకు ఐర్లండు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు చెల్లించు వార్షికమును చెల్లించనిరాకరించినప్పుడు బ్రిటను ఐర్లండు సరకులపై సుంకములను హెచ్చించి బెదిరించవలసియుండెనుగదా! ఆసుంకములను ఇప్పుడు తీసివేయుటకును, ఐర్లండు ఇంటివ్యవహారములలో జోక్యమును ఇకమీదకలిగించుకొనకుండుటకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వము అంగీకరించినట్లు లండనులో ఒకపత్రికయొక్క డబ్లిను (ఐర్లండు) విలేఖరి అపత్రికనుజూను ౨౭ వ తేది వ్రాసినాడు.

అంతేకాదు. డివెలరా తనలెండవఒడంబడికలో అడిగినదంతయు అంగీకరించుటకు బ్రిటను సన్నిద్ధమట. బ్రిటనునుండి ఇకమీద గవర్నరుజనరలు పంపబడడు. ఆస్థానమునకు ఐర్లండుజనులచే ఎన్నుకొనబడు ఒకడు నియుక్తుడగును.

ఇక సైనికవిషయములలో, ఐర్లండును ఇతర దేశముల సేనలదాడినుండి రక్షించు విషయములలో ఐర్లండుప్రభుత్వము బ్రిటిషుప్రభుత్వముతో నొకఒడంబడిక చేసుకొనును. గొప్ప ఐరోపా సంగ్రామమేదైనను సంభవించినచో రెండు దేశములరక్షణకై చేయు ఏర్పాట్లలో నొకటిగా ఐర్లండులో విమానస్థావములు, మందుసామగ్రి తయారుచేయుయంత్రములు పెట్టబడును. కొన్ని విమానస్థానములు ఐర్లండుపడమటిభాగములో కొండలలోతొలచి బాంబులకు చెదరకుండ చేయుదురు. బ్రిటిషు సముద్రసేనలోకూడ క్రొత్త ఏర్పాట్లు చేయబడును.

శ్రీ నన్నయభట్టారక సమాజము, రాజమహేంద్రవరము

ఈసమాజ ప్రారంభోత్సవము ఈ జూలై నెల ౩౧ వ తేదినాడు సాయంకాలము ౬గం॥ లకు రాజమహేంద్రవరమున జరుపబడును. జయంతి రామయ్యపంతులుగారు అధ్యక్షత వహింతురు. పండితాగ్రేసరులు ఉపన్యసింతురు.

ఆరు నెలలకు ముందే తన మరణము పత్రిక టించిన యోగి

నూరేండ్లకు మించిన ఆయుస్సు

ఢిల్లి జూలై 14:—

రేవారి, రాంపూరాలో భగవద్భక్తి ఆశ్రమము వ్యవస్థాపకులగు శ్రీపరమానందజీ మహారాజ స్వాములవారు యీ నెల 9 వతేది రాత్రి 8 గంటలకు సిమ్లాలో ధోల్పూరు భవనమున శాంతముగా భౌతిక శరీరమును విడనాడిరి. తాము జూలై నెల 9 వ తేది రాత్రి 8 గంటలకు సిద్ధి నొందెదమని ఆరు నెలల క్రితమే వీరు పత్రికల కెరిగించిరి. వీరికి నూరేళ్లు దాటినను కడపటి నిమిషము వరకును సంపూర్ణారోగ్యమును, దార్ఢ్యమును కలిగియుండిరి. వీరు పాశ్చాత్య పాశ్చాత్య వేదాంతశాస్త్ర పారంగతులు. వీరు రాంపూరాలో భగవద్భక్తి ఆశ్రమమును ఢిల్లిలో గ్రుడ్డివారికి సహాయము చేయుటకొక సంఘమును, సిమ్లాలో సనతీగీ సభను, కల్లింగ్దనుప్రభ్వి అంధ్రజనశరణాలయమును మరిపెక్కు సంఘములను నేర్పరచిరి. స్త్రీలకు విద్య నేర్పవలెనని వీరు గట్టిగా నొక్కి చెప్పుచుండిరి. గ్రామాభివృద్ధినిగూర్చి వీరు చాల శ్రద్ధబూనిరి. వీరు ప్రాచీన సంప్రదాయములలోను సంస్థలలోను చాల మార్పులను చేసిరి. నవీన పద్ధతులను వ్యామోహము లేకుండ నవలంభింపదగునని వీరు తెలుపుచుండిరి.” అని కెప్టను బలవీరసింగు ఎం. ఎల్. సి. గారు వ్రాసిరి.

వరంగల్లు తాలూకా

కలాలీల విన్నపము

మహాఘనత వహించిన నిజాం ప్రభుత్వమువారి రెవిన్యూమెంబరుగారి సముఖమునకు—

ఈక్రింది సంతకములు చేసిన వారి అర్జి యేమనగా

1. ఈ క్రింది సంతకములు చేసిన వారు వరంగలుతాలూకానివాసులున్ను కలాలి వృత్తిగల వారునైయున్నారు. వీరికి జీవనోపాయము కలాలీ వృత్తియే గాని యితరజీవనోపాయ ములేవు. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారి ఆబ్కారిశాఖ మద్రాసుసిస్టం అనుసరించిన సందర్భములో అర్జీదారులు యీక్రింది విధముగా మనవిచేయుచున్నారు.

2. అర్జీదారులు పల్లెటూళ్లవారలున్ను ప్రభుత్వమువారి నియమములు, శాసనములు మొదలగునవి తెలియని వారునై యున్నారు. అర్జీదారులు ఆబ్కారి మొహతెమీం సాహెబుగారిచేత పిలువనంపబడి అచ్చువేసిన ఫారములమీద తమదస్కతులు చేయగలందులకు నిర్బంధింపబడిరి. అర్జీదారులను యిప్పటివరకు వారు ఆబ్కారి ముస్తాజరులకు యెంతడబ్బు చెల్లించుచున్నది యెంతపన్ను చెల్లించుచున్నదిన్ని అడిగిరి. తదుపరి ముస్తాజరుకు యిదివరలో వీరుచెల్లించిన మొత్తముమీద 100 కి రు. 25 లు వంతున హెచ్చించి అర్జిదారుల పేరుతో ఖాయపరచిరి. అర్జీదారులు యెక్కువ మొత్తముకు వేలంపాట పెట్టనందునను తమస్వంతముగా దరఖాస్తులు దాఖలుచేయనందునను ఆబ్కారి మొహతెమీంగారు కోపపడి అర్జీదారులనుకొట్టి బలాత్కారముచేసి వారిచే దస్కతులు చేయించిరి. అర్జీదారులకు యీవిచిత్రపద్ధతి యెందుకు అవలంబింపబడినదో, యీ అచ్చు ఫారములలో యేమి వ్రాయబడియున్నదో అవి కవుల్నో లేక కుబూలియతులో లేక దరఖాస్తులో అందులో యెంత మొత్తము ఒక్కొక్క గ్రామమునకు నిర్ణయించబడినదో బొత్తుగా తెలియదు.

3. యీప్రకారము వేలము చ ౧ మహారేవను ౧౩౪౫ సాలున ఆఖరు ఆయెను. పిమ్మట యీ అర్జీదారులకు తాము దస్కతులుచేసినవి దరఖాస్తుఫారములనిన్ని అని తమచేత స్వయముగా దాఖలుచేయబడినట్టుగా యెంచబడుచున్నవనిన్ని అందులోని మొత్తములు తాము యిష్టపూర్వకముగా ఒప్పుకొనినవిగా భావించబడుచున్నట్లు తెలిసికొనిరి. ఇది అర్జీదారులకు బహుఆతురత కలిగించెను. ఇప్పుడు ఆబ్కారీ మొహతెమీంసాహెబుగారి కచేరీలోయున్న దరఖాస్తులు యీఅర్జీదారులచేత దాఖలు చేయబడినవిగాని వారి యిష్టపూర్తిగా వ్రాయబడినవిగాని కావు.

4. దరఖాస్తు దాఖలుచేయునప్పుడు యీఅర్జీదారులు పైఅధికారుల కచ్చేరీలకు కంట్రాక్టుషరతులలోగల భయముచేత హాజరుకానందున వీరిని గ్రామోద్యోగులచేత పిలిపించి పోలీసువారితో భయపెట్టి అచ్చుఫారములమీద దస్కతులు చేయించుకొనిరి. గనుక యీసందర్భములో జరిగినపనులకు యీఅర్జీదారులు యెంతమాత్రము బాధ్యులుకారు. వరంగలుతాలూకా కలాలీలు పెద్దమొత్తములకు పాటపెట్టనందున తాలూకాఅధికారులు బలాత్కారముగా అర్జీదారులను అదేమొత్తములకు ఒప్పించజేసిరి. యెవరైనను మాంలాతీసికొనుటకు నిరాకరించినయడల అర్జీదారుల మొత్తంఆస్తిని స్వాధీనము చేసుకొనుటకున్ను అచ్చుఫారములలోనున్న మొత్తము వసూలుచేయుటకున్ను చర్యలు తీసికొనబడుచున్నవి. ఆబ్కారీమాంలాలు యిప్పుడు ముస్తాజర్ల యొద్దనుండి తీసికొనబడి ప్రభుత్వమువారిచే నిర్వహింపబడుచున్నవి. కాని ముస్తాజరుల కాలములోకంటె యెక్కువ కఠినపద్ధతుల పాలగుచున్నారు. మదరాసుసిస్టంప్రకారము ప్రభుత్వమువారి నిర్వహణములో కలాలీలకు ప్రత్యేకసౌకర్యములుయిచ్చి వారు ప్రభుత్వమువారికి యివ్వవలసిన మొత్తములను చాలావరకు తగ్గించవలసియుండెను. కాని ప్రస్తుతమిట్లు లేదు. యీఅర్జీదారులు వరంగల్లుజిల్లా అవ్వలుతాలుక్దారుగారికిన్ని ఆబ్కారీనాజంసాహెబుగారికిన్ని దరఖాస్తులుదాఖలు చేసికొనియుండిరి. అవివారిచేత ఆలోచించబడిగాని, వారివల్ల యీఅర్జీదారులకు ఉపశాంతి దొరకిగానియుండలేదు. అందువల్ల, అర్జీదారులు తమఃకిందులోని సంగతులు చెప్పక తమయిష్టములేకుండా బలాత్కారముగా దస్కతులు చేయించుకొని, వీరియిష్టప్రకారముదాఖలుచేయబడినట్టుగా భావించబడే అచ్చుదరఖాస్తుఫారములు వ్యర్థములైనవనిన్ని, న్యాయరహితమైనవనిన్ని ఆజ్ఞలను దయచేయుంచగలందులకు తమఘనమును మిక్కిలి ప్రార్థిస్తూయున్నారు,

ఇట్లు,

వరంగల్లుతాలూకా కలాలీలు అర్జీదార్లు:...

1. మడూరి నరసయ్య సా॥ కుమారపల్లి హనుమకొండ, 2. బమ్మగాని రాజన్న సా॥ వంచనగిరి, 3. పూజారి మల్లయ్య మొంద్రాయి, 4. బత్తిని వేంకట మల్లుసాముసూరు, 5. పోషాలనరసయ్య యల్లూరురంగంపేట, 6. దుడ్డె దూడయ్య చింతలపల్లి. 7. తాళ్లపల్లి నరసయ్య సంగం, 8. పూజారికొమారయ్య చౌళ్లపల్లి, 9. యెకొండ శాయన్న ఆత్మకూరు, 10. బూగాని యల్లయ్య ఆత్మకూరు, 11. బుర్రా బాలయ్య నందనం, 12. బుర్రా చంద్రయ్య యంగాల, 13. తాళ్లపల్లి నరసయ్య మొరిపిరాల, 14. సోల్టి రామస్వామి బొల్లుకుంట. 15 మడూరి వెంకటరాములు బొల్లుకుంట, 16. చీకోటి కొమరయ్య కనపర్తి - 17. ధోమట్టి వెంకయ్య 18, తీగల మల్లయ్య ఉప్పరపల్లి, 19. చీకోటికిష్టమ్మ పర్వతగిరి, 20 పుల్లూరి వెంకయ్య 21. పుల్లూరి ముత్తయ్య పర్వతగిరి వగైరా 28 గ్రామస్తులు.

మదరాసు శిరోమణులగు ఆంధ్ర కవలలు

ఎం. వి. రామశర్మ, ఎం. వి. లక్ష్మణశర్మలను కవలసోదరులు మదరాసు విశ్వవిద్యాపీఠమునకు చెందిన మదనపల్లి థియసాఫికల్ కళాశాలలో ఒకరు తెలుగును, రెండవవారు వేదాంతశాస్త్రమును చదివి, బి.ఏ. పరీక్షలో ఇరువురును తమతమభాగములలో మదరాసురాష్ట్రముగా అందరిలోకి మొట్టమొదటి స్థానమును జయించిరి.

నిజాం రాష్ట్ర పరిపాలనము

“ఈ రాష్ట్రప్రజలకు ఎన్నియో ఉపయోగకరములగు విషయములు గలవు.

తెలుగులోనే గాక ఉర్దూ, ఇంగ్లీషులలో కూడ ఇట్టి పుస్తకమింతవరకు వెలువడ లేదు.”

క్రౌన్ సైజులో ౧౦౦ పేజీలు.

వెల, గోలకొండ పత్రిక చందాదారులకు నాలుగు అణాలు.

ఇతరులకు రు. ౦-౬-౦ లు, టప్పాఖర్చులు ౨అణాలు.

పుస్తకములు వీ.పీ. గాపంపబడవు. స్టాంపులు టప్పాఖర్చులతో సహాపంపవలెను

గోలకొండపత్రికా కార్యాలయము,

- తూప్రుబజారు, హైదరాబాదు (దక్కన్)

అంతర్జాతీయ కార్మిక సమావేశము

—

ఆమోదింపబడిన ఒడంబడికలు, తీర్మానములు

—

న్యూఢిల్లీ జూలై ౧౩:

అంతర్జాతీయ కార్మిక మహాసభయొక్క ౨౦వ సమావేశము "జినీవా" యందు గతజూను ౭వ తేదిన ప్రారంభమయి, ౨౪ తేదిన ముగిసెను. అంతర్జాతీయ కార్మికమండలియందు ఈజిప్టు దేశమును చేర్చుకొనుట సర్వసమ్మతి దర్శనమునకు మరియొక ప్రయత్నము ఈసమావేశము మూడుచిత్తు ఒడంబడికల నామోదించెను. మొదటిది పనివాండ్లకు వేతనముమీద సెలవు హక్కునకు సంబంధించినది. ఈసమస్య ౧౯౩౫లో మొదటిసారి చర్చకు వచ్చియుండెను. ౨౦వ సమావేశమునందు తుదకు ఆమోదింపబడిన యొడంబడిక పరిశ్రామిక, వర్తక, సంస్థలందు పనిజేయువారికి వర్తించును. అట్టి పనివాండ్రు ఒకసంవత్సరము విరామము లేకుండా పనిచేసినతరువాత కనీసము ఆరురోజుల వేతనముతో శలవు హక్కు పొందుదురు. ౧౬ సం॥లోపు వయస్సుగలవారు అప్రెంటిసులు కనీసము ౧౨ రోజులుశలవు హక్కు పొందుదురు. ఎక్కువసంవత్సరములు పనిచేసినకొలది యెక్కువరోజులు శలవు హక్కుపొందుదురు గృహములందు పనిచేయువారికిని, వ్యవసాయమందు పనిచేయువారికిని, యీ యొడంబడిక వర్తించదు. వీరివిషయముగూర్చి మరియొక సమావేశమందు చర్చించుటకు తీర్మానింపబడెను ఓడలలో పనిచేయువారి విషయముగూర్చి యీ సంవత్సరములో జరుగనున్న ప్రత్యేక సమావేశమందు చర్చింపబడును.

ఆమోదింపబడిన రెండవ యొడంబడిక ప్రభుత్వ వదుపబడినట్టిగాని లేక ద్రవ్యసహాయ ఒడినట్టిగాని, పబ్లికుపనులయందు పని గంటలతగ్గింపునకు సంబంధించినది. ఈ ఒడంబడిక క్రిందవారమునకు ౪౦ గంటలపని కూడదు. విరామము లేకుండ పనిచేయవలసిన సందర్భములోమాత్రము వారమునకు ౪౨ గంటల పనియుండవచ్చును. గత సంవత్సర సమావేశమునందు ౪౦ గంటలువారము నిర్ణయించిన సాధారణయొడంబడిక ఆమోదింపబడిన ఫలితముగ యీసూత్రమును వివిధ పరిశ్రమలకును, వృత్తులకును,వర్తింపజేయుటకు. తీర్మానము ననుసరించి ప్రస్తుత సమావేశమునందు యీయొడంబడిక చర్చకువచ్చెను.

గతసంవత్సరము తొలిసారి చర్చింపబడిన మరిమూడు చిత్తుఒడంబడికలు ప్రస్తుతసమావేశమునందు మరలచర్చకువచ్చెను. ఈ యొడంబడికలు బిల్డింగు, సివిలుయింజనీరింగు ఇనుము ఉక్కు పరిశ్రమ, బొగ్గుగనులకును సంబంధించినవి. ఈయొడంబడికలకుఅనుకూలాభిప్రాయమె యెక్కువగా నున్నప్పటికిని కావలసిన 2/3 అధిక వోట్లు రానందున ఆమోదింప ఒడలేదు. అయినప్పటికిని యీసమస్యనింకను విచారించుటకు సమావేశము తీర్మానించెను. నేత పరిశ్రమకు సంబంధించిన సమస్యకూడ యీ సమావేశమునందుతొలి సారి చర్చకు వచ్చెను. 1937 సం॥ సమావేశమునందు యీ సమస్యను మరల చర్చించుటకు తీర్మానింపబడెను. ఆమోదింపబడిన మూడవ యొడంబడిక పనివారల కూటింగు పద్ధతిని క్రమపరుచుటకు సంబంధించినది. పనివారల సరిక్రూటు చేయుటలో అక్రమములను తొలగించుటకు మార్గములు కొన్ని సూచింపబడినవి ఈ యొడంబడికకు ఒక సిఫార్సు చేర్చబడినది. దేశీయ పనివాండ్రయొక్కయు, వారికుటుంబములయొక్కయు, క్షేమము బాగుపరచుటకును, యీసిఫారసు ముఖ్యముగా కోరుచున్నది. విధ్భికపని వారల సేకరించుకొను పద్ధతి, అమలుపరచుటకును, ...

ఉన్నత పాఠశాలలను ఖానీసంస్థల కీయదలచుట

—

మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వపు విద్యాశాఖవారి తీర్మానము

—

నాగపూరు: జూలై ౧౫

మధ్యరాష్ట్రప్రభుత్వ విద్యాశాఖవారు ఇంతవరకును తమవిగానున్న ఉన్నత పాఠశాలలను విద్యాబోధ నిర్వహించు విషయములో తగిన సామర్థ్యముగల సంఘము లేవైనను అంగీకరించుచో వాటికి అప్పగించుటకు నిర్ణయించుకొనినారు. ఇట్టి క్రొత్తపద్ధతి ఇంతవరకును ఇండియాలో మరెక్కడను అనుసరించబడలేదు. విద్యావిధానమును నడపించుపద్ధతులు ప్రభుత్వాధికారులే నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వమువారు సమ్మతించవలెనని ప్రజలలో పలువురు అధికము ఆశించుచుండినందువలన ఈ నిర్ణయము చేయబడినది.

అంతేగాక మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు తమ కళాశాలలన్నిటినో లేక ఏదికొన్నిటినో దానిని నాగపూరు విశ్వవిద్యాపీఠమువారుతమ యాజమాన్యమున నుంచుకొనదలచుచో ఇచ్చివేయు విషయమై ఆలోచించుచున్నారు ఇట్లు కళాశాలలను విశ్వవిద్యాపీఠమువారికిచ్చివేయుటచే మిగిలినద్రవ్యమును జనసామాన్యమున విద్యను వ్యాపింపజేయుటకును, నిర్బంధ ప్రారంభవిద్యా విధానమును క్రమముగ రాష్ట్రమంతటను అమలుపరచుటకును వ్యయము చేయదలచియున్నారు.

—

క్రూటింగు పద్ధతిని క్రమముగ తొలగించుటను కోరుచున్నది.

కట్టడములందు పనివాండ్రను ప్రమాదములనుండి కాపాడుటనుగూర్చియీసమావేశమందు మొదటిసారి చర్చకువచ్చెను, ఈ సమస్యకు సంబంధించిన చిత్తుప్రశ్నావళిని వివిధరాష్ట్రముల ప్రభుత్వములకు పంపుటకును, రాబోవుసమావేశమునందీ సమస్యను చర్చించుటకును తీర్మానింపబడెను, ఈసమావేశమునందు అంతర్జాతీయ ఒడంబడికలు చర్చింపబడుటమాత్రమేగాక, డైరెక్టరు హెరాల్డుబట్లరుగారి రిపోర్టు గూడ మామూలుగనే చర్చింపబడెను. ఈసందర్భమున వివిధదేశములయొక్క ఆర్థికవిధానములు పరిశీలింపబడెను, అనేకదేశములందు బయటికి గాన్పించిన ఆర్థికపునరుద్ధరణమునకు స్థిరమైనఆధారము లేదనియు, నిరుద్యోగమింకను ప్రబలముగనుండుట యిందుకునిదర్శనమనియు, వివిధదేశములమధ్యద్రవ్యము, ప్రజలుధారాళముగ తిరుగుచుండుటకు మార్గమేర్పడుట యవసరమనియు, నొక్కిచెప్పబడెను. పనివారలకు పుష్టికరాహారము, నల్లమందుఅలవాటు, వలసపోయిన పనివాండ్రసంరక్షణము యీసమస్యలగూర్చి రిపోర్టులుగూడ యీసమావేశమందు చర్చింపబడెను, రిపోర్టులపైని తీర్మానములేగాక మరికొన్ని తీర్మానములుగూడ ఆమోదింపబడెను. పనివాండ్రు సంఘములుగ నేర్పడుటకుహక్కు, నిరుద్యోగము, ముఖ్యముగ పరిశ్రమలందు నిరుద్యోగము, గనులు, పనివాండ్రకు పుష్టికరాహారము, నల్లమందుఅలవాటు. కార్మికులతనిఖీ, నేతపరిశ్రమలస్థితిగతులను విచారించుట, వివిధ దేశములయొక్క పరిశ్రమల నభివృద్ధిచేయు మార్గములు ఏషియాదేశములందు కార్మికులస్థితిని బాగుపరచుట, ఏషియా కార్మిక సమావేశము నాహ్వానించుట, యీవిషయములనుగూర్చి ముఖ్య తీర్మానములు గావింపబడెను.

(అ ప్రె.)

—

క్రొత్త వైస్రాయిగారి మెత్తటిమాటల అర్థము

కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ విదేశ శాఖ యొక్క వ్యాఖ్యానము

"క్రొత్త భారతీయ విధానము" అను శీర్షిక క్రింద కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ విదేశ శాఖచే ప్రకటించబడిన మాసపత్రికలో ఈక్రింది విధముగ నున్నది:-

పాలెక్కువ త్రాగుటకై ప్రచారము

"క్రొత్తవైస్రాయి, లిన్లిత్‌గోగారు పశువులను వృద్ధిగలవారలను శ్రేష్ఠజాతి ఆబోతులను దానముచేయుటతోను, గోధుమపైరులను తెగు ల్లను గూర్చి పరిశోధనల జేయుటకై ప్రోత్సహించుటతోను, సిమ్లా పురిపాలక సంఘము యొక్క అధికారము చెల్లుచో పాలెక్కువ త్రాగుటకై ప్రచారము చేయుటతోను తమ అధికారకాలము ప్రారంభించినారు.

ప్రభుత్వాధికారులకు ఈక్రొత్త వైస్రాయి గారిని "రైతు వైస్రాయి" అని పిలుచుట ఇష్టము. మరియు వారలు ఈవైస్రాయిగారు భారతీయ కృషీవలుల (అనగా రైతుల) ప్రేమను చూరగొనుటలో జయము పొందగలడని తలచుట మాత్రమేగాక నమ్ముచున్నారు. అంతేగాదు, ఈ ప్రభుత్వాధికారులు ఈ వైస్రాయి గారికి విలింగ్డనుగారి (వారికంటెముందు వైస్రాయి) పద్ధతులకంటె ఇర్విను గారి (విలింగ్డనుకంటె ముందు వైస్రాయి) పద్ధతులే ఎక్కువరుచించునని అనుచున్నారు.

క్రొత్త వైస్రాయియొక్క ప్రధాన లక్షణము

"ఎట్లైనను, విలింగ్డనుగారి కఠిన విధానము వంటిదిగాక ఇర్వినుగారి మెత్తటి విధానము వైస్రాయిగానుండునంతవరకు లిన్లిత్‌గోగారి ప్రధానలక్షణమై యుండగలదని తలచుచున్నారు.

"లండను "టైమ్సు" పత్రికయొక్క సిమ్లా విలేఖరి ఈరెండు అంశములకును సమాధానమిచ్చుచు, లిన్లిత్‌గో ప్రభువుగారు "భారతదేశమందు అంతటను విశాలముగా వ్యాపించియున్న రాజకీయ స్వాతంత్ర్యాభిలాష"ను "క్రొత్తరాజ్యాంగములో నున్నంతమాత్రపు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము"నకేసి మొట్టి విరుగగొట్టగలుగుదని తలచుచున్నాడు. ఆర్థిక విషయములలో లిన్లిత్‌గో ప్రభువుగారు ప్రయత్నించుచున్నదంతయు మాత్రముఅమట్టుకు న్యాయవిధానము అమలుపరచుటమాత్రమే, అదియైనను ఆహారవృష్టి విత్తనములు, పశుసంతతి—వీటి విషయములో మాత్రమే. వాస్తవమేమన, సామ్రాజ్య తృష్ణ

తత్వ్రచోదనము క్రొటువుయొక్క వైస్రాయి యెంతమంచి బుద్ధిగలవాడైనను, అంతకంటె ఎక్కువమేలు చేయలేడు.

లిన్లిత్‌గోగారి ఉద్దేశ్యము

తాను భారతజాతీయోద్యమమునకు సంతృప్తికలిగింపదలచినట్లు చూపించుటకు లిన్లిత్‌గో ప్రభువుగారు ఏమి చేయదలచిరో, ఇప్పుడప్పుడే చెప్పసాధ్యముకాదు. కాని, పూర్వ విధానమును సంపూర్ణముగా శృంఖలలోత్రొక్కుట చాలాకష్టమని మాత్రము చెప్పవచ్చును

ద్వంద్వ విధాన సూత్రము

"వతేము, ప్రభుత్వము వారి వైఖరిలోని చిన్నమార్పులను గోరంతలు కొండంతలుగ తోచునట్లు చేయుటకై కఠినవిధానమును మెత్తటివిధానమును ఒకదానితరువాత నొకటి మార్చి మార్చి ప్రయోగించుతత్వమును దేశమిదివరకే ఎంతో చూచినది. ఈవిధానమునకు అవసరమగు ఒకయుక్తి ఏమనగా, మెత్తటి వైస్రాయీలను కఠినులైన వైస్రాయిలను మార్చి మార్చి పంపుచుండుట. ఈరెండుతెగల వైస్రాయిలును ఒకే దృక్పథముతో నుండువారే. దేశస్వాతంత్ర్య సమరదృష్టితో చూచినచో ఈ యిరువురు వైస్రాయీలకును భేదమేమియు లేదని భారతదేశము పూర్వానుభవముల స్పష్టముగా గమనించినది.

"వైస్రాయియొక్క చాకచక్యము, యుక్తి దేశములో నంతటను విశాలముగ వ్యాపించియున్న స్వాతంత్ర్యాభిలాషను విరుగగొట్టుట నిజముగా సంభవించకపోవచ్చును. కాని స్వాతంత్ర్యయోధులలో విభేదములును, అంతఃకలహములును అట్లువిరుగగొట్టవచ్చును. భారత జాతీయ కాంగ్రెసులో త్వరలో చీలికలు కలుగనున్నవనియు, ఏ మత్యము లేమి దానిపనికి ఆటంకమగుచున్నదనియు అభిప్రాయమును వ్యాపింపజేయుటకు యత్నమునుగూడ నిజముగాచేయుచున్నారు కాంగ్రెసు సామ్యవాదులు

(సోషలిస్టులు) అనియు సామ్యవాద ప్రతికూలురనియు రెండుచీలికలైనట్లు తలచుచున్నారు ఇప్పటి కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు పండిత జవహర్లాలుగారును, పూర్వపు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు బాబురాజేంద్రప్రసాదుగారును, సామ్యవాదులును, అందరును ఆమాటనిజముకాదని ఎలుగెత్తిచెప్పినారు. వారిందరును, జాతీయస్వాతంత్ర్యవేదికపై ఒక కట్టులోనున్నట్లు చెప్పియున్నారు.

కాంగ్రెసు కార్యములు

"భారతదేశ పరిస్థితులను అర్థముచేసికొనుటలో నిజమైన కష్టము కాంగ్రెసు యొక్క ఆచరణ సాధ్యములను కార్యక్రమములను గూర్చి ఆలోచించునపుడే సంభవించును. కాంగ్రెసు మొన్న లక్నోలో జరిగిన మహాసభలో కొన్ని క్రొత్త విధానములను నిర్ణయించినది వాటిలో తక్కినవాటికంటె ముఖ్యమైన రెండింటిలో ఒకటి జనసామాన్యముతో సంబంధమును గూర్చినదనియు, రెండవది రైతులవిషయమును గూర్చిన విచారణ, కార్యక్రమ మనియు జనులచే వ్యవహరించబడుచున్నది. ఈ విధానములను కొనసాగించుటకు అత్యుత్తమ మార్గమేది అను విషయములో చిన్నచిన్న భేదములున్నవను మాటను కాదనలేము. కాని ఆ విధానములును, వాటి మూలోద్దేశ్యమును అందరికిని సమ్మతములే

జనసామాన్యముతో సంబంధము అను మాటచే కాంగ్రెసువారి కర్థమగునది కాయకష్టము చేయుఅసంఖ్యాకులగు, జనులను, రైతులను పనివాండ్రను ఎక్కువమంది కాంగ్రెసు పిలుపును పూర్వముకంటెఎక్కువ తెలివితోవినుటకును, తమ అవసరములను, తెలుసుకొనునట్లు చేయుటకును సాధ్యముచేయుపద్ధతులు. రైతుల విషయములను గూర్చిన విచారణలు అనేక రాష్ట్రములలో అప్పుడే మహావేగముతో జరుగుచున్నవి. అఖిలభారతదేశమునకును, వేర్వేరు రాష్ట్రములకును సంబంధించిన వ్యవసాయ కార్యక్రమముల లక్షణము కాంగ్రెసువారలకు స్పష్టముగా బోధించబడినది.

"ఈ కార్యక్రమము ఉ విధానములు రైతులకు ఇపుడున్న కష్టములను గూర్చి మాత్రమేకాక దారిద్ర్యముల కారణములను గూర్చియు భూమిపై వ్యవసాయకుని కుండు హక్కు ఋణములను గూర్చియు, భూమిపన్నునుగూర్చియు కూడ విచారణ చేయబడుచున్నది ఇది ఇప్పుడు కాంగ్రెసు నిర్మాణములోను, జనసామాన్యముతో సంబంధించిన దాని కార్యక్రమములలో, రాజకీయ కార్యములు క్రమవికాస పద్ధతిగా నడచు విధానమునకు అవకాశములేకుండ చేయుటకు చాలును.

జనసామాన్యముతో నిజమైనసంబంధము

ఖండితముగా నిర్ణీతమైన, వాస్తవబద్ధమైన ఈజనసామాన్యసంబంధము దృఢముగాచాటుకొనియున్నను అప్పుడే ఊగులాడుచున్న వర్గ, మతభేదములనుఛేదించి దేశమునంతయు సర్వ సమాన స్వాతంత్ర్యయోధమయముగా చేయుచున్నది. సంగతినిజము చెప్పు, సరిగావిషయములను గమనించు ప్రతివానికిని కనబడుచున్నది.

"లాహోరులో అనేకమంది ముసల్మానుల ఎదుట ఉపన్యసించుచు మౌలా నాహాబీబుల్ రహిమాను గారు ముసల్మానులందరును ఈ ప్రియమైనదేశముయొక్క స్వాతంత్ర్యముకొరకై పోరాడుటకు ప్రతినబూనవలయుననిన, తక్కినదంతయు వాటనేలభించగలదనియు ప్రబోధించినపుడీమార్పునే సూచించిరి.

ఆహరత్తు రాబోవుఎన్నికలలో మతముపేరగాక బీదజనసామాన్యబంధవిమోచనకై పాటుపడవలెను. నేడుగాకున్న రేపైనను దేశము క్రొత్తరాజ్యాంగమును పూడ్చిపెట్టగలదనిసత్యమూర్తి చెప్పినదినిజము." అని డాక్టర్ రాంమనోహర్ లోహియాగారు వ్రాసిరి.

పంచదార పరిశ్రమ

మొదటి పేజీ తరువాయి

చక్కెర మ ౧కి	౭-౩
గుడు మ ౧కి	౧౫-౦
మొత్తము	౨౨-౩
౨౮-౨౯ సం॥	పౌనులు
చక్కెర మ ౧కి	౭-౬
గుడు మ ౧కి	౧౧-౬
మొత్తము	౧౯-౨
౨౯-౩౦ సం॥	పౌనులు
చక్కెర మ ౧కి	౮-౬
గుడు మ ౧కి	౧౧-౯
మొత్తము	౨౦-౫
౩౦-౩౧ సం॥	పౌనులు
చక్కెర మ ౧కి	౭-౮
గుడు మ ౧కి	౧౪-౪
మొత్తము	౨౨-౨
౩౧-౩౨ సం॥	పౌనులు
చక్కెర మ ౧కి	౬-౦
గుడు మ ౧కి	౧౭-౬
మొత్తము	౨౩-౬
౩౨-౩౩ సం॥	పౌనులు
చక్కెర మ ౧కి	౫-౮
గుడు మ ౧కి	౨౦-౪
మొత్తము	౨౬-౨

౧౯౩౪-౩౫ సం॥ పరిశ్రమాలయములలో అనుండి తిన్నగా తయారుచేయబడిన చక్కెర ౫౭౮ ౧౧౫ టన్నులు. దేశీయపరిశ్రలవల్ల తయారగునది. ౧౫౦,౦౦౦ టన్నులను పరిశుభ్రపరచుటవలన ౪౦౦౦౦ టన్నులు తయారగుచున్నది. మొత్తము తయారగు చక్కెర ౭౬౮, ౧౧౫ టన్నులు. జావా ముగు ప్రదేశములనుండి మనహిందూదేశమునకు మారు అసంవత్సరమున ౨, ౫౦, ౪౮౦ టన్నుల చక్కెర దిగుమతియైనది. అనగా హిందూదేశమున మొత్తముమీద వాడబడు చక్కెర ౧౦ ౧౮ ౫౯౫ టన్నులు. ఈ చక్కెర అంతయు ౩౫ కోట్లప్రజలకు యాహారపదార్థముగుచున్నందువలన మనిషిఒకటికి ౬ ౫పౌనులు సంవత్సరమునకు పడినది. ౧౯౩౪-౩౫లో హిందూదేశములో తయారగు "గుడ" ౩౬౯౨౦౦౦ టన్నులు. అందుచే మనిషిఒకటికి ౨౩౬ పౌనులు బెల్లము కర్చుచున్నది మొత్తము మనిషికి౩౦ పౌనులవరకు చక్కెర, బెల్లము ర దుకలి. బ్రిటిషుప్రభుత్వమున కర్చుచున్నవి.

ఈలెక్క ప్రకారమే మన నైజాం రాష్ట్రమును పరిశోధించితము ౧౯౩౧ సం॥జనాభా రెక్కల ప్రకారము నైజాం రాష్ట్రమున ౧౪౪౩౬౧౪౮ జనాభా కలదు ౧౩౪౩ఫ. [౧౯౩౩-౩౪]లో ౪౬౪౮౦ ఎకరములు చెరుకుపంట క్రింద నున్నది ఆ క్రితసంవత్సరము ౪౧౨౧౨ ఎకరములుమాత్రమే కలదు. అనగా ౬౨౬౮ ఎకరములు లెక్క౧౫.౫ శాతంగున ఎక్కువయైనవన్న మాట మొత్తముతయారైన "గుడు" ౭౧,౬౯౦ టన్నులు. ఆక్రితసంవత్సరము తయారైన "గుడు" ౭౫౭౭౪ టన్నులు. అనగా ౪౦౮౪టన్నులు లే ౫ శాతమున అధికమైనది

దిగుమతియగు "గుడు" ౪౨౭౬౭౦ రైల్వే వల్ల లేక ౨౩౭౬౦టన్నులు టన్నొక్కంటికి రూ ౧౨౧ ధర. మొత్తము వాడబడు "గుడ" ౯౫౪౫౦ టన్నులు ఈప్రకారము మనిషికి ౧౪.౮ పౌనుల "గుడు" నిజామురాష్ట్రమున కర్చుచున్నది.

చక్కెర తయారగుట లేదు పరికరా ౧౩౪౩ఫ లో ౩౬౭౦౨౬ మణుగుల చక్కెర దిగుమతియైనది. అనగా ౨౦౩౯౦ టన్నులు, టన్నొక్కంటికి ధర రూ ౨౮౨ ౬.ఈ చక్కెర నైజాంరాష్ట్ర ప్రజలకు విభజించినచో సుమారు మనిషికి ౨ పౌనులు వచ్చుచున్నది.

ఈసంగతులు ఈ దిగువపట్టిక మూలమున సమర్థించవచ్చును.

సంవత్సరము		నైజామురాష్ట్రము
౧౩౪౩ ఫ		వాడుక మనిషి ఒకటికి
గుడు పౌనులు	౧౪-౮	(౧౯౩౩-౩౪)
చక్కెర పౌనులు	౨-౦	"
మొత్తము పౌనులు	౧౬-౮	"
సంవత్సరము		బ్రిటిషు ప్రభుత్వము
౧౩౪౩ ఫ.		వాడుక మనిషి ఒకటికి
గుడు పౌనులు	౨౩-౬	(౧౯౩౪-౩౫)
చక్కెర పౌనులు	౬-౫	
మొత్తము పౌనులు	౩౦-౧	

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమున ఒకమనిషి నైజాము రాష్ట్రములోకన్న సుమారు ౧౪ శంతు "గుడు"ను, మూడురెట్లు చక్కెరను వాడుచున్నాడు. దీనినిబట్టిచూసె నైజామురాష్ట్ర ప్రజలలో వీటి వాడుకను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువలె నాడుకకు తులతూగునట్లుగా హెచ్చించవచ్చును. ఇందులకు ముఖ్యముగా చక్కెరవాడుక అధికము కావలయును.

ఒక ఎకరము ౧౮ టన్నులు చెఱకు ఇచ్చినచో, ఎకరమునకు ౨,౪౫ టన్నులగునుగు లేక ౧-౬-౨ టన్నుల చక్కెర దిగుచున్నది మనిషి ఒకటికి ౪ ౫ పౌనుల చక్కెరను ౮-౮ పౌనుల గుడును అధికము చేయవచ్చును ౧,౪౪ ౩౬ ౧౪౮ మందికి ౮-౮ పౌనుల గుడును హెచ్చించవలయుననిన ౨౩౧౪౮ ఎకరముల పంటకావలయును ౧౪౪౩౬౧౪౮ మందికి ౪ ౫ పౌనులచక్కెర కావలెననిన ౧౪౯౦౨ ఎకరములు కావలయును రెండును కావలెననిన ౪౧౦౫౦ ఎకరములు ఇప్పటి ౪౬౪౮౦ ఎకరములు కాక, సాగుబడిలోనికి తీసుకొనిరావలయును. పంచదారను కావలసిన ౧౪౯౦౨ ఎకరములు, అనగా సుమారు ౨౦౦౦౦ ఎకరములు కూడ నిజాము సాగరువద్దనే పండించుటకు వీలగును. కాని ఇంతేస్థలము ఒక పరిశ్రమాలయము బ్రింగజాలదు. రెండవ పరిశ్రమాలయము లక్కడక్కడ స్థాపించవచ్చును.

కాన మననిజాంరాష్ట్రమున చెరకుపంటను రెట్టింపుచేయుటకుకూడ వీలున్నది అట్లు చేసినగాని బ్రిటిషుప్రభుత్వముతో సరితూగలేము.

జర్మనీచే త్రృణీకరించబడిన ఫ్రెంచివారి యెత్తులు

లోకార్నో ఒడంబడికను అతిక్రమించి, ఫ్రాన్సుకును జర్మనీకిని సరిహద్దునుండు తటస్థప్రదేశమున జర్మనీ సేనలను పంపియుండినదానికి ఏవిధముగ తన పంతము నెగ్గించు కొనవలెనా యని ఫ్రాన్సు ఆలోచించుచున్నది. ఇంతవరకు సఫలభించుచున్నది, ఇటీవలకు ఒకలోకార్నో సభజరిగియుండెను దానివల్ల ఫ్రాన్సుకేమియు అనుకూలము కలిగియుండలేదు. ఈలోగానే ఇతరవిషయములలో అనగా ఎన్నికల సందర్భములో ఫ్రాన్సు, జర్మనీలు మునిగిపోయెను, అదంతయు ముగిసినకొట్టి ఇప్పుడు మరల ఫ్రాన్సులో కార్నో ప్రశ్న లేవనెత్తనది. ఇది జులై ౨౨ వతేదినాడు జరుగవలసినట్లు అనుకొనబడినదికానిది. అరింభము లోనే హంసపాదిపెట్టుచున్నారు. ఈ లో సమావేశమునకు మొదట జర్మనీని పిలిపించకుండ ఫ్రాన్సు తనకిష్టమగు తీర్మానమును ఆమోదింపజేసి, తర్వాత దానిలో జర్మనీని జెదరించుటకు బ్రిటనును అంగీకరింపజేయ జూచుచున్నది. కాని బ్రిటను జర్మనీని విరోధిగా చేసికొనుట కిష్టపడక ఫ్రాన్సు సూచనను అంగీకరించలేదు మరల ఫ్రాన్సు మొదట మూడు రాజ్యములు మాత్రము సమావేశమైఆలోచించుకొని, అటు తర్వాత అయిదురాజ్యముల సమావేశమును జరిపిన బాగుండునని సూచించినది దానికిని బ్రిటను సంపూర్ణముగా ఆమోదించలేదు

ఇప్పుడు మధ్య యూరపులో జర్మనీ ఆస్ట్రియా, ఇటలీదేశములు ఒక్కవర్గముగా వ్యవహరించుటకు ఎత్తువేసినవి. ఆస్ట్రియా అప్పుడే జర్మనీతో చేరి ఒడంబడిక నేర్పరచుకొన్నది. ఈవర్గము ఇట్లు బలవత్తరమైనవర్గమై ఎదిరించునో దానినెదుర్కొనుటకు ఫ్రాన్సు దేశమున్న, బెల్జియము దేశమున్న, బ్రిటను దేశమున్న ఒక్కవర్గముగపనిచేయవలయునని ఫ్రాన్సు బెల్జియము దేశములు సూచించగా బ్రిటనువారు అది సాధ్యము కాదనిరి.

కలరా కలరా

లేదు భీతిజెందకుడు.

లరాకు దివ్యౌషధము

డ్రాప్సు మిమ్ము కాపాడగలదు.

గ్రహణి, అతిసారము, కలరా రక్తరేచనములు, కడుపుబ్బరములు అజీర్ణము, వాంతిభేదులు మొదలగువాటిని తప్పక కుదుర్చును. రెండు మూడు మోతాదులు పుచ్చుకొనినచో కలరా వలన కలుగు వాంతిభేదులుకట్టుకొనును. అనేకులు మా విక్టర్ డ్రాప్సును ఉపయోగించి ప్రాణముల కాపాడుకొని యోగ్యతాపత్రముల నొసగియున్నారు. కలరా వ్యాధులకు వాడబడుచుండు ఔషధములలోకెల్ల మావిక్టర్ డ్రాప్స్ ప్రశస్తమైనదని డాక్టరులు పొగడియున్నారు. మరియు అన్ని వయసులవారికిని నిర్భయముగా వాడవచ్చును.

సోల్ యెజంట్లు: విక్టర్ అండు కో

పెద్దగడియారం హైద్రాబాద్ దక్కన్

గహాలాని, విక్టర్ అండుకో

సుల్తానుబజారు

కావలెను

టెలిగ్రాఫు మరియు స్టేషను మాస్టర్ తరగతులకు అభ్యర్థులు, అలవెన్సు రూ ౨౮, యూనిఫారం, బస ఉచితము. పని ముఖ్యము. నిబంధనలు ప్రత్యేకరిజర్వుకొరకు అణాలుపంపినచో పంపబడును. సెక్రటరీ, రాయల్ టెలిగ్రాఫు, కాలేజి, ఢిల్లీ

ఫోను రికార్డుల భవనము

అన్ని రకముల తెలుగుగ్రామఫోను రికార్డులు మావద్ద దొరకును. స్త్రీలువచ్చి చూచుటకు ప్రత్యేకమగు ఏర్పాటుగలదు.

బి. జి. చిమల్గి

జాంబాగు, హైదాబాదు దక్కను.

సెంట్రల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా, లిమిటెడ్

హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు.

మేము మాయీ రజతోత్సవ సందర్భములో వసూలునకై మాపరముగావచ్చు బిల్లులకు నైక్వేరకేమ ఉన్నను లేకున్నను క్రొత్తసంవత్సరము నుంచి వాటివసూలు రేట్లను చాలా తగ్గించినామని తెలుపుటకు అనందము కలుగుచున్నది.

బిల్లుకు నాలుగుఅణాల వంతున యిప్పటుండు చార్జిని పూర్తిగతీసివేసితిమి వసూలు చార్జీలు నూటికి 4 అణాలనుంచి నూటికి 2 అణాలకు తగ్గించబడినవి, కాని 1 బిల్లుకు కనీసపు ఛార్జి 4 అణాలు.

ఇందు మాపూర్వపు ఖాతాదారులు ఇంతకుముందుకంటె ఎక్కువబిల్లులు తెచ్చుటకు ప్రోత్సాహపడుదురని నమ్ముచున్నాము. హిందూదేశమంతటను 80 శాఖలును, పేఆఫీసులును గల్గి హిందూదేశములో ప్రధానమగు నీజాయింటుస్టాకు బ్యాంకువలన క్రొత్తఖాతాదార్లకు కావలసినపనులు చౌకగాను నిరుపద్రవముగాను నెరవేరగలుగునని నచ్చచెప్పుచున్నాము.

ఇ. థామస్

హైదరాబాదుదక్కన్) శాఖ ఏజంటు.)

డోంగ్రేగారి బాలామృతము

బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టియున్ను బలమున్ను, ఆరోగ్యము నిచ్చును.

అన్నిస్థలములందు దొరకును.

ప్రొప్రయిటరు :—

కె. టి. డోంగ్రే అండ్ కో

గిర్గాం బొంబాయి.

౮౫౯౭౫౭

క్రీ ౧౦౧ ౧ ౪౮౮

౨౭ ౯౯ ౯ ౩౦ ౨

౨౮ ౧౧౦ ౧ ౫ ౨ ౪

౮-౨౯ ౧౧౬౪ ౮ ౦ ౫

౯-౩౦ ౧౩౨౪ ౯ ౨ ౩

౧-౩౧ ౧౨౧౫ ౫ ౮ ౫

౧౫ వ పేజి చూడుడు

తనమాతృభాషాజ్ఞానము లేనిభారతీయుని ఏమనదగును? అతనిని భారతీయుడని చెప్పదగునా???

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DECCAN

The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper for H.E.H. The Nizam's Dominions.

పాఠకులకు

నిజాంరాష్ట్రీయ ఎనిమిది జిల్లాలలోని ఆంధ్రుల లో వర్తకవృద్ధికి సాధనము గోలకొండ పత్రికలో ప్రకటనము

Vol. 11. | Thursday 23—7—1936 | No. 22

హిందూదేశ సేవక సంఘము

(ఒక దేశాభిమాని)

ప్రారంభము

ఈసంఘము ౧౨ జూను ౧౯౦౫నాడు స్వర్గీయ గోపాలకృష్ణ గోఖలేవలన పునహానగరమునందు స్థాపింపబడినది. త్యాగబుద్ధితో, కొద్ది వేతనములపైన, యోగ్యులగువారు, సక్రమపద్ధతిపైన జాతి మతభేదములతో పనిలేక మన మాతృదేశమగు భారతవర్షముయొక్క యభివృద్ధికై సేవచేయునట్లు కట్టుదిట్టములు చేయవలయునని గోఖలే మహాశయునివలన స్థాపింపబడిన ఈసంఘము, గడచినమాసములో ౩౧ సంవత్సరముల జీవితమునుగడపి, ౩౨వ సంవత్సరములో ప్రవేశించినది. కనుక ౩౧వ సంవత్సరపు నివేదికను పైసంఘమువారు వార్షికోత్సవమునాడు సభాముఖమున ప్రకటించియున్నారు.

ప్రారంభించినప్పుడు స్థాపకులగు గోఖలేకాక, (౧) ద్రావిడుగారు (౨) పట్వర్ధనుగారు (౩) దేవధరుగారు అను ముగ్గురుమాత్రముండిరి. ఆసమయమున గోఖలే తక్కినవారితో దేశసేవ విషయమున ప్రమాణము చేయించి, సంఘమున చేర్చుకొనెను.

సభ్యులు

ఇప్పుడీసభయందు ౨౯మంది సభ్యులుకలరు. పూర్వపువారిలో స్థాపకుడగు గోఖలేయును, దేవధరును చనిపోయిరి. క్రొత్తవారు చేర్చుకొనబడిరి. దేశమునకు ఇట్టి సేవకుల యవసరము ఎక్కువగానున్నందున ముప్పదియొకటవ సంవత్సరమున ఆరుగురు ప్రొబేషనర్లు (పని నేర్చుకొనుచుండినవారు) సభ్యులుగా చేర్చుకొనబడిరి.

కార్యనిర్వాహకులు

కార్యనిర్వాహక వర్గమున ఇప్పుడు హృదయనాథ కుంజ్రూగారు అధ్యక్షులు. [ఈకుంజ్రూగారు హైదరాబాదునకు పరిచితులు. ౧౩౩౬ ఫసలీలో జరిగిన మొట్టమొదటి ప్రజాపక్ష విద్యామహాసభకు వీరధ్యక్షులుగా దయచేసి దానిని జయప్రదమొనర్చిరి.] వీరుకాక ఒక ఉపాధ్యక్షుడును ఆరుగురు సభ్యులును కలరు.

శాఖలు

ఈసంఘముయొక్క శాఖలు ఈక్రింద వివరింపబడియున్నవి

౧. ప్రధాన కార్యాలయము, పునహానగరము.

౨. మద్రాసునగరము శాఖ. దీనియాజమాన్యమున మద్రాసు, మాయవరము, (తిరుచినాపల్లిజిల్లా) మంగుళూరు, కాలికట్టులలో పని జరుగుచున్నది.

౩. బొంబాయిశాఖ:-[దీని పక్షమున బొంబాయిలోను, జలగాము [ఖాందేష్ జిల్లా]లోను పనిజరుగుచున్నది.

౪ ఉత్తరహిందూస్థానముశాఖ:- దీనిపక్షాన అలహాబాదులోను, లక్నోలోను పని జరుగుచున్నది.

౫. మధ్యపరగణాలశాఖ:-దీనిపక్షాన నాగపురము, భంబోరా, శెందూర్జన [అమరావతి జిల్లా]లో పనిచేయుచున్నారు.

౬. పంజాబుశాఖ:-దీనిపక్షాన [లాహోరులో] పనిజరుగుచున్నది.

౭. ఒరిస్సాశాఖ:-కటకములో దీనిపక్షాన పని జరుగుచున్నది.

కార్యవిధానము

వీరుచేయు పనులలో మొదటిది రాజకీయములది. వీరిరాజకీయ ప్రణాళిక మితవాద సంబంధమైనది. అనగా, ఇప్పటి కాంగ్రెసుఉద్యమముకంటె మృదుతరమైనది, సౌమ్యమైనది. హిందూదేశమునకు బ్రిటిషుప్రభుత్వముయొక్క ఆదరణముక్రింద స్వపరిపాలనము [Swaraj-Under the British Flag] లేక, డామినియను స్టేటసు" [Domenian Status] అనునది వీరియాదర్శము. దీనిని సాధ్యమైనంతకాలమునకు నెమ్మదిగా, తొందరపడకుండ, తీవ్రపద్ధతులకు పోక, సౌమ్యముగా పొందవలయునని వీరియాశయము.

ఈసంఘ సభాసదులు ఇట్టియాశయములతో ఉపన్యాసము లిచ్చుచుందురు. "లిబరల్ ఫెడరేషను" అనగా మితవాద మహాసభలు సమావేశపరచెదరు. కాని వీరికార్యవిధానముపై ప్రస్తుతకాలమున జనసామాన్యమునకుగాని, యువజనులకుగాని, ఎక్కువవిశ్వాసములేదు. కనుక వీరికి అనుచరవర్గము చాల తక్కువ. అదెట్లుండినను మనకు ఆవిషయముతో అంతగా ప్రసక్తిలేదు, అయినను ఒకసంగతి, మనకు సంబంధించియున్నది. అదేమనగా వీరు దేశీయసంస్థాన రాజ్యములలోని ప్రజలకష్టనిష్ఠురములను తీర్చ కొంత పనిచేయుచున్నారు పైనచెప్పిన ౨౯మంది సభ్యులలో ఈకార్యమునకై నిర్ణీతులైనవారు ఇద్దరు. వీరిపేళ్లు దేశీయసంస్థానవాసులముగు మనము తెలిసికొనవలయును. వారు, ౧. పట్వర్ధన్ గారు ౨. వఝెగారు. వీరు ఫల్టను, మిరజ్, ఔంధు మున్నగు దేశీయసంస్థానముల శాసన సభలలో సభ్యులుగాకూడ నున్నారు "సంస్థానస్వరాజ్" అను పత్రికకూడ నడుపుచున్నారు. ఇది సంతోషప్రదము. ఆసంస్థానాధిపుల ఔదార్యమునకిది నిదర్శనము. ఇదివరకిండియాలోని శాసనసభలలో వీరందరోపనిచేసి మెప్పుపొందినవారు. అట్టివారిలో రైటుఆనరబుల్ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు, యన్. యం. జోషీగారు పేర్కొనదగియున్నారు.

పై విషయములుకాక, ఆర్థిక సంబంధమున లేబరు [కార్మిక] ఉద్యమమునను స్థానిక స్వపరిపాలనోద్యమమునందును, సహకారోద్యమమునందును, గ్రామపునర్నిర్మాణోద్యమ మందును ఈ సంఘ సభ్యులు అమూల్యమగు సేవ గావించుచున్నారు.

సంఘసేవ

వీరు చేయుచున్న సంఘసేవలలో సేవాసదనములనుగొప్పసంస్థలు ప్రశంసార్హములు. ఇట్టివానిలో ప్రధానమైనది పునహాలోనున్నది వందలకొలది స్త్రీలకు నగరములోని వివిధములగు ఉద్యోగములు, చేతిపనులు లభింపజేయబడి, జీవనోపాధులు సంపాదింపబడుచున్నవి. స్త్రీలకుపయుక్తములగు ఎన్నియోసేవలకు వీరుసిద్ధము చేయబడుచున్నారు ఈ సంస్థయొక్క శాఖలు మదరాసు, నాగపురము, బొంబాయిమున్నగు చోట్ల అపారమగు సేవచేయుచున్నవి. మన హైదరాబాదనగరముననొక శాఖస్థాపింపవలయునని శ్రీ. శ్రీ. దేవధరుగారు సంకల్పించియుండిరి. కాని అది జయప్రదము కాకముందే వారు దివంగతులయిరి. అది ఇంకను సంకల్పరూపముననే యున్నది.

ఇదికాక, నిమ్నజాత్యుద్ధరణమునకై హరిజన సేవకసంఘములను, హిందూదేశమునందంతటను స్థాపించి వానికి ప్రధాన కార్యదర్శిగాపనిచేయుచున్న ఏ. వి. ఠక్కరుగారీ దేశసేవా సంఘసభ్యులే. మద్యపాన నిరసనము, పరిశ్రమాభివృద్ధి, ప్రజారోగ్యము, మున్నగు పనులందు గొప్పగొప్ప సంస్థలను ఈ సంఘసభ్యులు నడుపుచున్నారు. కరువులు, భూకంపములు వచ్చినప్పుడు వీరుచేయుచున్న సేవ అపారము.

విద్యావిషయము

బాలభటోద్యమము విద్యామహాసభల సమావేశపరచుట గ్రంథాలయోద్యమము మొదలగునవి వీరి శ్రద్ధవలన దేశమున పలుతావుల వ్యాపనము చెందుచున్నవి. వానివివరముల గ్రంథవిస్తర భీతిచే వదలుచున్నాను.

పత్రికాప్రచురణ

వీరుమూడుపత్రికలను ప్రచురించుచున్నారు. (౧) జ్ఞానప్రకాశము అను మరాఠీదినపత్రిక- ఇది బొంబాయి నుండి వెలువడుచున్నది, దీని సంపాదకులు శ్రీయుత లిమయేగారు. (౨)సర్వెంట్ ఆఫ్ఇండియా [Servant of India] దేశసేవకుడుఅనువర్థముకల ఇంగ్లీషువారపత్రిక. సంపాదకుడు శ్రీయుత వఝెగారు[౩]"హితవాద" అను ఆంగ్లపత్రిక నాగపురమునుండివారమునకుమూడుమారులు వెడలును. దీనిసంపాదకులు అంబేకరుగారు. ఇవికాక దేశీయ సంస్థానముల ప్రజలయోగక్షేమములను దెల్పు "సంస్థానికస్వరాజ్య" అను ఏదొక పత్రిక ఇంగ్లీషు మరాఠీ భాషలలో వెలువడుచుండును. దీని సంగతిపైన నుల్లేఖించియున్నాను.

ఆర్థికములు

ఈకార్యములన్నిటికిని సంవత్సరమునకు సుమారు ౭౦ వేల రూపాయలువ్యయమగుచున్నవి. ఆదాయమార్గములు, చందాలు, పత్రికామూల్యము మొదలనవి మాత్రమే. ముప్పదిమందిసభ్యులు పనిచేయుచున్నారని భావించినచో, ఒక్కొక్కరిపైన రెండువేల రూపాయలచొప్పున వ్యయమగుచున్నదని లెక్కవేయవచ్చును. సభ్యులు మూడు తరగతులుగ నుందురు. [౧] సీనియరు సభ్యులు. [౨]సాధారణసభ్యులు[౩] పనినేర్చుకొనువారు. వీరికినెల జీతములు౫౦నుండి౧౨౫ రూపాయల వరకుండును. వారలర్హతము బి. ఏ. పట్టమునుపొందినగాని పనినేర్చుకొనువారుగా చేర్చుకొనబడరు ప్రవేశించినతరువాత ౫ సంవత్సరములు సంఘము వారిమార్గదర్శకత్వమున తర్ఫీదుకావలసియుండును. కనుక వీరి కొరకు ద్రవ్యము విరివిగాఖర్చుఅగుచున్నది.

ఉత్తమ విధానము

ఈ విధముగ దేశసేవకులు సిద్ధపరచు అత్యుత్తమమైనది. వేరువృత్తులు జీవనాధారముగ యవలంబించి తీరికవేళ దేశ సేవచేయువారలన ఎక్కువ కార్యము పట్టుదలతో నెరవేరజాలదని తలచి దేశసేవయే వృత్తిగా నవలంభించి పనిచేయువారిని ఒకచో కొద్దివేతనముపైన జేర్చి, వారికి మంచి తర్ఫీదునొసగి కార్యకారులజేసి నిర్మాణ కార్యక్రమమును సాగించుచున్న ఈ హిందూదేశసేవక సంఘము సార్థక నామమైనది.

మనకును కావలెను

ఇట్టి సంఘము మన నిజాం రాష్ట్రమునకును కావలసియున్నది. గడచిన నలుబది సంవత్సరములనుండి దేశకార్యములకైన మన రాజ్యమున వేలకొలది రూపాయలు వ్యయము అగుచున్నవి. పండితకేశవరావు, దేశభక్తవామననాయకుగార్ల వంటివారును, ఇతరులును దేశకార్యము యెడ శ్రద్ధతోని ద్రవ్యము వ్యయముచేసి యున్నారు. ఇప్పటికిని నగరమున ఎన్నియో విద్యావిషయక సంస్థలున్నవి. కాని అవియన్నియును, తత్సంబంధమైన యుద్యమములును "తీరికవేళ దేశసేవ" చేయువారివలన నడుపబడుచున్నవి. అందువలననే ఈ యుద్యమములలో క్రమపద్ధతిగాని, మధ్యన ఆగకుండునట్లు కట్టుదలగాని కానవచ్చుటలేదు. నిజాంరాష్ట్రసేవసంఘము. (Sirvant of Hyderabad Soclit ఒకటి స్థాపితమైనచో చాలమేలు చేకూరగలదు. ఇదే, కాని హిందూదేశ సేవకసంఘమును స్థాపించుటకు స్వార్థరహితుడగు మహాత్ముడు గోపాలకృష్ణగోఖలే యుండెను. అట్టివాడు మనకేడీ?

Printed and Published by B. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad. Editor K. Balakrishna Reddy.